

## *Van de redactie.*

Toen de eerste afdelings-réunie gepland werd, werd al meteen door verschillende mannen geopperd om eens na te gaan wat wij ons van onze Indië-tijd konden herinneren. En dat dan op papier te zetten in de vorm van een logboek of iets dergelijks.

Martin Spoelman, de initiatiefnemer, wist enkelen voor dit plan te interesseren. En er werd gestart met het verzamelen en het ordenen van wat binnenkwam. Op een eerste samenkomst van wat gemakshalve de redactie te noemen is, werd vastgelegd wat beschikbaar was en aangegeven wat nog ontbrak en dus nog geschreven moest worden. Een soort werkverdeling werd gemaakt en men ging aan de slag. Na nog enkele redactiebijeenkomsten, werd het resultaat door een drukker omgezet in het boek, dat u nu in handen heeft.

Lang niet alles wat een meer of minder belangrijke rol speelde in onze militaire diensttijd, speciaal onze indische tijd, komt ter sprake. Enerzijds is dat te wijten aan het slechte geheugen van de redactieleden, anderszijds kwam dat helaas door gebrekkige aanlevering van goede documentatie.

Natuurlijk is de inbreng van de redactieleden van niet te verwaarlozen invloed geweest op het uiteindelijke resultaat. Toch hopen wij, dat u met genoeg kennis zult nemen van dit document en mogelijk met trots aan uw kinderen en kleinkinderen, vrienden en burens zult tonen. Want u was lid van een prachtige eenheid:

De 1e Afdeling van het 41e Regiment Veldartillerie.

Mei 1992.

Redactieleden (in alfabetische volgorde): J.M.A.Hermans  
H.K.Keesmaat  
N.M.Laan  
W.Lalleman  
H.W. van Ruiten  
M.Spoelman

Bijdragen: C.Visser  
G.J.Smeitink  
K.Schaap

## Beste vrienden,

Voor ons ligt "LOGBOEK 1 - 41 RVA". Dit boek brengt ons door verhalen en wetenswaardigheden ineens weer helemaal terug naar onze jeugd. Je kunt je afvragen of wij toen al mannen of nog jongens waren. Hoe dan ook, wij waren het menselijk element in die 1e Afdeling. Een onmisbaar element! Wij waren en maakten die Afdeling, niet in het minst door onze inzet. Ik durf hier best neer te schrijven "We hebben het in die twee en een half jaar Militaire Dienst redelijk goed gefixt." Waren het leuke jaren? Daar kan je best NEE op zeggen. Maar nu achteraf? Ik denk zo dat geen van ons de levenservaring, die we toen hebben opgedaan in 1 - 41 RVA, had willen missen. Ik wens jullie heel veel leesplezier met dit LOGBOEK. En aan de redactie: Voor het vele werk gedaan om ons in gedachten terug te brengen tot 1948 - 1950; namens ons allen TRIMA KASSI BANJAK !!

Tot ziens

Jan Le Heux.



# HERINNERINGEN.

## ZO GING DAT.

In militaire dienst.

Opkomst: uni-juli 1947 : Boreel-kazerne Deventer.  
januari 1948 : Schalkhaar  
maart 1948 : Elias Beeckman kazerne Ede

Het Koninklijke Wapen der Artillerie  
(uit te spreken: Het Konele Wapen der Atjerie).  
Na de tweede wereldoorlog was alles of leek alles engels:  
uniform, exercitie-drill, stukken geschut,  
organieke indeling, organisatie te velde.

En bij de atjerie was je niet "PRESENT" zoals bij de infanterie, maar "HIER".

Het leven als dienstplichtig militair.  
Eerste Oefening (primary training, alles in de loopas)  
Dagindeling:

6.30 uur Reveille (meestal met trompetter)  
7.00 uur officieel ochtendappel (papstaten) ontbijt  
7.30 uur werkappel  
lessen van ca 50 minuten met pauzen van ca 5 minuten  
(als op gewone school)  
in: groeten (alleen de eerste dagen),  
inwendige dienst, krijgstucht, hygiëne,  
exercitie, wapenexercitie (geweer, bren, piat, 25 pponder, bajonetvechten), wapenonderhoud, verbindingdienst (radio, telefoon), vuurleiding, vuurwaarneming, organisatie, motorvoertuigen, malleis, rijles (brenccarrier, jeep, 3/4-tonner, 3-tonner, quad, motorrijwiel), etc. en verder nog stormbaan, lichamelijke oefening (meestal veldloop).

Na ca 5 weken voor het eerst naar de schietbaan.

Na 6 weken: geoefend soldaat.

Soldij steeds over 10 dagen.

Recruut Fl 0,75/dag  
Geoefend soldaat Fl. 1.-/dag  
Soldaat 1e klas Fl. 1,25/dag  
Korporaal Fl. 1,50/dag  
Dpl.wachtmeester Fl. 1,75/dag  
Plus een/twee keer per maand vrij reizen.

Verlof-regeling :

24-uur: zaterdag 13.00 uur - zondag 24.00 uur

36-uur: zaterdag 13.00 uur - maandag eerste reisgelegenheid  
na 7.00 uur

48-uur: zaterdag 13.00 uur - maandag 24.00 uur

De potentiële Indië-gangers kregen twee keer per maand

48-uur en verder afwisselend 24- en 36-uur.

Jongens, die niet op zondag reizen gaan niet met 24-uur.

In het begin van de diensttijd werd elke opgedragen extra-activiteit gezien als een extra kans op een "douw", maar was ook toen al meestal een uiting van vertrouwen van de meerdere in de mindere.

Na verloop van tijd, soms pas na meer dan een jaar, werd de ondergeschikte zich dat ook bewust.

Straf werd ook gegeven. Soms wel wat te vlug.

De batterij-commandant was de laagste officier, die mocht straffen.

Meestal gebeurde dat direct na het laatste werk-appel (17.00 uur).

Straffen waren:

- een "uitschijter", die niet geregistreerd werd;
- een "uitschijter", die wel geregistreerd werd (strafblad)
- licht arrest, vaak tot aan het weekend of tot na het weekend (!!!): je mocht de kazerne, het kampement niet uit (strafblad);
- verzwaard arrest: 's nachts sliep je in de cel, meestal bij het wachtklokaal, eigen matras en dekens meebrengen, melden na het laatste werkappel, als het regende had je pech (starfblad);
- streng arrest: je verbleef voortdurend in de cel (strafblad).

14 dagen licht arrest was een minder zware straf dan een dag verzwaard arrest; 14 dagen verzwaard arrest was een minder zware straf dan een dag streng arrest.

De zwaarst mogelijke straf in de kazerne (het kampement) was: 14 dagen streng arrest. "Verdiende" een man meer, dan werd het een zaak voor de Krijgsraad.

## HET ZWARE WERK.

Zo ging schieten in grote lijnen in zijn werk:

Met een brenccarrier rijdt de batterij-commandant naar het voorterrein, waar hij (in Oldenbroek vanuit een bunker) het vuur leidt. Via radio (19 set) of telefoon worden alle vuurbevelen naar de batterij doorgegeven. Daartoe worden eerst de verbindingen getest. De waarnemer geeft de coördinaten van het doel door of geeft schootsrichting en afstand. Nu wordt eerst op het doel ingeschoten. Door correcties als 400 vooruit, 200 links geeft de waarnemer aan waar hij het volgende schot wil hebben. In de batterij rekenen de vuur-leidingsassistenten deze bevelen om in een bevel aan de inschietvuurmond. Meestal stuk nummer 3. Is het inschieten beëindigd, dan volgt b.v. het bevel: "3 maal snelvuur, vuren". Nu schieten alle stukken van de batterij richting doel.

Bij afdelingsvuur heeft het vuurleidingscentrum van de afdeling de leiding bij het schieten, etc.

## ONS GESCHUT.

Half Januari 1949 namen de batterijen elk twee stukken geschut (de helft van de organieke uitrusting) over van 2 R.V.A.

Begin augustus 1949 werd onze artillerie-uitrusting compleet.

We namen het resterende deel van de uitrusting van 2 R.V.A. over. In Nederland hadden wij steeds geoefend met de 25-ponder met brede wielbasis. In Indië waren wij uitgerust met hetzelfde geschut, maar nu met smalle wielbasis.

## DE KAMPKEUKEN.

Naast de indische kost zoals nassie goreng en nassie poetih krijgen is er zowat dagelijks ook een hollandse pot. Er zijn jongens, die het vertikken indisch te eten. Gisteren bestond de hollandse pot uit erwtensop met rookworst en dat smaakte best. Vandaag was het aardappelen met bloemkool en bruinebonensoep.

## POST.

Het moment, dat de factuur met de post uit Nederland het kamp binnen- komt, is elke dag weer een hoogtepunt. Een brief van thuis is altijd welkom. Verder is het leven hier nogal monotoon. Het bestaat uit wachtlopen en patrouilleren in en om Cheribon. Dat de familie in Nederland geen begrip heeft over de duur van een zeereis naar Indië en de warmte, die hier heerst, komt wel eens tot uiting als de jongens een pakketje ontvangen met de zeepost. Dan zitten er



POST !!!  
WEES ER ALS  
DE KIPPEN BI.

vaak bedorven dingen in. Hoe solide ook verpakt, zoals in blik dicht gesoldeerd. Als er iets in zit, dat makkelijk bederft, kun je zowat alles weggooid. Ook komt het regelmatig voor, dat de douane (?) het dichtgesoldeerde pakket heeft geopend ter controle en het niet meer goed heeft dicht gemaakt (gesoldeerd). De teleurstelling is dan groot. Vooral als het pakje in brieven werd aangekondigd.

## ZO SIMPEL WAS DAT.

In Indië is het zo, dat een aantal jongens op een buitenpost zijn gestationneerd. Zij houden in dat gebied de toestand in de gaten doordat vanuit zo'n buitenpost in de omgeving wordt gepatrouilleerd. Vanuit de grotere plaatsen, waar meestal een groter onderdeel ligt, worden zij bevoorrad en van tijd tot tijd afgelost.

## INLICHTINGEN.

De inlichtingendienst van een overkoepelende staf in de regio stuurde naar de diverse troepeneenheden met een patrouillegebied berichten. Die berichten droegen een betrouwbaarheidscode. Deze code liep van A t/m E en van 1 t/m 5. Dus van A1 t/m E5. Een A1 bericht was een bericht van een ooggetuige zelf. Als een absoluut betrouwbaar persoon dit bericht doorgaf werd het een A2 bericht. Als de ooggetuige niet alles goed had kunnen zien, was het bericht een B1 of misschien zelfs al een C1 bericht. Als de baboe in de kampong iets had gehoord van de sate-verkoper werd het beoordeeld als E5: volstrekt waardeloos. Van een onderdeel werd verwacht actie te nemen bij een C3-bericht of beter.



OP JE TAMPATJE  
MET EEN BRIEF  
UIT HOLLAND

# LEGERORDER 1948 NUMMER 190

## Ministeriële Beschikking

van 3 Juni 1948, Hoofdkwartier van de Generale Staf, Sectie G 2,  
Organisatie, Bureau A. Nr. 1001.

Oprichting van onderdelen bestemd voor dienst in Nederlandsch-Indië.

De Minister van Oorlog;

Overwegende de wenselijkheid over te gaan tot de oprichting van onderdelen bestemd voor dienst in Nederlandsch-Indië,

bepaalt;

1. op 1 juli 1948 wordt opgericht de 41e Zelfstandige Infanterie Brigade;
2. De 41e Zelfstandige Infanterie Brigade is samengesteld uit de volgende onderdelen:
  - Staf 41e Zelfstandige Infanterie Brigade (incl. troependetachment)
  - 401e Bataljon Infanterie (6-R.S.)
  - 411e Bataljon Infanterie (6-G.R.G.)
  - 412e Bataljon Infanterie (6-G.R.P.R.I.)
  - 413e Bataljon Infanterie (6-3 R.I.)
  - 41e Zelfstandige Mitrailleurcompagnie
  - 41e REGIMENT VELDARTILLERIE
3. Op 1 juli 1948 worden opgericht:
  - 441e Bataljon Infanterie
  - 403e Bataljon Infanterie (6-1 R.I.)
4. De onderdelen sub 2 en 3 zijn samengesteld volgens de voorlopige oorlogsorganisatie, ter zake uitgegeven door de Chef van de Generale Staf;
5. zodra het personeel zijn opleiding voltooid heeft, wordt het bij het opgerichte oorlogsonderdeel ingedeeld;
6. De opgerichte oorlogsonderdelen blijven onder het bevel van de commandanten van de vredesonderdelen, welke met de vorming dezer onderdelen zijn belast, tot het moment van inscheping.

# Opleiding tot chauffeur-seiner.

Na mijn keuring voor militaire dienst kreeg ik de mededeling, dat ik was ingedeeld bij 41 RVA. Begin 1948 moest ik mij voor eerste oefening melden in Schalkhaar. Daar werd meegedeeld, dat de groep waarin ik zat, na de primary training naar Ede zou worden overgeplaatst voor een opleiding verbindingdienst.

De opleiding in Ede heette opleiding voor chauffeur-seiner. De eerste rijlessen begonnen op de hei, achter de Beekmankazerne. Op het plein voor de kazerne kregen we een chauffeur plus drietonner toegewezen. Ik had nog nooit een auto bestuurd en was dus knap nerveus. Maar alles viel erg mee. Eerst rijden in de eerste versnelling. Al vlug ging het met veel kraken in de hogere versnellingen en hadden we de techniek redelijk onder de knie. We konden aan het grotere werk beginnen door langere tochten te maken.

Ook maakten we kennis met onze instructeurs verbindingen. Over het algemeen waren dit rustige jongens, van wie er een aantal ook in hun burgerberoep iets met verbindingen of electronica te maken hadden. Wij hadden die tijd in Ede over het algemeen redelijk weer, zodat de dag veelal werd begonnen met een veldloop in sporttenu naar het dorp Ede en terug. Na wassen en ontbijten stond de eerste les al op het program. Wat een leven! Onze eerste lessen in verbindingen hadden vooral te maken met het leggen van lijnverbindingen. Hiervoor werd heel soepele telefoonlijn gebruikt, de zg Don-3 draad. Het oefenen buiten behelsde meer het trekken van lijntjes in de omgeving van de kazerne. Dat ging als volgt: een persoon droeg een haspel op zijn rug en de achter hem komende zorgde ervoor, dat de afrolende lijn dusdanig werd verwerkt, dat het geen obstakel vormde. Zo werd, als dat nodig was, via bomen een overspanning gemaakt of werd een sleuf gegraven. De instructielessen binnen behelsden meer het aansluiten van toestellen, zoals een telefoontoestel of een zogenaamde 10-lijnscentrale. En niet te vergeten: het seinen in morse. Hiervoor waren in de Cool-kazerne ook speciale zalen ingericht met tafels, waarop seinsleutels waren opgesteld. Voorin de zaal zat een instructeur, die de morse-verbindingen kon controleren. Veel aandacht werd ook besteed aan het correct uitwisselen van berichten. Dat was aan vaste regels gebonden.

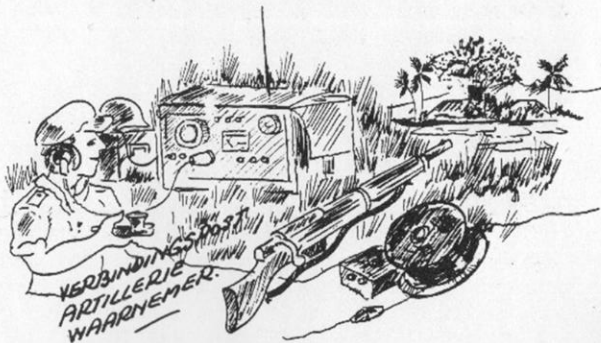
Wat natuurlijk het meest tot onze fantasie sprak, waren de instructies radio-verbindingen. Maar daar zat meer aan vast dan wij aanvankelijk dachten. De eigenlijke instructie was geheel in het engels. Maar er waren vertaalde versies beschikbaar. Daar waren lessen in

- het opzetten van radio-netten,
- de verschillende soorten radio sets,
- het gebruik van antennes,
- de procedures in het radio-verkeer, speciaal ook die bedoeld waren voor gebruik tijdens het uitbrengen van vuur bij de artillerie en
- het verhelpen van eenvoudige mankementen. Onze eerste praktijk-oefeningen deden we met de zogenaamde "Walky-Talky". Dit was een simpel en heel compact apparaat. Je droeg het ding als een soort doos voor je buik. Je had een koptelefoon op een keelmicrofoon om je hals, die tegen je strottenhoofd gedrukt zat. Het enige wat je moest doen was het apparaat op zenden cq ontvangen schakelen. Leuk speelgoed, dat echter maar voor verbinding

over korte afstanden te gebruiken was. Veel hebben we later in de praktijk met deze apparaten niet gewerkt. Wel kregen we hierdoor in het draadloos verkeer al een soort training. Maar het echte werk kwam pas, toen we kennis maakten met de zogenaamde 19 set. Dat was een pracht van een apparaat, tenminste als het werkte. Als ons materieel was namelijk overgenomen uit engelse dumps van na de veldtocht in Noord-Afrika. Zelfs de woestijn-camouflage zat er nog op. En als ze goed functioneerden was je er altijd weer blij mee. Het apparaat was eigenlijk bedoeld voor montage in een wagen of carter en werd gevoed met 2-maal 6 volt accu. Nu begon onze opleiding een beetje professioneel te lijken. Het werken met de 19 set hadden we vrij snel onder de knie. Prima bijkomstigheid was, dat de praktijk-oefeningen in het vrije veld moesten gebeuren en op afstand. Eerst verspreid over het kazerneterrein ging het al gauw met sets in de auto het terrein in. Eerst in de omgeving, maar al spoedig verder weg. Onze berichten waren doorspekt met zogenaamde "oorlogstaal" (b.v. "vijandelijke troepen geland"). En de verbindingen waren kennelijk niet slecht, want we kregen al vlug het verzoek aan ieder bericht de mededeling vooraf te laten gaan: "dit is een oefening". Zo wisten de burgers, dat de militairen een oefening hielden. Ook moesten wij wel op ons taalgebruik letten. Het bleek namelijk, dat onze kazerne-comandant zo nu en dan onze verrichtingen via zijn set volgde. Als het naar zijn mening te gek werd, "brak" hij plotseling bij ons "in" om ons met zijn al vlug bekende stemgeluid erop te wijzen, dat het geen kinderklas was.

Tegelijkertijd ging ook onze chauffeursopleiding door. In de Cool-kazerne was in oude garages een afdeling, waar allemaal motorblokken stonden opgesteld, met het doel ons de werking en het onderhoud van de motor duidelijk te kunnen maken: bougies en stroomverdeler, dagelijkse service-beurten, etc. Omdat er op de Cool-kazerne genoeg militaire chauffeurs en wagens waren, kregen we veel praktijklessen. Wel steeds weer met de mededeling, dat verbindingen toch de hoofdzaak van de opleiding was, maar dat wij bij eventuele calamiteiten ook chauffeursdiensten moesten kunnen verrichten.

Onze verbindingsopleiding was natuurlijk een onderdeel van het grote geheel, namelijk de opleiding van een regiment veldartillerie. De mannen van de verbindingdienst moesten in dat grote geheel zorgen, dat de vuurbepalen van de waarnemer aan het front via radio of via lijnverbinding bij de batterij terecht kwamen. Daar werden ze dan verwerkt om de stukscmandanten de gegevens



te verstrekken voor het richten van de vuurmonden en de vuurbevelen uit te voeren. De opzet was danook in eerste instantie de radio-verbinding te realiseren. Radio-contact was met goed materieel en bij goede atmosferische omstandigheden geen probleem. Gelijktijdig werd de lijnverbinding opgezet. Lijnen was veel werk. Later bleek ook, dat in de praktijk lijnen zelden werden getrokken, omdat de actie meestal maar kort van duur was. Na onze opleiding werden de verschillende afdelingen en batterijen geformeerd, zodat we nu wisten met welke mensen we naar Indië zouden gaan. Voor de afronding van de opleiding en de formatie van het oorlogsonderdeel werden verplaatst naar het schietkamp Oldenbroek, beter bekend als "de Knobbel". Hier vond min of meer onze eindopleiding plaats helemaal op de praktijk gericht. En het begon hier echt mens te worden, want ons vertrek naar Indië kwam met rasse schreden nader. Er werden verschillende, uitgebreide oefeningen gehouden, waar de hele afdeling aan mee deed. Dus kolonne rijden, stukken in stelling brengen en via radio en lijnverbinding klaar om te vuren melden. Hier mochten we dus ook ervaring opdoen van met scherp schieten. Dit heeft zo enkele weken geduurd. Ik weet nog, dat we toen we tegen deafsluiting van onze opleiding zaten, we de mededeling kregen, dat de komende oefening zou worden bijgewoond door een of andere hoge ome. De dag ervoor werd alles al in gereedheid gebracht. Maar het leggen van de lijnverbinding kostte meer tijd. Gemotiveerd als we waren, boden wij als lijn ploeg aan 's avonds door te gaan, zodat de volgende morgen alles er pico bello uit zou zien. Het was een prachtige zomeravond, dus zulk onaangenaam werk was het eigenlijk niet. Zo waren we druk bezig, toen er met een grote stofwolk een jeep aankwam. Daarin bleek overste van Driem te zitten. Hij had het hele verhaal gehoord, en kwam ons daarvoor bedanken met de mededeling, dat we in plaats van zaterdag vrijdag met verlof naar huis mochten. Op onze verlofpass stond "prestatie-verlof", wat ons natuurlijk wel goed deed.

Na zoveel weken hier gezweet te hebben in prachtig zomerweer kwam de week, dat we naar huis mochten met wat genoemd werd inschepingsverlof. Thuis hadden mijn ouders er geloof ik meer last van dat ik wegging dan ikzelf. Al voelde je wel door de berichten in de kranten, dat je een onzekere tijd tegemoet ging. Maar je ging met je bekende makkers en een vleugje avontuur verzachtte alles een beetje.

Aan boord van de "Johan van Oldebarnevelt" werd nagenoeg niets aan het "vak" gedaan. Veelal kregen van KNIL-instructeurs onderricht in praktische toepassingen in de tropen, zoals gevangen verhoren en maleis. Het enige wat wel met verbindingen te maken had was het verzoek aan mij om het factuurschap van de batterij op me te nemen. Dat was geen bezwaar natuurlijk. Verder werd 's avonds geprobeerd om de morse-lichtseinen te ontcijferen. Dat viel over het algemeen tegen. Ook werden door verschillende jongens briefjes geschreven en in flessen in zee geworpen in de hoop dat ze nog eens ergens zouden aanspoelen. Maar van resultaten heb ik nooit gehoord.

Na de aankomst in Priok stond de trein al voor ons klaar en werden we vervoerd naar het hoger gelegen Soekaboemi. Naar ik meen de eerste avond al kwam er post voor ons binnen. Dus kon ik gelijk aanpakken. Er was ook post voor de officiers-mess. Het was al donker geworden en we hadden geen vervoer, dus het moest lopend gebeuren. Een paar mannen boden aan mij te vergezellen. Dat werd natuurlijk geaccepteerd. We moesten hiervoor de langs het kamp lopende weg naar boven volgen. Deze was zeer schaars ver-

licht. Wij liepen aan de rechterkant van de weg. Op een gegeven moment kwam van de andere kant ook een groep, ons tegemoet. Er werd niets gezegd. We wisten echt niet wie we tegenover ons hadden en zij kennelijk ook niet. Tot op heden weten we nog niet of het eigen mensen of peloppers waren.

Aan verbindingen werd er nu niet veel gedaan. Het eigenlijke werk was patrouille-lopen of op wacht staan. Omdat we nog geen effectief artillerie-werk konden doen, want we hadden geen stukken, niets, werd voor ons werk gezocht, zoals het ondersteunen van de politie-school bij het bewaken van het NIPB-tankstation even buiten de stad. Het verworvenenige jongen was extra cigarettens, die door de manager ter beschikking werden gesteld. Zo vertrok er ook een groep naar de theeplantage "Goalpara" voor bescherming. Ik kreeg de indruk, gezien de verhalen, dat het daar niet slecht toeven was.

Onze echte buitenpost was Tjampea, niet ver van Buitenzorg. We waren ondertussen een half-uitgeruste batterij. Naar onze mening was de aanwezigheid van onze stukken veld al een soort beveiliging van ons kamp. We hebben daar gelukkig nooit enige last gehad van peloppers. Erg veel schokkends is hier niet gebeurd. Alleen het befaamde patrouille-lopen en het klaverjassen in de kantine. Iedere dag kwam de fouragewagen om de keuken te bevoorraden, met ijs voor de kantine plus natuurlijk de post. Op de terugweg nam hij dan de kerende post mee voor Nederland. Voor een bescheiden voorraad postzegels en postbladen had ik van de administratie een subsidie gekregen.

Ondertussen kwam het bevel, dat de meeste verbindingsmensen een cursus moesten volgen in Buitenzorg. De bedoeling was, dat we een meer algemene opleiding zouden krijgen om zo bijvoorbeeld ook eventueel inzetbaar te zijn bij het KNIL, die zelf geen moderne verbindingen kenden. Voor ons was deze opleiding een prettige onderbreking. De lessen werden gegeven in het paleis van de Gouverneur Generaal. Wij waren gelegerd in een school juist voorbij de ingang van de plantentuin. Iedere morgen hadden we school en 's middags waren we vrij, zodat de tuin en de stad veelvuldig konden worden bezocht.

Vervolgens werd de afdeling verplaatst naar Cheribon. Van hieruit vonden meerdere acties plaats, waarbij de verbinding actief meehielp. Voor de zuivering van het gebied werd een infanterie-peleton uit onze afdeling samengesteld en gelegerd in Koenigan. Wij waren gelegerd in particuliere huizen en hier was het met andere onderdelen nagenoeg dagelijks patrouilleren. Met goed gevolg, zodat we bijvoorbeeld na een omsingelingsactie wapens en gevangenen mee terugbrachten.

Mijn opleiding in Buitenzorg kwam ook van pas, toen ik na terugkeer in Cheribon bevel kreeg om met een andere maat een KNIL-afdeling te vergezellen en we een post moesten bezetten te Tjilimus, een klein plaatsje tussen Cheribon en Koenigan. De groep bestond uit ambonnezen en een nederlandse kapitein. In een groot stenen huis kregen we een flinke kamer waar we bivakkeerden en onze radiopost konden opzetten. Een flinke antenne hadden we in de sawah opgesteld, gericht op Cheribon. De verbinding was perfect.

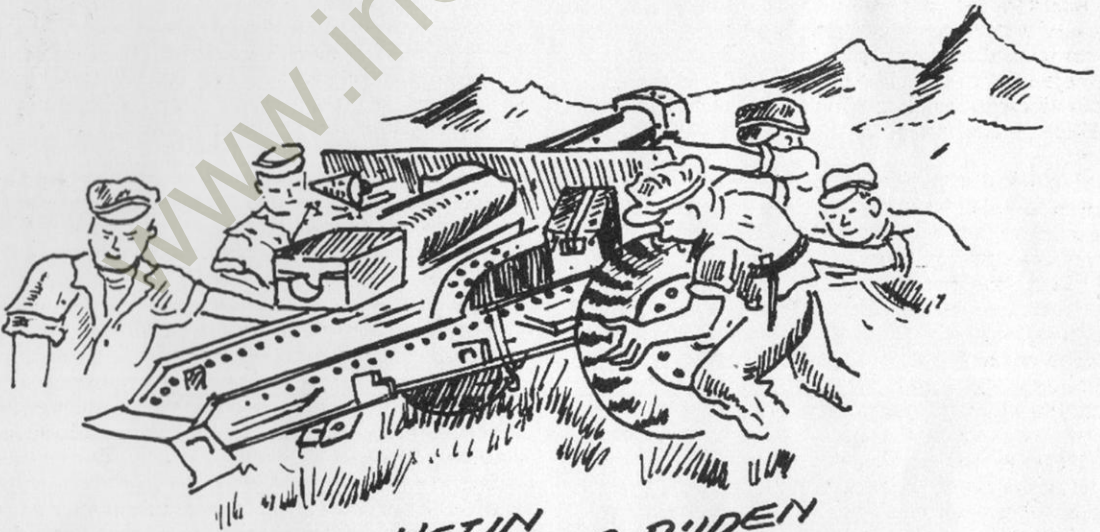
Van hieruit heb ik ook nog een grote zuiveringsactie meegemaakt, waarbij de verbinding actief gebruikt werd. Na onze aankomst in het actietrein, zo net voordat het licht werd, werden eerst de verschillende radio's afgestemd. In de kampongs waren al koelies geronseld om per pikolan onze sets plus accus te verplaatsen. Dit herhaalde zich al lopende van kampong tot kampong. Wij werden ingeschakeld om regelmatig van de hoofdpst coördinaten te ont-

vangen om zodoende de omsingelingsring steeds nauwer te maken.

Onze volgende post was Tjiparai, niet ver van Bandoeng. Ondertussen had de soevereiniteitsoverdracht plaats gevonden. Wij hadden ook hier een goed werkende verbindingspost. Het zogenaamde "staakt het vuren" had ook tot gevolg, dat er nu in onze omgeving posten van de Tentara

National Indonesia werden gevestigd. Ook met de verbindingen stoorden ze ons, door bij onze berichtenwisseling "in te breken" en gore taal uit te slaan. Dit was voor ons de laatste post qua verbindingen, die belangrijk was. Al spoedig vertrokken we via kampong Kotja naar Batavia voor onze repatriëring.

Wim Lalleman.



HET IN  
STELLING R'IDEN  
VAN EEN STUK  
GESCHUT.

## Opleiding tot kanonnier 25-ponder.

"Hierbij deel ik U mede, dat U in verband in het bepaalde in art. 27, 1e lid, punt A, der dienstplichtwet verplicht is op 4 Maart 1948 te Ede in de Elias Beeckmankazerne voor eerste oefening in werkelijke dienst te komen".

Zo stond het vermeld op de kaart die al een tijdje in huis lag. Bij het uitbreken van de oorlog, in mei '40, zaten wij nog op de lagere school, in de zesde klas.

Voor de oorlog hadden wij het thuis al niet breed. Nu kwamen er nog eens vijf jaren bij met voor veel mensen ellende in de familie of met have en goed of allebei. Nu twee en een half jaar na die oorlog is het onze beurt om in dienst te gaan. Er zijn nog erg veel dingen op de bon of haast niet te krijgen. En voor langere tijd van huis zijn is voor ons erg vreemd. Wij zijn zegge en schrijve negentien jaar oud, onze jeugd !! Zo gingen wij met de trein op weg naar Ede, via Utrecht. Volgestopt met goede raad van onze ouders en adviezen van vrienden, die al eerder opgeroepen waren. Die dag speelde dat allemaal door ons hoofd. Wij voelden ons als een kat in een vreemd pakhuis. Achteraf gezien waren wij tevreden met de jeugdijaren achter ons en vol van de spannende dingen, die ons te wachten stonden.

Toen wij op het station Ede uitstapten, waren wij alleen nog maar nieuwsgierig naar wat het zou worden. En dat werd al gauw duidelijk.

Alles zou veranderen. Onderofficieren liepen op het peron en schreeuwden dat liefhebbers voor de Elias Beeckman- of andere kazernes zich moesten opstellen in rotten van drie. Dat gaf voor enkelen problemen. Maar daar gingen we dan toch. De eerste dag in militaire dienst was begonnen.

In de kazerne moesten wij ons eerst melden voor een kleine medische keuring. Vervolgens kregen wij een slaapplek aangewezen ergens in een van de kamers van een van de gebouwen. Toen naar de fourier voor het ophalen van eetgerei, matras en dekens. En dat alles werd begeleid door bevelen en opmerkingen, die met stemverheffing werden gegeven.

Van lieverlee druppelden de jongens binnen. Zo vulde zich de eerste dag en werden ook de eerste contacten gelegd met de lot- en kamergenoten. Op het avondappèl leek de club compleet.

De eerste dagen werden gevuld met instructies over in de houding staan, groeten en exercitie. En verder met het ophalen van kleding en uitrustingsstukken. Vooral het sporttenu was de eerste weken van groot belang. De hele dag door waren er verkleedpartijen van uniform naar sporttenu naar werkkleding. En alle verplaatsingen moesten gebeuren in de loopspas. En voor elke verkleeding kreeg je drie of vier minuten, waarna je weer moest aangetreden staan op de appèlplaats.

En dit alles werd begeleid met veel geschreeuw van tempo en sneller, opschieten en al die dingen meer. Hun namen vergeet je nooit meer: Lt. Schmidt, de wmsr Duim, de Ridder, de Goede, Sliepen, kpl Luppens.

Dat waren de instructeurs van de 1e Kanonniërs Batterij die ons de eerste beginselen van de militaire dienst bijbrachten.

Het gevolg was, dat wij na een poosje al aardig konden exerceren en op de appèlplaats aantreden 's morgens en 's avonds.

Na zes weken eerste oefening was er een vaantje te verdienen voor exercitie. Het zou worden uitgereikt aan die sec-

tie van de twee batterijen specialisten en de drie batterijen kanonniërs die gelegerd waren in de Beeckmankazerne, die het beste exerceerde.

Dat hebben wij geweten. Iedere dag lopen. Ging het goed dan viel het wel mee en was je in redelijke tijd klaar en kon je indrukken. Maar als enkelen er geen zin in hadden of niet meer wisten wat links of rechts was, en het niet liep, dan trok je altijd aan het kortste eind. Wmr Duim ging dan midden op het terrein staan en brulde vanaf die plek alle commando's. Hij liet ons alle hoeken van het exercitieveld zien en alle figuren maken, die wij al kenden. Net zo lang tot het allemaal goed ging. Dan pas mochten wij indrukken, al moest er wel eerst even gezegd worden, dat hij, de wachtmeester, het langer vol zou houden dan wij.

Dit alles leverde wel het vaantje op voor onze sectie. Maar het ging natuurlijk wel tot meerdere eer en glorie van het kader, dat wel hield van show en ook het vaantje inpikte. Al die weken van de primary training werden gevuld met exerceren, instructie handwapens, zoals het uit elkaar nemen en weer in elkaar zetten van geweer, sten en bren. Ook de piat, het pistool en de handgranaat kwamen aan bod. Verder krijgstuicht, rangen en standen, sport, stormbaan, nachtoefening. Af en toe werd een bezoek gebracht aan de schietbaan, wat voor de meesten van ons werd gezien als een mooie onderbreking. Vooral het schieten met de bren was wel leuk.

Toen de laatste aan de beurt was, werd gezegd: opschieten, we moeten terug naar de kazerne, schiet ze er maar uit. Dit werd letterlijk opgevolgd en ongeveer 20 kogels rammelden in een lange rits richting schietschijf. De splinters vlogen in het rond. De twee in de kuil onder de schijf wisten niet wat hun overkwam. Maar alles was zo voorbij. Commando opgevolgd en toch niet goed.

Begin Mei moeten wij naar Wageningen om de bevrijdingsparade te lopen voor de Canadese generaal Crerar. Het regent en we lopen allemaal met de gascape aan, zodat er niet veel aardigheid aan is.

De eerste oefening werd besloten met een parademars door Ede.

Nu waren wij geoefend soldaat.

Na die periode van eerste oefening wordt ongeveer de helft van onze groep overgeplaatst naar de kaderschool. Ook wordt er een begin gemaakt met lessen theorie over de 25 Ponder, het veldgeschut. Daarna gaan wij het stuk zelf bekijken. Wij waren toch wel een beetje blij en trots bij de artillerie te zitten. Zandhaas spelen leek ons niets en marsen nog minder. De artillerie had auto's en je werd dus tenminste gereden, dachten wij. Maar de werkelijkheid zou de komende weken heel anders blijken te zijn.

We hadden een vrij mooie zomer met veel warm weer. 's Morgens na het ontbijt en het appèl werd afgemarcheerd naar de Arthur Cool- en de van Essen-kazerne. Daar werd een stuk geschut met handkracht uit de loods gehaald en naar een stukje gras of heide of een veldje gesleept ergens richting Beeckman-kazerne. Het werd op grondplaat getrokken, bakens werden uitgezet, de richtkijker geplaatst en er volgden droge oefeningen. Dat ging net zo lang tot iedereen met elke functie aan het stuk redelijk uit de voeten kon. Van richten tot vuren. Met de commando's 'schuif op' en 'nummeren' werd van functie gewisseld.

Die functies waren: 1. stukscommandant, 2. aanzetter, 3. richter, 4. lader, 5. munitiewerker en 6 plv stukscommandant.

dant, die de munitie voor een schot of salvo gereed maakte, zoals: brisant-, rook- of pantsersgranaat, eventueel met tempering en tevens de lading (1, 2, 3 of super) in de kardoos deed.

Alles werd afgewisseld met inrukken en opnieuw in stelling brengen.

Met warm weer was dat echt niet leuk en het kostte menig zweetdruppeltje.

De middag werd veelal gebruikt voor theorie, sport, exercitie.

Niksdoen was er in Ede niet bij. Zelfs de tandarts was waken bezig om iedereen op de pijnbank te leggen. Voor velen was het een ramp en werd alles getrokken. Het boren in kiezen was een echt kwelling, en als de boor uitschoot had je pech met je tong of wang. De angst voor die paardedokters was algemeen. Maar wat wil je, alles was kosteloos.

Zaterdag was altijd het sluitstuk. Meestal 's morgens een veldloop.

Dan douche en inspectie van je hele hebben en houden: geweer, kast, bed, blanco-werk. Was dit allemaal zonder brokken doorgekomen, dan eten en klaar maken om naar huis te gaan. Twee keer per maand was er vrij reizen en moest je op je reisbiljet wachten.

De andere keren werd geprobeerd over het achterhek weg te komen en liftdag naar huis te gaan of naar het station Klomp te komen en daar de trein te pakken. Dat scheelde anderhalf uur. Tenminste, als de M.P. je niet pakte.

Na het weekend ging het weer terug naar Ede in volle militaire treinen met stoomlocomotief. En leek het wel of iedereen soldaat was.

In de loop van juni was er nog een oefening van 'n dag in de buitenwijken van Apeldoorn. Er moest weer infanterist gespeeld worden: straatgevechten leveren. Maar het had voor ons allemaal niets om het lijf en het leek meer op: blijf zitten waar je zit en verroer je niet.

Ook zagen wij tijdens die oefening voor het eerst straaljagers overvliegen.

Begin juli kregen wij bezoek van de franse generaal de Latre de Tassigny en moest er een demonstratie gegeven worden. De generaal komt aan, kijkt eens naar de soldaten, die onder het prikkeldraad kruipen, naar de stormbaanemers en is zo weer verdwenen.

Inmiddels is de quad van stal gehaald en wordt ook geoefend met het stuk erachter en in batterijverband.. Zo wordt het voor de kanonniers al wat aangenamer. Wij zitten dan wat verder op de hei. Maar het blijft droog oefenen.

Iedere dag gaan een aantal jongens naar Utrecht voor tropenkeuring.

Op 22 juli is het onze beurt. Eén gaat er naar huis, afgekeurd wegens tbc.

De volgende dag wordt de oprichting en indeling van 41 R.V.A. bekend gemaakt. Dat houdt tevens in, dat wij uit elkaar gaan. Wij worden verdeeld over de regimentstaf en twee afdelingen met elk twee batterijen.

Elke batterij heeft vier stukken. Enkele dagen later verlaten wij Ede. De derde afdeling wordt een paar weken later aan het regiment toegevoegd.

Het regiment gaat naar Legerplaats bij Oldenbroek. Als we met de hele organiek uiterste colonne op de "Knobbel" arriveren zijn ook de chauffeurs een ervaring in colonne rijden rijker. Het was voor velen van hen niet gemakkelijk geweest.

We worden met de hele batterij gelegerd in het eerste gebouw rechts.

Het blijkt een vroeger, voor de oorlog, een paardestal geweest te zijn en zo'n 30 jaar geleden gebouwd. Wat waren

wij, ook op sanitair gebied, in Ede verwend geweest.

Voor ons wordt het in eerste instantie een drukke tijd. Alles is nieuw en vreemd. Van overste van Driem af, tot nieuwe officieren en kader.

In de meeste gevallen is de buurman, die naast je slaapt, afkomstig van een andere batterij. Maar nu leer je tenminste ook de mensen van de verbindingdienst en de chauffeurs kennen, en het werk dat zij doen aan de radio of met de trekkers.

Eindelijk krijgen wij, kanonniers, de kans om echt te schieten. Eerst alleen met kardoos, om te wennen aan het geluid en om de terugslag te zien. Maar na wat droge oefeningen werd het ernst. Met de Btc als waarnemer in het voortrein, met verbindingen via de radio of kilometers lijnen tussen de waarnemer en de batterijstelling, die door de verbindingdienst zijn uitgerold en na afloop van de oefening weer moeten worden opgerold.

's Ochtends worden wij gewekt met de franse reveille, gespeeld door de hoornblazers van de drumband van de regimentstaf. Die band is het paradepaardje van de overste. Ook overdag moet die band oefenen, zowel muziek als exercitie. Zij gaf het regiment toch een eigen gezicht, en werd door velen gewaardeerd. Zij was present bij het hijsen en strijken van de vlag en zorgde 's avonds voor de taptoe.

Altijd aanwezig leverde ook zij haar bijdrage aan de vorming van ons 41e RVA, zo van wij horen bij elkaar.

Door de mooie zomer was de heide volop in bloei en voor die tijd waren er al veel vacatiegangers in de omgeving op de campings en andere gelegenheden zoals pensions. Dat zorgde ook op straat voor het nodige vertier. Zo werden bij een oefening met handwapens losse flodders gebruikt, langs een weg met veel fietsers...

In de avond zwermden er velen uit naar Vaessen, Epe, enzovoort. De hele omgeving werd afgestroopt. Dat gaf weer de nodige sterke verhalen.

De enige mars, die wij in die tijd gelopen hebben, was naar Elburg.

Het was voor de meesten een kwelling met die harde kistjes vol ijzerbeslag aan je voeten, met geweer en patroontassen. De eerste uitvallers waren er al bij het station. Daar begon het gekanker al en we waren nog maar op de heenweg. In Elburg werd wat gerust. Daarna weer de weg terug. Vooral het laatste stuk vanaf het station met de klim naar de knobbel moesten de tanden op elkaar en leverde nogal wat uitvallers op. Toen wij er waren ging er een zucht van verlichting op.

We hadden het gehaald, ondanks blaren en kapotte voeten. Afgelegde afstand: 17 km. Infanterie, je moet er niet aan denken! Zo gingen de weken voorbij met regelmatig oefenen en schieten in batterijverband en later in afdelingsverband. Opbreken en weer in stelling komen. Altijd weer de vraag: gaan we vandaag schieten of niet, werken de radio's? Wordt het testen van de radio's met: "Hallo Ajax-Beker-Cuba drie vijf wat is mijn sterkte, wat is mijn sterkte over", gevolgd door "op uw posten, derde stuk richting drie vijf acht afstand vijf vierhonderd éénmaal brisantgranaat 119 lading twee, op mijn bevel vuren". Wellicht even later gevolgd door: "Batterij, driemaal snelvuur, brisantgranaat 119 lading 2 (op mijn bevel) vuren".

Of wordt het misschien een makkelijke dag voor een biljartje in het militaire tehuis of voetballen.

Dat was voor ons het leven in Oldenbroek in de weken voor wij met inschepingsverlof gingen.

## 25PDR C MARK II FIELD GUN (de 25 ponder).

De 25PDR is veldgeschut en houwitser tegelijk.  
Kaliber: 87.6 mm. Gewicht: 3345 kg. Maximale draagwijdte: 12250 m.

Ontwikkeld uit de 18PDR, werd dit geschut ontworpen in 1935

en opgeleverd vlak na het begin van de tweede wereldoorlog.

De eerste versie, de MARK I, was een kruising van de 18PDR en het eerste ontwerp. Het bestond uit een groter kanon op het onderstel van de 18PDR.

Na proeven met een tweedelig spreidstaartstuk werd uiteindelijk gekozen voor een stevig doosvormig onderstel, dat versterkt werd door middel van klinknagels. Dit werd gecombineerd met een wielbedding, die in stelling neergelaten kon worden en diende als bodemplaat voor het stuk. Hierdoor was de 25PDR gemakkelijk over 360 graden te draaien, waardoor het nadeel van de kleine hoek (4 graden naar beide kanten), waarover het affuit gedraaid kon worden, werd opgeheven.

Tijdens het schieten groef de wielbedding zich in, zodat de staartschop, behalve in uitermate slechte terreinomstandigheden, in de schopdoos kon blijven, hetgeen het draaien van het stuk aanmerkelijk vergemakkelijkte.

De bediening en het onderhoud van de 25PDR was erg eenvoudig.

De affuit, waarop de kernbuis was gemonteerd, was voorzien van terugslagcilinders.

De munitie bestond uit brisant-rook- en pantsergranaten. De brisantgranaten konden voorzien zijn van een tijdmechanisme of een lont.

De granaat werd met een aanzetstok in de kernbuis geramd.

Daarna werd de kardoes met lading in de kamer gebracht. De lading werd als zakjes kruit in de kardoes gebracht. De zakjes voor de verschillende ladingen (1, 2, 3 en super) zaten in zakjes van verschillende kleur.

Maximale aanvangssnelheid: 587 m/s (lading super).  
Het laden was het werk van twee man. Een goede stuksbemanning moest in staat geacht worden tenminste vijf schoten/minuut af te vuren. De 25PDR was daardoor tijdens WOII het snelst vurende, handbediende stuk geschut.

De stuksbemanning bestond uit zes personen:

- nr. 1. stukscommandant
- nr. 2. aanzetter
- nr. 3. richter
- nr. 4. lader
- nr. 5. munitiewerker
- nr. 6. plv stukscommandant tevens munitiewerker dan ook de chauffeur.

De geschutstrekker werd ook quad genoemd. Hij trok een eenasmunitiewagen en het stuk. Door het tussenschakelen van de munitiewagen hing het 1800 kg wegende stuk niet aan de haak van de trekker, waardoor deze niet extreem stevig hoefde te zijn.

Voor gebruik in moeilijk begaanbaar terrein, zoals in Zuid-Oost-Azië, was een versie van het stuk ontwikkeld met versmalde wielbasis.

Meer dan 12.000 25PDR werd geproduceerd en gebruikt. In 1967 werd de 25PDR afgelost door moderner geschut. Hier en daar wordt de 25PDR nog gebruikt.

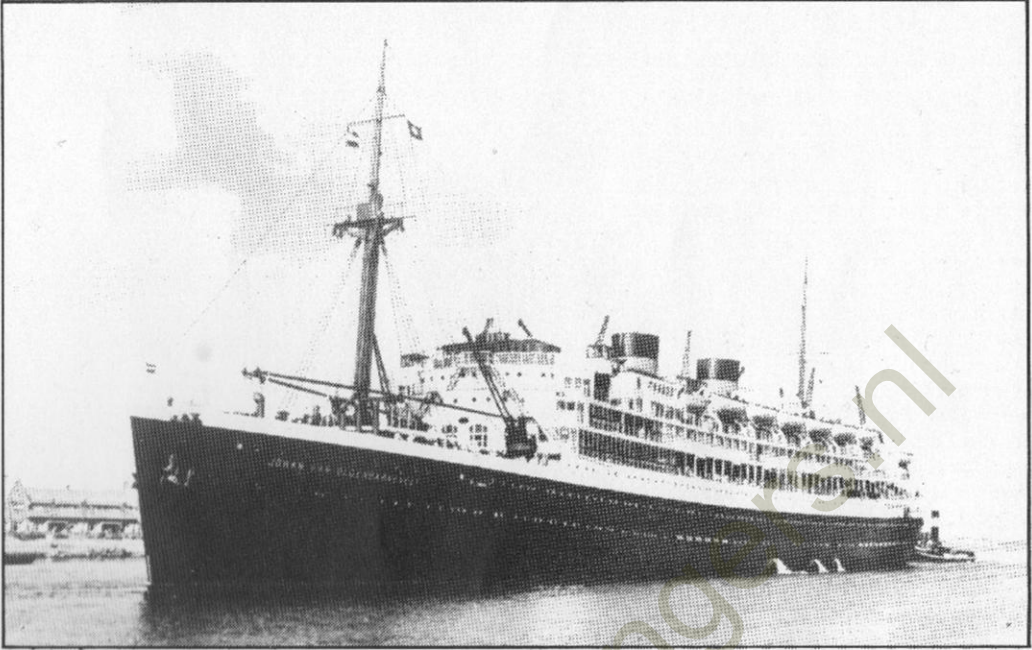
Een regiment veldartillerie bestond uit drie afdelingen van twee batterijen met elk vier stukken: 24 stukken.

De 25PDR was een zeer nauwkeurig stuk veldgeschut. Dankzij de geringe spreiding in het afgegeven vuur waren er zelden meer dan twee schoten nodig voor het inschieten. Het derde schot lag dan op het doel.

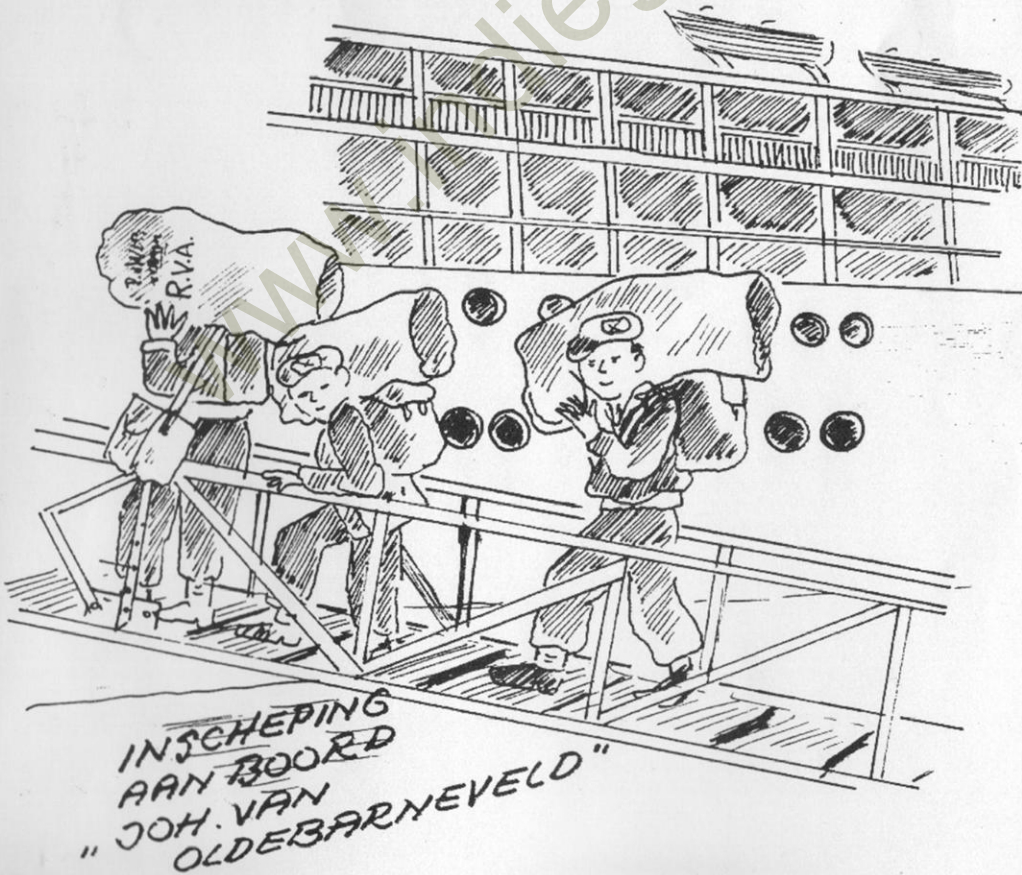
Vanuit kolonne kon de 25PDR in 45 seconden in stelling staan.

De 25PDR was het snelst vurende handgeladen stuk geschut van de tweede wereldoorlog.

# VOOR HET LAATST: 'VAARWEL, JOHAN'



*Rustig, bijna onopgemerkt vaart de „Johan“ voor het laatst het Noord-zeekanaal af.*



# Zeereis Nederland-Nederlands Oost Indië

Vertrek uit Amsterdam: 24 september 1948 om 17.00 uur  
 Aankomst in Tandjong Priok: 21 oktober 1948 om 10.00 uur

Datum	Positie om 12.00 uur plaatselijke tijd		Aantal afgelegde zeemijlen		Klok vooruit minuten	cum.
25/9	51°13' NB	1°22' OL	179	179		
26/9	47°43' NB	5°57' WL	357	536		
27/9	42°38' NB	9°52' WL	344	880		
28/9	36°48' NB	8°25' WL	377	1257		
29/9	36°24' NB	0°47' WL	381	1638		
30/9	37°10' NB	7°14' OL	388	2026	11	0.11
1/10	36°13' NB	15°03' OL	387	2413	31	0.42
2/10	34°09' NB	22°15' OL	371	2784	19	1.01
3/10	32°19' NB	29°39' OL	387	3171		
4/10	Port Saïd		165	3336	24	1.25
5/10	27°43' NB	33°45' OL	230	3566	15	1.40
6/10	22°32' NB	37°16' OL	368	3934	13	1.53
7/10	17°05' NB	40°37' OL	383	4317	15	2.08
8/10	12°08' NB	44°15' OL	367	4684	26	2.34
9/10	12°07' NB	50°28' OL	363	5047	25	2.59
10/10	10°59' NB	56°39' OL	371	5418	25	3.24
11/10	9°36' NB	62°32' OL	358	5776	23	3.47
12/10	8°40' NB	68°38' OL	366	6142	24	4.11
13/10	7°17' NB	74°51' OL	380	6522	25	4.36
14/10	5°52' NB	81°05' OL	382	6904	25	5.01
15/10	5°48' NB	87°16' OL	369	7273	26	5.27
16/10	5°56' NB	93°11' OL	354	7627	32	5.59
17/10	Sabang		127	7754	20	6.19
18/10	4°24' NB	99°00' OL	259	8013	20	6.39
19/10	1°11' NB	103°51' OL	352	8365	20	6.59
20/10	1°00' NB	107°01' OL	251	8616	1	7.00
21/10	Tandjong Priok		360	8976		

1 zeemijl = 1852 meter

8976 zeemijl = ca. 16.600 km

## VOORWOORD.

In deze lessen krijgt U het modern beschaafd Maleisch, dat steeds meer de algemeene omgangstaal over geheel Indië wordt. Wanneer U ze goed bestudeert, kunt U zich tenminste eenigszins redden en hebt U een basis voor verdere oefening.

De uitspraak van de Maleische klanken verschilt in menig opzicht van die der Nederlandsche.

In 'open lettergroepen klinken de „a” en „o” niet-zoo lang en helder als in het Nederlandsch, b.v.:

In „kapan” (wanneer) spreekt U beide a's even kort uit.

In „berapa” (hoeveel) wordt de eerste „a” korter uitgesproken dan de tweede.

De „o's” in „potong” (afsnijden) z in beide even kort. In „toko” (winkel) worden beide o's langer uitgesproken.

De „g” mag U niet uitspreken als in het Nederlandsch, maar als een zachte „k”, zooals in het Engelsch „good”, b.v. „goenoeng” (berg), „gigi” (tand).

De „h” is aan het begin van een woord zeer zacht en bijna onhoorbaar. Aan het eind van een woord is ze steeds te hooren. U moet dus goed opletten op het verschil in uitspraak van:

„moedah” (gemakkelijk) en „moeda” (jong);

„toedjoeh” (zeven) en „toedjoe” (richting);

„hampir” (bijna); „hari” (dag); „roemah” (huis); „soesah” (moete).

De „k” aan het slot van een woord moet men op het laatste oogenblik inhouden b.v. „anak” (kind); „doedoek” (zitten).

Voor de klemtoon geldt als algemeene regel, dat bij de uitspraak alle lettergrepen ongeveer even lang worden gezegd en een zeer licht accent valt op de voorlaatste lettergreep. Men kent dus niet die sterke accenten van het Nederlandsch.

De uitspraak lijkt eenvoudig, maar is dit in werkelijkheid niet. Men probeere dus van het begin af goed te luisteren naar hen, die het Maleisch goed spreken.

## Tellen leert U gemakkelijk in het Maleisch.

1	.....	satoe (in samenstellingen se)
2	.....	doea
3	.....	tiga (denk aan de uitspraak van de g)
4	.....	empat
5	.....	lima
6	.....	enam
7	.....	toedjoe (de h laten hooren)
8	.....	delapan (beide a's kort, de e is roonloos)
9	.....	sembilan
10	.....	sepoeleoh (se is hier „een”; er staat dus „een tiental”)
20	.....	doea poeloeoh
30	.....	tiga poeloeoh enz.
100	.....	seratoes (wat zou „se” hier beteekenen?)
200	.....	doea ratoes
300	.....	tiga ratoes enz.
1000	.....	seriboe
2000	.....	doea riboe enz.

Men noemt de getallen van links naar rechts t.v.:

43 ..... veertig drie; empat poeloeoh tiga

87 ..... delapan poeloeoh toedjoeoh

296 ..... doea ratoes sembilan poeloeoh enam

De getallen van 11 t/m 19 zijn anders, n.l.:

11 ..... sebelas

12 ..... doea belas

13 ..... tiga belas enz.

Probeer eens onderstaande getallen uit te spreken:

23, 451, 786, 1111, 2232, 1946.

## Oefening.

Lima saudara saja

Toedjoeoh goenoeng api

(Zooals U ziet worden de telwoorden meestal voor het zelfstandig naamwoord geplaatst).

De eerste ..... jang pertama

De tweede ..... jang kedoea

De derde ..... jang ketiga enz.

Mijn 5 broers.

Zeven vulkanen „vuurbergen”).

- WETSONTWERP INSTELLING INTERIMREGERING INDONESIA INGEDIEND -DEN HAAG:

Zaterdagavond is ter bespoediging van de instelling van een Interim Regeering Indonesie een Wetsontwerp ingediend in de Tweede Kamer. De buitengewone en moeilijke omstandigheden maken het noodzakelyk om op korter betyden dan by de Wet is voorgeschreven de instelling te doen geschieden, n.l. dus voor 1 Januari, zooals de bedoeling oorspronkelyk was.-

- AMERIKAANSCH LID COMMISSIE GOEDE DIENSTEN NAAR DJOKJAKARTA MET EIGEN VOORSTELLEN. HY ZOU OPTREDEN ALS GEDELEGERDE VAN AMERIKAANSCH REGERING.BATAVIA -

Tydens zyn bezoek aan Djokjakarta heeft het Amerikaansche Lid der Commissie voor Goede Diensten, Cochran, zyn eigen voorstellen en amendementen aan den Republikeinschen President Soekarno en Premier Hatta bekondgeaamt.

Volgens het Persbureau Aneta krygt men de indruk, dat Cochran by deze besprokingen niet optreedt als van de Commissie voor Goede Diensten, doch als Vertogewoordiger van het Amerikaansche Ministerie van Buitenslandsche Zaken.

De Heer Cochran verblyft nog steeds te Djokjakarta en Antara, het Republikeinsch Perstureau meldt, dat de inhoud van zyn voorstellen voor buitenstaanders nog steeds onbekend is. Echter wordt gemeend, dat zyn voorstellen gebaseerd zyn op de Renville Beginselen en ook veel bevatten van het Voorstel Critchley-Dubois. De Commissie van Goede Diensten zelf zou een afwachtende houding aangenomen hebben en geen pogingen doen om de impasse in de onderhandelingen te doorbreken. Ook Antara zegt, dat de indruk is, dat Cochran optreedt als Gedelegeerde van de Amerikaanse Regeering.-

BATAVIA - Drie Nederlandsche militairen zyn gesneuveld, toon een bonde terroristen in het randgebied van de Karo Hoogvlakte een overval pleegde, aldus de Dienst Legercontacten te Medan. Na een hevige vuurgevecht werd de bonde verdreven, waarby de aanvallers verlozen leden.-

SOERABAJA - De Dienst Legercontacten meldt, dat de Militaire Gouverneur van Oost Java in verband met de bestaande situatie en met het oog op de veiligheid een ongewenschte eventuale opdrachten gaf, dat de smoltrein Madioen - Kediri vanaf 13 October niet meer magt ryden. De toestand in de gebieden langs de grens van Solo is zorgwekkend, daar vele ondergrondse acties worden uitgevoerd.-

SOERABAJA - Aan Marine personeel is in de nacht van 14 op 15 dezer een noodlottig ongeval overkomen. By oefeningen dicht onder de wal raakte een sloep in de branding. De sloep liep vol en zonk. Hierby zyn 6 man marinieren-

- COMMUNISTISCHE OPSTAND IN INDONESIA THANS ONDERDRUKT -BATAVIA -

De Communistische opstand in Indonesio is thans practisch onderdrukt. Thans zullen ook maatregelen genomen worden om de afzonderlyken in groepen verdeelde bonden onschadelyk te maken. Aldus een woordvoerder van het Republikeinsche Ministerie van Defensio.-

soneel vordronken, namenslyk 1 sergeant en 5 leden van de Mariniersbrigade. De lichamen van 4 man zyn geborgen, naar de twee anderen wordt nog gezocht.-

- DE " WILLEM BARENSZ " WEDER VERTROKKEN. AMSTERDAM -

Het Nederlandsche fabrieksschip "Willem Barénsz" (Oome Willem) heeft voor de derde maal Amsterdam's beschermende havens verlaten om haar geluk te gaan beproeven met de jacht op walvieschen in het Zuid poolgebied.-

DEN HAAG - Het Centraal Bureau Statistiek heeft een statistiek samengesteld van de Nederlandsche koopvaardyvloot per 31 December 1947, waaruit blykt, dat het herstel der vloot gedurende 1947 krachtige vooruitgang vond. De totale inhoud van de vloot in registertonnen steeg, vergeleken met 1946, met 393.000 ton tot 2.088.000 ton, terwyl het laatste getal in 1939 was 2.360.000 ton. Niettemin blyft de opbouw van de vloot enkele zwakke plekken vertoonen. Aan de hand van deze cyfers geeft het Bureau Statistiek de methode aan ter berekening van het economisch minimum van het aanbouw- en aankoop programme over de periode 1948 - 1960 waarby de grootte van de vloot op peil gehouden wordt en veroudering voorkomen wordt.-

HET MEER IN NEDERLAND -

Heldere, koude en windstille nacht. Overdag half tot zwaar bewolkt met eenige regen en toenemende Zuidzuidzwestolyke wind.-

DE TEMPERATUREN - Schiphol, Book en Eelde 57,2 graden Fahrenheit.-

PARYS - De Ministers van Financien van alle Landen der West Europeesche Unie zullen Zondag te Parys byeenkomen om te confereren over de manier en de middelen voor de financiering van de nieuwe Defensieschema's. De Conferentie zal worden bygewoond door de Ministers van Economische Zaken van België en Nederland.-

LONDEN - Volgens den militairen correspondent van de Daily Telegraph zal de Verdedigingsorganisatie van West Europa Londen als centrum krygen. De correspondent zegt, dat aldaar het hoofdkwartier gevestigd zal worden en dat de onderafdeelingen van het hoofdkwartier op het vaste land komen te liggen.-

WASHINGTON - Het Economisch herstel van Europa is thans reeds zover gevorderd, dat in het tweede jaar van de uitvoering van het Marshall Plan aanzienlijk minder hulp door de Vereenigde Staten zal behoeven te worden verleend, aldus de Administrateur van het Marshall Plan Paul Hoffman. Doch deze oventuele vorlaging van de hulp aan Europa zal ruimschoots worden vergoed door de Amerikaansche militaire hulp aan Europa by een mogelyke agressie van de U.S.S.R.-

OSLO - Er is een Defensiecommissie benoemd voor Scandinavie bestaande uit Vertegenwoordigers van elk der Scandinavische Landen.-

PARYS - De Fransche Regering heeft besloten met ingang van 15 October weer een enkele koers voor de Fransche franc vast te stellen. Hierdoor is de waarde van het pond sterling plusminus 1060 francs geworden.-

WASHINGTON - De recruteering van achttienjarige vrijwilligers in de Vereenigde Staten is mislukt, daar gerekend werd op 161.000 man, terwyl zich slechts ruim 18.000 man gemeld hebben. President Truman heeft thans het organiseren en trainen van alle reservisten gelast.-

YOKOHAMA - Nogan Japansche officieren onder wie zes generaals van het voormalig Keizerlyke Leger staan thans te Yokohama terecht als zynde mede verantwoordelyk voor de mishandeling van dertig duizend Geallieerde geïnterneerden en krygsgevangenen. Zy verklaarden onschuldig te zyn.-

PARYS - De Amerikaansche Minister van Buitenlandsche Zaken Marshall is naar Athene vortrokken voor besprekingen met den Amerikaanschen Ambassadeur, Koning Paul, den Griekschen Premier en anderen.-

Naar verluit zyn de guerilla's momentool sterker dan by het begin van de Amerikaansche hulp aan Griekonland.-

JERUZALEM -

De stryd tusschen de Joden en de Egyptenaren is in de Negev Woestyn wederom opgelaaid. De Chef Staf van de Waarnemers heeft aan beide Regeringen een ultimatum gezonden om de stryd op een bepaalde tyd te staken, maar de Regering van Israol heeft voor het einde van de bepaalde termyn laten weten, dat zy de stryd niet oerder zal staken voordat garanties gegeven worden voor een veilige passagie ovan de Joodsche convooien naar de Negev Woestyn. De stryd ontstond doordat de Egyptische strydkrachten in dit gebied een Joodsch convooi beschoten en twee trucks met levensmiddelen vernielden. De Joodsche luchtmacht is actief en bombardeerde drie plaatsen onder meer Gaza.-

Ook te Jeruzalem is de stryd weer heviger geworden en de aanvallen der Arabieren zyn hier door de Joden afgeslagen. De Amerikaansche Consulgeneraal en een Fransche Kolonel, in een witte Sbdan met de Vereen. Naties Vlag, werden hier beschoten. Drie kogels gingen door de auto, het was een "narrow escape".-

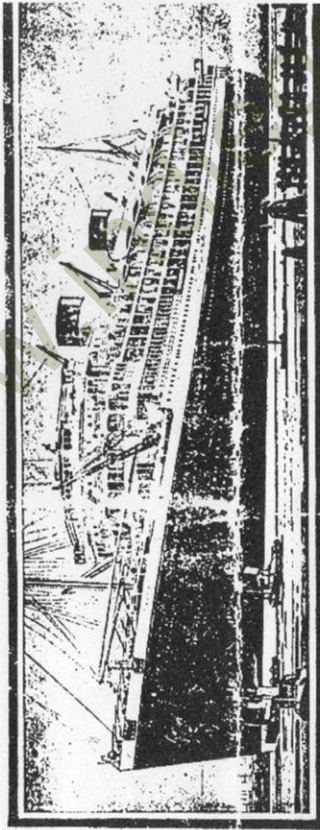
In het hoele Joodsche gebied is de verduistering wederom ingesteld en een groote ontbranding van de stryd wordt verwacht.-

- Copyright A.N.P. Aneta Radio-Holland -

# Cabaret-PROGRAMMA

VAN HET KLEINKUNSTTHEATER

„DE ZEEBONKELEN“ (MET DE ZEEBENEN)



## Algemene aanwijzingen!

★

- a. Portmonnaies, zuigflessen, ridderorden, parapluies, zuigelingen en zuurzichten moeten worden afgegeven aan de vestiaire.
- b. Niemand is verplicht thuis te blijven.
- c. Juffrouwen, die bij 't binnenkomen, ter oorzaak van hun hoge hakken en nieuwe loek de armen of benen breken, moeten de stukken oprapen en mee naar huis nemen.
- d. Kinderen, boven de 90 jaar, niet vergezeld van hun pappa, worden niet toegelaten. Zuigelingen worden aan de krammen tegen den plafond opgehangen.
- e. Wie niet zwemmen kan, moet niet komen, want in het derde bedrijf wordt heel de zaal onder water gezet. De orkestzetels alleen zullen droog blijven.
- f. De mensen met zweetvoeten mogen hun schoenen in de hofuin hangen.
- g. Zij, die uien, snert of dergelijke lekkernijen gegeten hebben worden verzocht niet te veel te zuchten, 't zal er iris genoeg zijn.
- h. Als er onder de voorstelling een bank breekt, vriendelijk verzoek te blijven liggen om geen stoornis te verwekken.
- i. Ieder heeft recht op een clubzetel.
- j. Streng verboden tegen de actrices te pinken.
- k. Als ge heelhuids buiten komt, moet ge denken, dat ge er goed zijt afgekomen.

★  
*Non-stop REVUE*

OPGEVOERD AAN BOORD VAN HET M.S. JOH. V. OLDENBARNEVELT  
OP WEG MET TROEPEN VAN NEDERLAND NAAR DE TROPEN.



1. **OPENINGSMELODIËN en MARSEN** door het Ensemble de la Maison.  
Bassen ! Papagaaiëdreun !
  2. **OPENINGSREDE** door Flip Komkommer. Dan : Tableau de la Troupe !  
Knots ! Tableau lumineux !
  3. **DE RETRADE.** Hartverscheurend lachsucces. (er wordt beleefd verzocht de zaal tijdens de voorstelling niet te bevuilen)  
Spanning ! Tragiek !
  4. **Zwitserse klanken op Oldenbarnevels planken.** Veel-stemmige presentaties.  
Jodelgegengel ! Rumbageesteun !
  5. **DE RADIÛKEDE.** Mej. Zwamstra over : „Wij vrouwen en de vrede !“ Meneer Kip over : „Enkele nieuwtjes voor pluimveehouders“.  
Wammes ! Waggell !
  6. **De Maghribiet Abd-es-Djaroen met zijn geleerde slang Mue Nauk (Naia tripudans - Merr)**  
Alverbijsterend ! Bij electric verlichting !
  7. **Het Drama van de Familie Windei. Eénacter op twee verschillende manieren ten tonele gebracht.**  
Spanning ! Droefheid !
- a. **Opgevoerd als radiohoorspel.**  
21.30 Weeroverzicht en positieopgave van het m. s. „Johan van Oldenbarnevelt“.  
21.31 Tijdsein.  
21.32 De bekende Moordgeschiedenis : „Het einde van het geslacht Windei“ . Naar de Engelse thriller „Windegg Family Murder“ Tot radiohoorspel omgewerkt. - Spelleiding : Flip Komkommer. Geluidinstallatie : Coca Cola en Pietje Gierput.  
(Ook voor slechthorenden)
- b. **Opgevoerd als dilettantentoneel door :**  
REDEKERKSKAMER van Spieksterboerenbuitendiep. Jaarlijkse toneelvoering in de bovenzaal van café „De Rokende Koe“ .  
„HET NOODLOT ROEPT“ of „De Familie Windei wordt door een ramp geteisterd“ .  
Personen : De Heer Windei (haar man) Jan Peenstaal  
Mevrouw Windei Geertje Wulp  
Jaaper Windei (6 jaar!) Tom Poes  
De Heer Kalebas uit Borculo Tino Lappi  
De Moordenaar Prut van Aken  
Regie : Pie Neut. NA AFLOOP BAL !

8. **MUZIEKSHOW.** Fantastie en melodie.  
Gala ! Conbrio !
9. **DE GELEERDE VROUW.** (geen goedkope travestis ; de vrouw is echt en overtreft haarzelf)  
Charlotte Köhler : „Asjemérou !“ Bonbon ! Sexe-appeal !



## PAUZE

(Toiletten overal, doch niet in de zaal)



10. **DE BLOEDWRAAK.**  
(Resencie Moscou-dagblad : „Brnprst gpwrq jsrwg !“ Dorst ! Moord !)
11. **SOUVENIR DE PORT-SAÏD.** Gespeeld door Aapje Leut.  
(Resencie Egyptian Express : „Ko-Zak-Il-Allah“.)  
Hou Uw buik en portefeuille vast !
12. **ZELFMOORD OP AFBETALING.**  
(Resencie Sjanghai Courier : „J Yang baja, jap gut gut“.)  
Mysterie ! Mystiek !
13. **MUZIEKNUMMER** op eigen instrumenten.  
Geveugelde- en wintertonen !
14. **DE RARE KIEK** door de Gebr. Spiritus Asper en Spiritus Lenis. Sneltekenmanupulaat met explicateur.  
Theater Pittoresque. Amusement Exentrique.
15. **DE GEBORTEAANGIFTE.**  
(Resencie de Waarheid : „En gelachen dawwe hebben“.)  
Ceprolongeerd. Antiek act.
16. **SLOTAPOTHEOSE.** (Salut de la Troupe.)  
Bis. Bis. Bis.



A detailed black and white illustration. On the left, Neptune is depicted with a long beard, wearing a crown and holding a trident. On the right, a woman with long, flowing hair is shown in profile, wearing a crown and a patterned dress. The background features a ship's wheel and various nautical symbols.

# DIPLOMA

IK NEPTUNUS, GOD VAN ALLE ZEEËN

Beschermer van alle Zee-meerminnen, Schaakisbewaarder van alle schatten, die overhoord gegooïd worden enz., enz., verklar beermede, dat

den 20<sup>en</sup> October van het jaar 1948 de evenaar is gepasseerd en in mijn oogen geschikt is bevonden om alle gevaren in het verre Oosten te trotseeren, om na gedane dienst wederom over mijne zeeën veilig naar huis geleid te worden. Daarom wordt een ieder er op gewezen, dat houder dexes, mocht bij landrot die bij oogenschijnlijk is, wederom mijn gebieden bevaaren, bem alle erbewijzen toekomen, bem door mij verleend op straffe van mijn ongenoegen.

ALDUS OPGEMAAKT AAN BOEKER VAN

A logo for the Equatorial Control Service (E.C.D.). It features a stylized globe with a compass rose and a star. The text "E.C.D." is written in a bold, serif font across the globe. Above the globe, the words "EVENAAR CONTROLEDIENST" are written in a curved path.

EVENAAR CONTROLEDIENST  
E.C.D.

# Het wagenpark van 41 R.V.A. Soekaboemi - Cheribon.

De eerste wagens, die wij in Soekaboemi kregen waren een nieuwe Chevrolet 3-tonner en twee oude Dodge 3-tonners.

De Chevrolet werd bereden door korporaal G. de Vries van de afdelingsstaf, korporaal M. Spoelman van Ajax-batterij en soldaat C.H. Witkamp van Beker-batterij.

In het begin stelde 1-41 R.V.A. als artillerie-eenheid niet veel voor. Wij kregen een infanterie-opleiding en konden patrouille gaan lopen. Het werd pas min of meer een echte afdeling artillerie toen half januari 1949 door 2 R.V.A.

van de 7-december-divisie de helft van het materieel voor een afdeling aan onze afdeling werd overgedragen.

Oorspronkelijk was het de bedoeling, dat ons regiment de taken van 2 R.V.A. zou overnemen. Maar omdat de terugkeer naar Nederland van de 7-december-divisie in oktober '48 was opgeschort, bleef volledige materieel-overdracht nog even uit.

Majoor J.Le Heux ging met een groep technici en chauffeurs voor de overname van het materieel naar Tjipajoeng. Ook al was het maar ongeveer de helft van het materieel, het was toch een heel belangrijk moment in de geschiedenis van de afdeling.

De wagens van onze afdeling kregen een nieuw embleem, ons afdelings-embleem: een tweekleurig vierkant, boven rood en onder blauw, met een wit cijfer 7 erin.

Hoofd van het wagenpark was de M.T.O. Elt J.A.P.Damen. Hij werd geassisteerd door de M.T.O.O. wmr C.H.Goudsmit en kpl K.Verlaan. Deze laatste had de taak opdrachten uit te geven en benzine en olie te distribueren.

Voor het onderhoud van het wagenpark beschikte de afdeling over een M.T.-werkplaats, waarin wonderen werden verricht door de volgende mannen: wmr P.Moret, afkomstig van R.I.M.I., als hoofd-werkplaats, kpl 1e k.l.O.V. W.H.Oudhof, kpl H.Blom, kpl J.B.Hafkamp en de soldaten P.Stoop, M.J.Klijntunte, L.Asselman en A.J.Sanders (beter bekend als Piefke).

Onze garage mocht geen grote reparaties verrichten. Dit moest gebeuren bij de L.T.D. in Cheribon of bij de L.T.D. in Bandoeng.

Wie herinnert zich niet de L.T.D.-garage in Cheribon, waar met grote letters geschreven stond: E.M. kwam, zag en overwon ? Na veel gepraat en geharrewar werd onze R.V.A.-garage toch van hogerhand goedgekeurd, zelfs voor de allergrootste reparaties.

Ons wagenpark bestond toen (het was ondertussen augustus 1949, en onze afdeling was volledig uitgerust) inmiddels uit:

- 8 G.M.C. 2½-tonners
- 3 Chevrolet 3-tonners
- 8 Morris Quad artillerietrekkers
- 3 Ford Harrington
- 1 Dodge 3-tonner
- 1 Brits-Indische Ford 3-tonner
- 3 G.P. (jeep)
- 1 Fordson 3/4-tonner
- 1 Chevrolet 3/4-tonner
- 2 bren carriers met Ford V8 motor.

Daarnaast waren er nog 6 motorfietsen van de merken: Matchler, Norton en Ariël.

Alsmede enkele lichtaggregaten van het type Senecton (?) Alle genoemde wagens waren afkomstig van 2 R.V.A.

Later kwam daar nog bij een oude waterwagen (K.Koning), gehaald in Batavia. Nog later kreeg de afdeling nog een Powerwagon 3/4 tonner (N.M.Laan), nieuw, ook uit Batavia.

De al eerder genoemde, bekende chauffeur met de leren gordel C.Witkamp, was op de Ford Harrington, een stootwagen.

De Ford 3-tonner werd bereden door W.Kolfschoten en de Chevrolet aanvankelijk door C.A.Stokhof.

Jeepchauffeurs:

A.G.Onderwater	(majoor J.Le Heux);
N.M.Laan	(elt C.S.W.van Rooden);
C.A.Stokhof	(elt H.L.E.Holland).

Rijden in Indië was niet zonder gevaar. De eerste keer, dat er een onder vuur kwam, was na het bezoek aan een cabaretvoorstelling in Soekaboemi op de terugweg naar Tjien-gang.

Korporaal M.Spoelman was de chauffeur op een Dodge. Maar niemand werd geraakt.

De volgende beschieting was op de terugweg van Koenin-gan naar Cheribon. De Ajaxbatterij lag daar ter ondersteuning van de grenadiers. Wij reden met vier wagens. De pantserwagen, die anders altijd meeding, was die dag in reparatie.

De wegen rond Koenin-gan waren enorm slecht. Overdag moesten de mensen uit de omgeving de kuilen dicht en 's nachts werden ze weer opengebroken door onze vijand. Met chauffeur N.M.Laan en wmr P.Moret vertrokken we met de Dodge.

Wmr Moret zag de kogels over de weg heenvliegen. Ze schoten namelijk te laag. Dat was ons geluk. Niemand werd geraakt.

Sld J.F.Kruysbergen vertelde, dat sld J.Lijnsveld geheel niet bang was. Hij riep: "kom hier als jullie durven". Hij spande zijn bren en begon te schieten. Dit gaf een veilig gevoel.

Tien dagen later vertrokken wij voorgoed naar Cheribon. Op de terugweg zouden wij nog een wagen ophalen, terwijl de gehele colonne alvast naar Cheribon vertrok. De wagen was niet klaar en we vertrokken richting Cheribon. Sld N.M.Laan als chauffeur met als passagiers wmr P.Moret en twee man als bewaking achter op de bak. Op de terugweg heeft de Dodge benzine-verstopping, wat tijdelijk resulteert in een snelheid van 30 km/uur of minder. Op een gegeven moment wordt er geclaxoneerd en we worden door vier Chevrolets van chinezen gepasseerd. De Dodge begint na een paar km weer wat meer snelheid te maken en we rijden zo'n 60 à 80 km/uur.

De weg loopt tamelijk steil naar beneden. Aan de rechterkant van de weg zien we circa dertig half geklede militairen (peloppers) het veld in vliegen. Zij hadden blijkbaar in een hinderlaag gelegen voor de eerste de beste wagen die voorbij kwam.

Door de benzine-verstopping hadden ze de vier Chevrolets van de chinezen beschoten. Toen onze Dodge, met halve uitlaat, aan kwam gieren, dachten de peloppers: "daar komen de belanda's, nu moeten wij wegwezen". We kwamen loos aanrijden en hebben de peloppers van dichtbij gezien zoals nooit tevoren.

Zo was je als chauffeur vaak schietschijf.

Veel verhalen werden ook in de kantine verteld. Een soort chauffeurslatijn. Het gaf je moed. Maar met zo'n solorit was je toch wel eens bevreesd.

Na tien maanden in Cheribon, Kamp Kosambi, te hebben gelegen ging de afdeling naar het koele Bandoengse bergland. De organisatie was in handen van M.T.O. Elt Damen. Een week lang vertrok er bijna dagelijks uit Cheribon een kolonne zwaar beladen GMC 3-tonners naar de nieuwe kampementen in Soreang, Nagrak en Tjiparai. Omstreeks 100 km moesten door de chauffeurs worden afgelegd over wegen met haarspeldbochten in bergachtig terrein, vooral tussen Tomo en Bandoeng. En natuurlijk ook weer terug. Voor de verhuizing van 1-41 R.V.A. vanuit Cheribon wer-

den 85 ritten met 3-tonners verreden. Hiervoor waren zo'n 15 voertuigen uit het wagenpark beschikbaar.

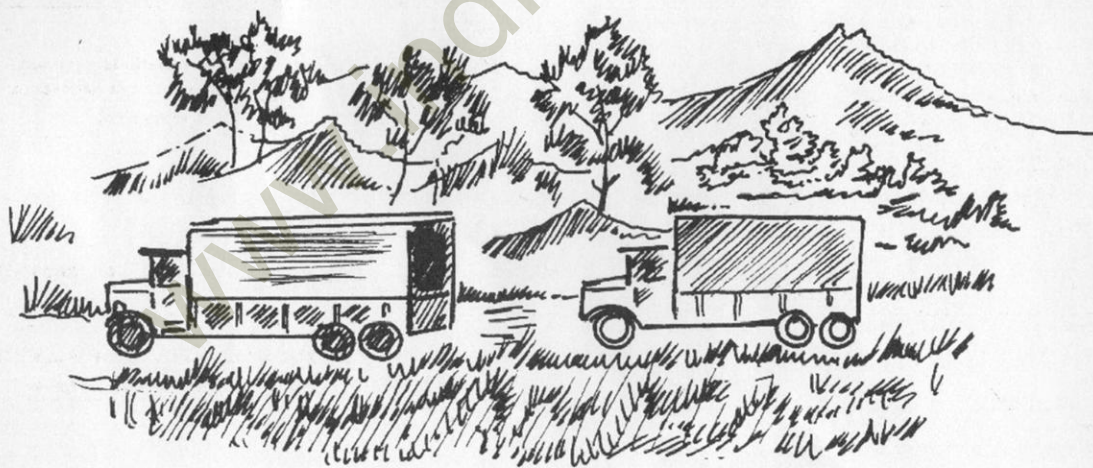
In totaal werd voor die verhuizing door de wagens van de afdeling omstreeks 18.000 km afgelegd, waarvoor zo'n 20.000 liter benzine werd gebruikt.

De afdeling vertoefde maar 10 weken in het Zuid-Bandoengse.

Rond Pasen 1950 werden opnieuw de kisten gepakt en werd een nieuwe reis aanvaard. Nu met bestemming Tandjong Priok.

Op een van de wagens was toen met grote letters geschreven: "Laatste rit Priok".

Nico Laan



VELE  
KILOMETERS  
WERDEN GEREDEN  
OVER HOGE BERGEN  
EN LANGS DIEPE  
RAV'INEN.

# Aanvraagformulier voor motorvoertuigen

Depôt PdA en LtLuA 1e Instr.-Afd.



Vóór het invullen de achterzijde lezen

Rij datum.....; uur van melding.....uur; plaats van melding.....;  
 rang aanvrager.....; naam aanvrager.....; functie aanvrager.....;  
 telefoon aanvrager.....; kazerne adres aanvrager.....;  
 plaats van bestemming.....; reisroute.....;  
 reden van de reis.....; aard van de lading heen..... terug.....  
 vermoedelijk uur van terugkomst.....uur; voor chauffeur benodigd lunchpakket (ten) maaltijdbon (nen)  
 gewenst(e) voertuig(en).....; machtiging voor rijden in spertijd is wel/niet nodig.

Opgave van gegevens betreffende burgers die met machtiging van.....  
 op het traject van..... naar..... vervoerd zullen worden:

1. naam.....voorletters..... letter en nummer persoonsbewijs.....
2. naam.....voorletters..... letter en nummer persoonsbewijs.....
3. naam.....voorletters..... letter en nummer persoonsbewijs.....

De aanvrager verklaart de voorwaarden vermeld aan ommezijde te kennen (handtekening)

De aangevraagde rit wordt door mij toegestaan,

De Luitenant-Kolonel  
 Commandant Dp PdA en LtLuA  
 1e INSTRUCIE-AFDELING

datum..... uur..... van aanvrage

G. A. van Driem.

Rij-order Nr.....  
 aangewezen chauffeur.....  
 aangewezen motorvoertuig type.....  
 Nr.....

Commandant Dp PdA LtLuA 1e Instr. Afd.  
 o/1 Commandant Materieelpark,

Afgemeld te	.....uur	.....uur	.....uur	.....uur	.....uur	.....uur
Teruggemeld te	.....uur	.....uur	.....uur	.....uur	.....uur	.....uur

# HET MILLER—SEXTET

Zondag 10 April trad het Miller-Sextet onder leiding van Ab de Molenaar te Kaban Djahe op in de zeer goed bezette zaal van de Rex-bioscoop. Velen hadden vol verwachting uitgezien naar dit ensemble, dat door talrijke radio-uitzendingen en door zijn optreden in het buitenland grote bekendheid verwierf.

Enkele bijzonderheden over het ontstaan en het werk van dit ensemble zullen U waarschijnlijk wel interesseren. Het begon zijn werk als quartet in Juni 1940 en was vele malen te beluisteren over de Algemene Nederlandse Omroep. Deze radio-uitzendingen werden in 1942 door de Duitse bezetting verboden.

In 1943 ving het een tournee aan door Nederland. Na de bevrijding volgden België, Frankrijk, Duitsland en Oostenrijk, waar de Millers voor de Amerikanen optraden. Inmiddels was't quartet uitgegroeid tot een sextet. De bezetting wisselde zo nu en dan, doch Ab de Molenaar en Sanny Day maakten er van het begin af aan deel van uit. In 1946 arriveerden zij weer in Nederland en speelden o.a. in de Schillerclub voor de Amerikanen. Het Miller-Sextet maakte ook nog een zeer geslaagd tournee in Zweden. In December 1948 zond de Niwa het orkest, bestaande uit Ab de Molenaar, gitarist en leider, Sanny Day, zangeres, Pia Beck, zangeres en pianiste, Eddy Doorenbos, zanger en gitarist, Fred Dubois, bassist en Koen van Nassau, vibrafonist, naar Indonesië. Onder auspiciën van de Niwa traden zij hier op in Java, de Grote Oost, Moratai, en Nieuw Guinea. Thans tourneren

zij op Sumatra zonder Koen, die ziek te Batavia achterbleef.

Ondanks de slechte accoustiek van de zaal en onze te kleine, niet erg zuivere piano wisten zij de militairen te Kaban Djahe een uitstekend programma te brengen. De uitbundigheid waarmee alle artisten hun taak in Amerikaanse stijl vervulden, droeg aanzienlijk bij tot ontspanning van de militairen, waarvan de laatste tijd zeer veel gevergd wordt. De onafgebroken vermoeiende dienst was er zeer zeker de oorzaak van dat de stemming in de zaal niet zo hoog klom als de Millers gewend zijn bij hun auditorium. Zij kunnen er evenwel van overtuigd zijn,



dat hun optreden hogelijk geapprecieerd werd en enkele uren een zeer gewenste ontspanning bracht.

In hun gerenommeerde stijl, welke rivaliseren kan met die van Amerikaanse musici, brachten Sanny en Eddy tal van welbekende en enkele nieuwe songs ten gehore. De onverstoorbare Pia wekte met haar uitnemend, acrobatisch pianospel grote bewondering op.

In samenzang met Sanny of Eddy gaf zij bovendien blijk van haar vocalistisch kunnen.

Hun Amerikaanse repertoire bestaat o.a. uit: Night and Day, Civilization, Rum and Coca-cola, I told you I love you, Get up them stairs, Mademoiselle en Down in the Valley.

Ook het Nederlandse lied heeft een goede plaats in het programma:

Eenmaal, Ben jij vergeten, Ik zing dit lied voor jou alleen.

Het refreintje van Pia's „Nederland in zeven lessen" wil ik U niet onthouden:

„Kijk naar zon en niet  
naar regen  
Ga met volgas door de bocht.  
Wees er voor en niet er  
tegen,  
We niet vindt heeft niet  
gezocht.  
Een bovenbuur is ook een  
mens,  
En wil is beter dan een wens.  
Pak toch aan zit niet te  
klesson,  
Dat is Nederland in zeven  
lessen."

Op demonstratieve wijze brengen Sanny en Eddy hun „Conversation while dancing". Dubby Dubois viel vooral in zijn solistisch optreden op als een bassist, die zijn instrument ten volle beheerst.

Zeer voortreffelijk is de wijze waarop het ensemble U een Braziliaanse Samba presenteert. Met onze hier opgedane kennis van de Maleise taal en niet minder om de aardige manier, waarop Sanny het zingt, konden we Koo Speenhof's „Koki" beter dan ooit waarderen.

Ik betwijfel het niet of de militairen zullen nog lang met dankbaarheid aan dit optreden van het Miller-Sextet terugdenken.

Overste Maris bedankte de musici aan het einde van hun programma. Met de opmerking, dat hij Koen van Nassau, die nu te Batavia met een fles naast zich van zijn rust gehoot, nog wel de handigste vond, bracht hij op zijn typische wijze tot uiting hoezeer hij het harde werken van dit ensemble waardeerde.

De volle zaal met militairen die „blijkbaar niets deden", haalde hij aan als bewijs van de grote belangstelling voor de door het Sextet geboden ontspanning.

Tijdens het samenzijn in de Officers-Mess werd de dames een bouquet bloemen aangeboden. Deze attentie kon in de zaal niet plaats vinden, daar de man die de bloemen onder zijn berusting had op het kritieke moment bezigheden buiten de zaal bleek te hebben.

L. M. W.

# De beker-batterij van 41 R.V.A.

reisde met de  
'Johan van Oldenbarneveld' van de NSM  
van Nederland naar Nederland Oost Indië

vertrek uit Amsterdam 24 september 1948 17.00 uur  
aankomst in Tandjong Priok 21 oktober 1948 10.00 uur

verbleef op West-Java in

Soekaboemi	22 oktober	1948	—	22 januari	1949
Tjiampea	22 januari	1949	—	10 maart	1949
Madjalenska	9 maart	1949	—	19 maart	1949
Cheribon	19 maart	1949	—	27 januari	1950
Tjiparai	27 januari	1950	—	6 april	1950
Tandjong Priok	6 april	1950	—	31 mei	1950
Berenlaan Djakarta	31 mei	1950	—	6 juni	1950

reisde met de

'Goya' van de rederij J. Ludwig Mowinckels te Bergen Noorwegen  
van Indonesië naar Nederland

vertrek uit Tandjong Priok 6 juni 1950 17.00 uur.

aankomstin Amsterdam 3 juli 1950 10.00 uur

## Enkele interessante datums voor de Beker-batterij

'Gewapende wandeling' naar Selabintana	3 november	1948;
'Gewapende wandeling' naar Goalpara	november	1948;
Beker-batterij krijgt patrouille-gebied	19 december	1949;
Eerste artillerie-actie: Puraseda Bantam	10 februari	1949;
Artillerie-actie: Tjigoedeng	16 februari	1949;
Artillerie-actie: Tjigombong	19 februari	1949;
2-daagse artillerie-actie Soemedang	april ?	1949;
Actie Zilvermeeuw:	20 april	1949;
Beklimming Tjiremai	15-16 september	1949;
Show-tocht in en om Cheribon (film?)	15 oktober	1949;
Dedile in Soemedang	10 december	1949;
De T.N.I. trekt Cheribon binnen	21 december	1949;
Bewinds-overdracht Cheribon	27 december	1949

2-1 -41 R.V.A. Organieke indeling 1949 te Cheribon.

Vt	functie		naam	functie		naam
CB	BtC	Elt	H.L.E.Holland	CSc	Sld1	M.Veenstra
	WpOAss	Wmr	H.Nobel	CSc	Sld	C.B.Euser
	CMc	Kpl	C.Riewald			
Mr5	Ordon.	Kpl	B.P.C.van Dijk			
BtB	BtO	Tlt	J.M.A.Hermans	CS	Kpl	J.Luyendijk
	BtOAss	Kpl	J.Miedema	CS	Sld	J.J.Snel
	BtOAss	Kpl	F.L.Keulers			
JB	BtWmr	Wmr	H.K.Keesmaat	GH	Sld1	H.Riepe
	Vbdd	Kpl	J.Backhuys	CJB	Sld	C.Witkamp
ScB	ScC	Tlt	M.Enschede	CS	Sld	J.A.Kock
	CScB	Sld	C.A.Stokhof			
B1	SCI	Wmr	L.J.H.Heuvelmans	4I	Sld	W.A.G.van Kesteren
	2I	Sld	H.G.Rikhof	5I	Sld	L.van Berge
	3I	Sld1	H.G.Nooyen	CB1	Sld	J.B.van Weerdenburg
B2	6I	Kpl	A.P.J.de Ridder			
	CB2	Sld	A.H.M.Schouten			
B3	SCII	Kpl	P.van der Vooren 1)	4II	Sld	A.Vroomen
	2II	Sld	J.van der Weide	5II	Sld	R.van de Aakster
	3II	Sld	P.A.van der Fluit	CB3	Sld	K.Prins
B4	6II	Kpl	H.W.van	Ruiten	1)	
	CB4	Sld	E.Smit			
B5	SCIII	Wmr	P.C.van Haalen	4III	Sld	G.A.van Kampen
	2III	Sld	D.J.A.Egbars	5III	Sld	J.C.van der Zwet
	3III	Sld	J.Duindam	CB5	Sld	F.Schrijver
B6	6III	Sld	A.Verspuy			
	CB6	Sld	D.van Tongeren			
B7	SCIV	Kpl	P.J.M.Noordman	4IV	Sld	E.T.H.van de Boogaard
	2IV	Sld	H.A.van Schaik	5IV	Sld	R.Blok
	3IV	Sld	J.H.M.Hilhorst	CB7	Sld	H.E.Poortman
B8	6IV	Sld1	H.B.Hofman			
	CB8	Sld	P.J.van der Walle			
L3	AutoM	Sld1	P.Stoop	MW	Sld	W.Derks
	MW	Sld	S.van der Horst	Mitr	Sld	B.van der Werf
	MW	Sld	G.Overbeek	CL3	Sld	J.A.van Eck
L5	Vbdd	Kpl	M.H.Koenen	KV	Sld	W.Lalleman
	AutoM	Kpl	J.B.Hafkamp	Mitr	Sld	F.B.Jansen
	KV	Sld	W.Bos	CL5	Sld	M.Stuurman
	KV	Sld	G.de Kruyf			

encarrier; Mr5 = motorrijwiel; BtB & ScB = 3/4-tonner  
 B1 t/m B8 = quad (artillerietrekker; L3 & L5 = 3-tonner  
 1) na vertrek van van der Vooren werd van Ruiten SCII.


L - 41 R.V.A.  
Kwartiermeester

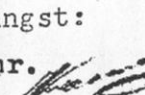
UITGEBEVIJS  
~~XXXXXXXXXXXX~~

No: 95

Uitgegeven door: Mag. Beheerder ..... aan: O.O. Mess-A. & B. Bty.  
~~Ingeleverd~~

Strijkijzers-houtskool 2 stuks

Voor ~~uitgifte~~ <sup>teruggave</sup> : de Mag. Beheerder  
de dpl. sold.   
(J. Jaspers)

Voor ontvangst:  
de dpl. wmr.   
(H.K. Keesmaat)

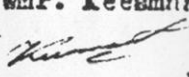
L - 41 R.V.A.  
Kwartiermeester

INLEVERINGSBEWIJS

No: 24 A

~~XXXXXXXXXX~~ door: Wmr. Keesmaat ..... aan: Magazijn Beheerder .....  
Ingeleverd van O.O. mess Bty-en.

10-12-15-16-17  
Rieten stoelen rottan 5 stuks  
Bureaustoelen 18-20-22-215 stuks 2/1  
Bureau tafels 35-36-38 3 stuks  
Tafeltjes rottan 50 cm. 1 staks 6  
Kasten 1 staks 12

Voor ~~uitgifte~~ <sup>teruggave</sup> : de wmr. Keesmaat,  
o/1   
( )

Voor ontvangst: de Mag. Beh  
  
(J. Jaspers)

L - 41 R.V.A.  
Kwartiermeester

~~UITGEBEVEN~~  
INLEVERINGSBEWIJS

No: 95A

Uitgegeven door: de wmr. Keesmaat. aan: de Mag. Beheerder  
Ingeleverd

1 Strijkijzer-houtskool

Voor uitgifte  
teruggave :

de wmr. Keesmaat

Voor Mag. Beheerder  
(J. Jaspers.)

L - 41 R.V.A.  
Kwartiermeester

~~UITGEBEVEN~~  
INLEVERINGSBEWIJS

No: 116 A

~~Uitgegeven~~ door: Wmr. Keesmaat. aan: Magazijn Beheerder  
Ingeleverd van O.O. mess. sty-en

theepotten compl.	1 stuks	Borden plat	5 stuks
Koffiekoppen	5 stuks	Borden diep	5 stuks
Schotels tot idem	5 stuk	Schalen A.G.	1 stuks
Bierglazen	1 stuks		
Bitterglazen	5 * stuks		

Voor uitgifte  
teruggave : de wmr Keesmaat.

*Keesmaat*

Voor ontvangst: de Mag

(J. Jaspers)

# LOGBOEK VAN 1-41 R.V.A.

*Een licht bewerkte keuze uit  
het logboek van 1-41 R.V.A. van Cees Visser.*

29 april 1948, Ede.

Vandaag zijn de kwartiermakers aangewezen.

14 juli 1948, Ede.

Dagelijks wordt er druk geoefend ook in batterij- en afdelingsverband, zowel in theorie als in de praktijk. De stuksbediening bij de stukken geschut, de verbindingsdienst met zijn materieel, de chauffeurs met hun trekkers, drietonnens, jeeps en brencarriers.

Iedereen is op zijn eigen specialiteit de hele dag in touw. Daar tussendoor nog naar de tandarts, enz. Zo vliegen de dagen om.

23 juli 1948.

Wij zijn nu ingedeeld bij het oorlogsonderdeel 41 R.V.A., en hebben ook ander kaderpersoneel gekregen. De dienst zal van nu af strenger en zwaarder zijn. Wij hebben onze oude spullen ingeleverd en nieuwe uniformen gekregen, waaronder de tropenuitrusting, zoals kleding, klamboe, enz. Ook heeft het regiment nu alle materieel, dat het orgaaniek moet hebben. 41 R.V.A. bestaat vanaf vandaag.

26 juli 1948, Oldenbroek.

Vanmorgen is het regiment compleet in marskolonne (ca 120 voertuigen) van Ede naar Oldenbroek gegaan. Het is prachtig weer.

Wij zijn ondergebracht in barakken, waarin het gloeiend heet is.

Het schietkamp is ca 15 km lang en 3 km breed. Het kampement ligt boven op een heuvel en wij hebben een prachtig uitzicht. In de verte is het IJselmeer te zien.



4 augustus 1948.

Regenachtig met opklaringen. Elke dag oefenen met in stelling brengen van de stukken en met de verbindingen. Ook het schieten is leuk werk.

8 augustus 1948.

Elke dag schietoefeningen. Wij schieten met lading 3, brisantgranaten en rookgranaten. Na het commando "Vuur" zie je na een tijdje in de verte de inslag van de granaten. Onophoudelijk dreunen de salvo's.

september 1948.

Nadat wij eerst op 8 september zouden vertrekken, en ver-

volgens op 15 september is bepaald, dat het vertrek zal zijn op 24 september.

Wij hebben zodoende driemaal korter of langer inschepingsverlof gehad.

23 september 1948.

Een dag van inpakken en klaarmaken voor de afmars. Nog een nacht, waarin trouwens weinig geslapen wordt, in Nederland en dan naar Nederlands Oost-Indië.

24 september 1948 (vrijdag).

Om 3 uur reveille. Na het ontbijt buiten aantreden in volledig gevechtstenuue (zonder geweer) voor het vertrek naar het station.

Er valt een druilerige regen.

Op het station speelt onze drumband.

Om 7 uur vertrekt de trein richting Amsterdam-Haven.

Er zijn in Amsterdam op het emplacement veel ouders en bekenden om afscheid te nemen.

In een grote loods van de Stoomvaart Maatschappij Nederland worden wij onthaald op koffie en koek. Ook krijgt ieder van ons twee pakjes sigaretten. Daarna gaan wij aan boord van de "Johan van Oldenbarnevelt". Het is een geweldig schip: meer dan 200 meter lang, 35 meter breed en zij lijkt wel 100 meter hoog. Een reus van een schip van 20.000 ton.

Direct vallen op de javaanse bedienden met hun kleurige hoofddoeken.

Het geeft al echt een indische indruk.

Er zijn 2600 militairen en 400 man bemanning aan boord, dus dat geeft een hele drukte.

Op de kade speelt een legermuziekcorps vrolijke marsen. Ook staat er een radiowagen, die op zijn beurt muziek laat horen.

Om half vijf wordt het alles in gereedheid gebracht voor de afvaart.

Om vijf uur wordt losgemaakt. Omdat nu iedereen aan boord aan stuurboord staat, helt het schip wel tien graden over richting kade.

Het Wilhelmus wordt gespeeld. Daarna klinkt een donderend hoera op, en onder een oorverdovend getoeter van schepen en gefluit van locomotieven vaart het schip de haven uit. Omringd door vele bootjes met familieleden van de opvarenden, die wuivend met doeken en vlaggen de aandacht proberen te trekken, zet het schip koers richting Noordzeekanaal en zee.

Het is een bont tafereel. Langs de kaden staan duizenden toeschouwers en het gejuich is niet van de lucht.

Na Velzen: sloepenrol. Daarna naar de eetzaal: aardappels, spinazie, vlees en pudding, opgediend door javaanse bedienden.

Na het eten ligt het schip al in de sluizen van IJmuiden. Weer staan er duizenden mensen op de kade en weer worden laatste groeten uitgewisseld, klinkt er gejuich en wordt er gezwaaid met petten en sjaals.

Langzaam varen wij tussen de pieren door naar zee. Een noorse houtboot maakt het onze Johan heel even lastig. Maar als zoiets gebeurt aan het begin van de zeereis, kan het verder alleen maar goed gaan. Aldus het bijgeloof van de zeeman.

Achter ons verdwijnt de kust van Holland en als een soort afscheid zwaaien de stralen van de lichttoren over ons heen.

Na een lange en vermoeiende dag zoeken wij onze slaapplaatsen op.

Als je eenmaal ligt kun je je haast niet voorstellen, wat er vandaag allemaal gebeurd is. Als je het dreunen van de scheepsmotoren niet zou horen, zou je je niet kunnen voorstellen, dat je op een schip was, op weg naar Indië.

*25 september 1948 (zaterdag).*

Het slapen ging beter dan verwacht. Onze "bedden" bestaan uit stalen ramen, waartussen zeildoek gespannen is. Er zijn vijf van deze slaapplaatsen boven elkaar, maar er zijn er maar drie van bezet: de bovenste, de middelste en de onderste. Dit is zo omdat wij naar de tropen gaan en dan is het maximaal toegestane aantal mannen, dat vervoerd mag worden maar 2600 in plaats van 4000.

(Ons schip is tijdens de tweede wereldoorlog ook gebruikt voor troepentransport op de Atlantische Oceaan.) Reveille: 7 uur. Na wassen en kleden aan dek geweest. Het is een schitteren gezicht. De opkomende zon begroet ons en het belooft een stralende dag te worden. Aan de horizon varen enkel schepen.

Ook zien wij het lichtschip Callopa.

Ontbijt 7.30 uur. Het valt op hoe zindelijk alles hier toegaat.

Elke lege schaal, elk leeg bord wordt direct door een javaanse bediende weggehaald. De eetzaal is prachtig. Wij eten: wittebrood, stroop en pap na. Na het ontbijt aan dek. Wij passeerden de kust van Engeland. Duidelijk zijn de krijtrotten te zien, en steden als Dover.

10.00 uur: sloepenrol. Iedereen moet zo snel mogelijk met een zwemvest om naar de hem aangegeven sloep.

Lunch 12.00 uur. Vissoep, aardappelen met worteltjes en pap.

Veel is er niet te doen. Turen over zee, brieven schrijven, foto's maken. Wij varen met een snelheid van ongeveer 16 zeemijlen/uur (d.i. ongeveer 30 km). De drumband speelt op het sloependek, naast een van de enorme schoorstenen. De zee is heel kalm.

Om 17.00 uur passeren wij Kaap Finistère.

18.15: avondmaal. Aardappelen, haché, brood, kaas en stroop.

Wij zijn nu op de hoogte van Brest.

's Avonds zal er elke dag avondsluiting zijn. Er zijn veel jongens, die hier naar toe gaan.

Zo is de eerste volle dag aan boord verstreken.

*27 september 1948 (maandag).*

Het is tamelijk mistig en het lijkt wel alsof wij langzamer varen.

Wij varen nu op de hoogte van Portugal. Wij zitten allemaal aan dek, want de schoonmaakploegen brengen de ruimten op orde. Daarna is er eerst inspectie van de ruimten, voordat wij er weer in mogen.

De maaltijden lijken (tot nu toe) elke dag ongeveer hetzelfde te zijn.

Om 16.00 uur ontvangen wij onze Cadi:

- 100 engelse sigaretten,
- een reep chocolade,
- een ons toffees,
- een pak stroopwafels,
- vijf koeken
- een rol pepermunt
- een pakje lucifers.

Veel mannen hebben hun vuile wasgoed in emmers water in de week gezet om morgen het te wassen.

Om 22.00 uur gaat iedereen naar kooi.

Het schip vaart maar steeds verder.

*1 oktober 1948 (vrijdag).*

Elke nacht wordt de klok een aantal minuten vooruit gezet. Vandaag was dat 11 minuten. Het is knap warm. De zon staat bijna loodrecht boven ons.

Om 11.30 uur passeerden wij zeven italiaanse oorlogsschepen.

Vandaag moet de post worden ingeleverd, die vanuit Port Saïd naar Nederland zal worden gestuurd.

Vandaag is het precies een week geleden, dat wij uit Amsterdam vertrokken.

Om 15.00 uur kregen wij limonade. Dat smaakte best bij die warmte.

Er is aan boord een bibliotheek met duizenden boeken.



WASDAG  
AAN BOORD  
"JOHAN VAN  
OUDEBARNEVELD"

*3 oktober 1948 (zondag).*

Vanaf vandaag draagt iedereen tropenkleding.

Laat in de avond komt Port Saïd in zicht. Wij verwachtten hier de eerste post van thuis. Tussen groene en rode lichtbakens door voeren wij naar de pieren en de haven in. Ofschoon het donker was vielen de driehoekige zeilen van de bootjes en de witte gewaden en rode fezzes van de mensen op. Onze boot legde aan, want er moest getankt worden. Het was 2 uur 's nachts.

Weldra bloeide de handel tussen de opvarenden en de vele kooplui, die in bootjes langsij lagen. Omdat er gewaarshuwd was, dat deze lui je bedriegen, waar je bij staat, werden er aanvankelijk weinig zaken gedaan. Maar na enige tijd kwam toch de handel op gang: tassen ("moeie tasse, moeie kope"), portefeuilles, dadels, pinda's, sigaretten. Alles via tassen aan meterslange koorden.

*4 oktober 1948 (maandag).*

De meeste mannen bleven afgelopen nacht aan dek. Toen het dag werd was er van alles te zien.

Aan dek was een goochelaar verschenen, die ongelooflijke kunststukjes opvoerde. Zo toverde hij o.a. veel kuikentjes uit zijn burnoes, die hij onder het uitroepen van "kiepetje, kiepetje" weer net zo vlug liet verdwijnen.

Om 12.00 uur werd losgegooid en de tocht voortgezet, het Suezkanaal in. Zandheuvels en kamelen.

*5 oktober 1948 (dinsdag).*

Als wij aan dek komen, blijkt dat wij in de Rode Zee varen. Om 9.00 uur zien wij in de verte de berg Sinai.

Aan dek zijn zeildoeken gespannen tegen de brandende zon.

6 oktober 1948 (woensdag).

Er staat behoorlijk wat deining. Het schip rolt en stamp. Bij het avondeten spoot een golfje door een patrijspoort naar binnen. Zo'n 80 jongens werden drijfnat, en het eten spoelde van tafel dreef op de vloer. De javaanse bedienden begonnen meteen op te ruimen. Maar door de bewegingen van het schip dreef de rommel alle kanten op.

13 oktober 1948 (woensdag)

Wij krijgen nu elke dag twee anti-malariatabletten. Deze zijn geel en moeten onder toezicht van een officier worden ingenomen.

15 oktober 1948 (vrijdag).

Elke morgen wordt een corveeploeg samengesteld om het slaapruim en de douches en toiletten schoon te maken en te houden. Iedereen komt bij toerbeurt aan bot.

17 oktober 1948 (zondag).

Gisteravond 21.00 uur voeren wij de haven van Sabang binnen.

Toen wij vanmorgen aan dek kwamen, waren er veel inlanders op de kade. De vrouwen in hun kleurige sarongs en de mannen in hun geruite jasjes en veelkleurige hoofddoeken. Om 9.00 uur appèl op de kade. Daarna marcheerden wij achter de drumband de kade af. Na een minuut of vijf werden wij in groepjes verdeeld om het eiland te verkennen.



20 oktober 1948 (woensdag).

Vandaag is het sportdag aan boord, omdat wij de evenaar passeren.

Alle soorten sport worden beoefend: touwtrekken, klimmen, hindernisbaan, hardlopen, enz.

's Avonds passeren wij de eilanden Banka en Billiton.

21 oktober 1948 (donderdag).

Als wij aan dek komen passeren wij aan stuurboord enkele eilandjes.

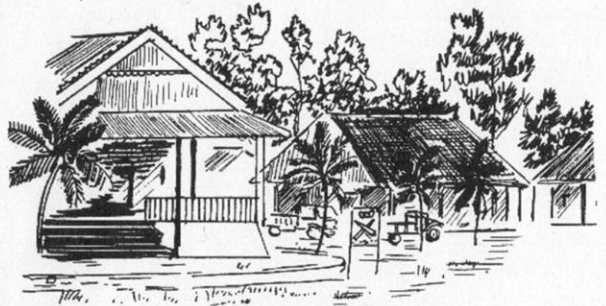
Na het ontbijt zien wij over de boeg de kust van Java naderen.

Om 9.00 uur varen wij de haven van Tandjong Priok binnen.

Honderden militairen staan ons op te wachten voor berichten van familie en vrienden. Aan boord speelt onze drumband pittige marsen.

Nadat de boot is afgemeerd weerklinkt het aloude Wilhelmus.

Om 2 uur, bij het appèl wordt bekend gemaakt, dat ons onderdeel: de Pieter-afdeling, samen met de regimentsstaf, morgen om 7.00 uur naar Batavia en om 9.00 uur met de trein naar Soekaboemi zal gaan.



KAZERNE  
SOEKABOEMI

De Quota-afdeling gaat naar Soebang. (De Rudolf-afdeling komt pas volgende maand uit Nederland.) Deze dag blijven wij nog aan boord.

22 oktober 1948 (vrijdag).

4.00 uur: reveille; 6.30: uur appèl; 7.15 uur: vetrek per vrachtauto.

Eerst rijden wij door Tandjong Priok. Wij zien honderden koeli's, die achter elkaar naar hun werk lopen. Ook mannen met een pikol vol koopwaar. Aan de kust hier is het land vlak. Wij rijden op een mooie weg met links een spoorlijn en rechts een waterweg. Het verkeer houdt links. Batavia, waar omstreeks 8 uur binnenreden is een grote, mooie stad. Mooie wijken met prachtige huizen, maar ook krottenwijken.

Vooral wat een chinese wijk lijkt, ziet er verre van zindelijk uit.

Het station is een mooi gebouw. Bijna alle gebouwen zijn wit.

Om 8.20 uur zijn wij op het station. Er rijden hier elektrische locs.

Om 9.05 uur vertrekt onze trein. De reis is erg mooi. En wij stoppen zeker wel 50 keer bij een stationnetje. Wij rijden eerst een heel stuk door Batavia en krijgen een eerste indruk van een grote stad in de tropen. Daarna krijgen wij prachtige vergezichten over sawah's en bossen. Wij zien vlak langs de spoorbaan veel bananenbomen.

Bij elk stationnetje lopen inlanders vruchten te venten langs de trein. In Buitenzorg moeten wij een kwartier wachten, omdat de elektrische locs worden vervangen door twee stoomlocomotieven.

Wij gaan het gebergte in. Prachtig mooi, hoge berggevaarten, dicht begroeid met bomen, diepe ravijnen, waarin je heel diep de kali kunt zien stromen. Overal liggen reusachtige keien in de kali's.

Verscheidene keren zien wij inlandse vrouwen die was doen bij het water en kinderen, die in het water spartelen.

Om 14.30 uur arriveren wij in Soekaboemi. Het is een mooi stadje, gelegen tegen de zuidhelling van de vulkaan: Goenoeng Gedeh.

Met auto's worden wij van het station naar het kampement gebracht.

Wij hebben het best getroffen, het zijn mooie luchtige kamers, die wij met z'n twaalfven delen. Er is een stenen vloer en een mooie veranda voor de kamer. In een ogenblik hebben wij onze veldbedden in elkaar gezet en onze klamboe's gespannen.

Na onze eerste echte mandi-beurt hebben wij om 17.00 uur appèl.

Mandiën is hier erg luxueus: Heerlijk, koel water uit de bergen staat in grote bakken klaar.

Hierna krijgen wij onze eerste indische hap: nassi goreng met bonen, komkommer en sambal. Klaargemaakt door de koks van 2 R.V.A.

Omdat wij nog geen wapens hebben, mogen wij niet het kampementsterrein af.

Langs de wanden van de kamer lopen watervlugge hagedisjes, die tokeh worden genoemd, omdat zij hun eigen naam schijnen te piepen.

De klamboe's blijken geen overbodige luxe te zijn.

23 oktober 1948 (zaterdag).

6.00 uur: reveille.

Het is hier een heerlijk klimaat, lekker frisse berglucht.

Ontbijt: wittebrood, bruine palmsuiker, pindakaas.

Appèl en wapens en munitie halen.

Ons wasgoed wordt verzorgd door baboe's. Die wassen en verstellen.

Verder lopen er djongossen rond, manusjes van alles, die je schoenen poetsen, je etensblikjes afwassen en de kamers schoon houden.

Omdat ongekookt water waarschijnlijk besmet is, drinken wij hier thee.

Middagmaal: brood met kaas; avondmaal: nassi.

's Avonds krijgen wij ons wasgoed keurig gestreken terug. Zo maken wij kennis met Indië.

28 oktober 1948 (donderdag).

Deze eerste dagen in Indië werden wij als Toean Besar behandeld.

Na het appèl moesten wij onze tropenhoeden en kwartiermutsjes ophalen. Maar al gauw was ons favoriete hoofddeksel: de pelopperpet.

Hierna gingen wij voor het eerst op patrouille. Dwars door de heuvelachtige rimboe. Het was een prachtige, maar zware tocht, over smalle sawahdijkjes en langs diepe ravijnen, door de modder, maar ook door kalies en kampongs. Wij kregen van deze tocht een goede indruk van het indische land. Terug in het kampement: eerst heerlijk mandien en schoon goed aantrekken. Daarna onze soldij: fl. 28,- (roepiah), en geweerinspectie.

's Avond kwamen wij enkele uren in het donker te zitten, omdat het stadsnet uitviel. Maar met een paar kaarsjes op de kamer was de de duisternis vlug verdreven, zodat wij toch konden schrijven of lezen.

Om 22.00 uur kroop iedereen onder de klamboe en wel dra klonk het selamat tidoer.

30 oktober 1948 (zaterdag).

6.00 uur reveille. Op het appèl werd het programma be-



PRAAIJ  
PATROUILLE  
TIDENS OPLEIDING  
IN DJAMPANG  
IN KOELON

kend gemaakt van de komende vier weken. De Ajax-batterij en de helft van de Afdelingsstaf gaat naar de stormschool in Djampangkoelon.

Vanavond gingen wij nog even de stad in om onze heimwee (High Way) sigaretten te verkopen. Wij krijgen die sigaretten van de Cadi, maar ze zijn niet te roken. Ze brengen nog drie kwartjes (tiga tali) op, en dat is 100% winst.



IN AKTIE BIJ  
OMSINGELING  
KAMPONG  
TIDENS OPLEIDING  
IN DJAMPANG  
IN KOELON

1 november (maandag).

Van Soekaboemi naar Djampangkoelon aan de zuidkust van Java.

De tocht met vrachtauto's ging over een tamelijk goede weg met veel haarspeldbochten. Soms was je weer bijna op hetzelfde punt als een kwartier tevoren.

Het kamp bestaat uit bamboehuisjes. Wij delen een huisje met 15 man.

Alles is even primitief. Het water moet gehaald worden uit een diepe put. De wc bestaat uit een kuil in de grond, waarover een paar bamboe's liggen, waarop je je in evenwicht moet zien te houden bij het doen van een "grote boodschap".

Veel rust was 's nachts niet. Want de bamboe-vloeren kraakten bij elke aflossing van de wacht (om de twee uren). Bovendien bleek het dak de eerste nacht, toen het plensde, niet waterdicht te zijn, zodat je je veldbed nogal eens moest verzetten om niet in de "drup" te liggen. En het wachtkloppen was alles behalve een pleziertje in dit moorddonkere modderland vol onbekende, tropische geluiden.

30 november 1948 (dinsdag).

Op patrouille geweest in Zuid Java. Om ongeveer 7 uur gingen wij op pad. De tocht ging weer over sawahdijkjes en door bos en veld in heuvelachtig terrein. De extremisten waar wij achteraan zaten, hadden zich in het zuiden van Java teruggetrokken, zodat wij onverrichterzake naar het kamp in Djampangkoelon terugkeerden.

1 december 1948 (woensdag).

Om 10 uur weer vertrokken naar Soekaboemi. De stormschool zit erop.

December 1948 - januari 1949.

De andere helft van de Pieter-afdeling (Beker-batterij en rest Staf) gingen niet naar de stormschool, omdat op 19 december de tweede politionele actie zou beginnen.

De Ajax-batterij verhuisde naar Tienggang, gelegen ten zuidoosten van Soekaboemi. De Beker-batterij kreeg een patrouille-gebied toegewezen in de omgeving van Soekaboemi. De Afdelingsstaf kreeg onder andere de bewaking van de theeplantage Goalpara toegewezen.

9 maart 1949 (woensdag).

Vandaag worden de auto's, de stukken geschut, het verdere materieel en de persoonlijke uitrusting op de trein in Buitenzorg geladen, want de Pieter-afdeling verhuist via Madjalanka naar Cheribon.

De batterijen hebben enkele dagen geoefend in de omgeving. 's Morgens uitrukken en 's avonds weer terug. Vanuit het kampement hier kijken wij weer uit op een vulkaan. Eerder het de Gedeh en de Salak. Nu is het de Tjiremai.

22 maart 1949 (dinsdag).

Na een kort verblijf van ruim 10 dagen in Madjalanka wordt de hele afdeling verplaatst naar het kamp Kosambi in Cheribon. (Cheribon is eigenlijk een verbastering van Tji Rebon: garnalenrivier.) Het kamp Kosambi bestaat uit lange bilik-loodsen, dat zijn bamboematten, die als wanden worden gebruikt en bevestigd zijn aan een bamboe-ge-raamte. Als dakbedekking is atap gebruikt. Er liggen hier omstreeks 300 man: onze afdeling en een detachement KNIL-militairen met hun gezinnen.

In de omgeving van Cheribon zijn uitgestrekte gebieden met sawah's en suikerrietvelden. Voor het transport van het suikerriet wordt gebruik gemaakt van de grobak, een zware, nogal vierkant ossewagen.

De chauffeurs hebben er nogal eens problemen mee.

Ook zijn hier grote troepen loopeenden. ze worden gehouden wegens de eieren. Overigens moeten die vanwege het gevaar voor typhus minstens 10 minuten gekookt worden. Bakken is niet toegestaan.

In Cheribon zijn veel toko's, die meestal eigendom zijn van chinezen.

Ook zijn er fabrieken voor limoen, ijs, brood, enz. Er is een Amerikaanse tabaksfabriek, die onder andere de Escort-sigaret fabriceert.

Cheribon is een van de warmste plaatsen in de hele archipel.

Aan de noordzijde van Cheribon steekt een pier van vele honderden meters in zee. Vanaf het verste punt zie je op de voorgrond Cheribon met daarachter de vulkaan Tjiremai en het berglandschap eromheen. Heel in de verte kun je nog andere vulkanen zien, zoals de Merapi, die nog werkt en vaak een pluim heeft.

Bij het wachtlopen op de pier en bij de haven zie wat er zich allemaal op het water afspeelt. Het vangen van vis, krabben, kreeft.

Het aan- en afvaren van zeescheepjes, vooral zeiljonken met hun vierkante zeilen. Maar ook twee- en driemasters, schoeners enz., en lompe vissersboten.

Wij moeten helpen bij het letten op smokkelaars en het bewaken van havenloodsen.

Overdag is het hier en in heel Cheribon er erg heet. Gelukkig staat er 's avonds nogal eens een koele zeewind.

29 maart 1949 (dinsdag).

Gisteravond hebben de stukken een paar keer snelvuur gegeven. De bevolking had zoiets blijkbaar in tijden niet meer gehoord, want iedereen liep rond met een bang gezicht. Ze wisten niet wat hun overkwam. Dat snelvuur werd gegeven in een onbewoond stuk land een was bedoeld om de pelopers te weren uit het gebied waar de waterleiding loopt, die Cheribon vanuit de bergen van water voorziet.

19 april 1949 (dinsdag).

Vandaag voor een zuiveringsactie, genaamd "Zilvermewu", de bergen in geweest. 's Avonds 7 uur weg en de

volgende dag 4 uur 's middags terug. Warm en vermoeiend. Een en ander speelde zich af in de buurt van Linggadjati. De artillerieschaarner (Elt.Holland) zat in een Auster-vliegtuig, maar de radio's (19-set) werkten weer eens niet. Met kokerpost werd het zeer sporadische vuur geleid.

21 april 1949 (donderdag).

Vandaag werden de vier "jonge" 2e luitenants van de afdeling beëdigd.

Er volgde een mars door de stad.

22 april 1949 (vrijdag).

Om 00.30 uur werden wij gewekt. Wij gaan op actie richting Soemedang.

Het schijnt daar erg onrustig te zijn. Nu moet de artillerie helpen een en ander tot bedaren te brengen.

Wij vertrekken omstreeks 02.00 uur. Het is een prachtige onbewolkte nacht met praktisch volle maan.

Bij aankomst krijgen wij een paar uren rust. Maar bij daglicht gaat een gecombineerde actie van start. De artillerieschaarner gaan met de infanterie mee. Omdat de radio's het nog steeds (weer) niet doen wordt door de Beker-bat-



terij kaartvuur gegeven als ondersteuning van de zoekactie naar het stoffelijk overschot van een gesneuvelde infanterie-luitenant.

In de nacht wordt vanaf de weg buiten Soemedang een kaartvuur gelegd op enkele verdachte plaatsen in het achterterrein van Soemedang.

Daarna gaan wij weer bij daglicht terug naar Cheribon.

29 april 1949 (vrijdag).

Vandaag is onze uitrusting uitgebreid met een Amerikaanse helm. Het is verplicht tijdens wacht een helm te dragen. Het veldtenu is groen. Ons uitgaanstenu is khaki.

2 mei 1949 (maandag).

De dienst bestaat nog steeds uit wachtlopen, zowel in het kampement als op diverse punten in Cheribon. Verder zijn er de patrouilles in de omgeving van Cheribon. Je wordt per auto naar een bepaald punt gebracht en na een aantal kilometers gelopen te hebben word je weer opgepikt en naar het kampement gebracht.

8 mei 1949 (zondag).

Wij zitten hier (Kamp Kosambi) midden in de sawah's. Dus komen er wel krabben en slangen het kamp en ook je kamer binnen. De vader van een van de jongens heeft een schoenfabriek. Hij stuurt wel slangen- huidjes naar huis. 's Nachts is het hier een heel concert, als de krekels en de kikkers elkaar proberen te overscheeuwen.

11 mei 1949 (woensdag).

Gedurende de hele nacht is met tussenpozen storingsvuur gegeven met de stukken geschut om bendes, die nogal actief zijn op een afstand te houden.

17 mei 1949 (dinsdag).

In Cheribon is sinds een aantal dagen een avondklok van kracht.

Er wordt nog steeds 's avonds en 's nachts patrouille gereden door het dan verlaten Cheribon. Als je al die straatjes en slopjes doorkruist, zie je pas hoe groot die stad wel is. Zo nu en dan kom je een indische politiepatrouille tegen. Dat is het enige wat je ontmoet, want de bevolking moet binnen blijven.

Bij het stakwartier, dat aan een belangrijke toegangsweg ligt, is het 's ochtends voor half zeven al een hele drukte van inlanders uit de kampongs buiten Cheribon, die met hun pikols met koopwaar zitten te wachten tot de doorgang vrijgegeven wordt en zij naar de pasar kunnen gaan. Het is interessant om daar op wacht te staan, want het is een gezellige drukte.

9 juni 1949 (donderdag).

Vanmorgen kregen wij 3 gulden uitbetaald voor de twee actiedagen in april. Dat is voor 48 uur continu dienst onder moeilijke omstandigheden.

Wel geen groot bedrag, maar als soldaat ben je overal blij mee.

3 juli 1949 (zondag).

Dat de familie in Nederland geen begrip heeft over de duur van een zeereis naar Indië en de warmte, die hier heerst, komt wel eens tot uiting als de jongens een pakketje ontvangen met de zeepost. Dan zitten er vaak bedorven dingen in. Hoe solide ook verpakt, zoals in blik dicht gesoldeerd. Als er iets in zit, dat makkelijk bederft, kun je zowat alles weggooien. Ook komt het regelmatig voor, dat de douane (?) het dichtgesoldeerde pakket heeft geopend ter controle en het niet meer goed heeft dicht gemaakt (gesoldeerd).

De teleurstelling is dan groot. Vooral als het pakje in brieven werd aangekondigd.

7 juli 1949 (donderdag).

Grote actie samen met mariniers, die speciaal zijn overgekomen uit de streken rond Soerabaja. Het valt op, dat de vuurkracht van die mariniers zeker wel vier keer zo groot is als die van ons met onze Lee Enfield.

Ook de artillerie was van de partij. 's Avonds laat waren wij weer, doodmoe, terug in kamp Kosambi.

26 juli 1949 (dinsdag).

Vandaag en morgen is er feest. Het regiment bestaat 1 jaar. De drumband, dat is wat er over is van de regimentsstaf, is op bezoek. Zij zorgen met hun hoorngeschal en tromgeroef voor de muzikale omlijsting. (zie programma)

Wij hebben de doden van het regiment herdacht. Het feest overdag bestond uit allerlei sportwedstrijden en een gecostumeerde voetbalwedstrijd. 's Avonds gaf de drumband een cabaretvoorstelling. Tevens was er een mars door Cheribon met taptoe.

5 augustus 1949 (vrijdag).

Vandaag is als gevolg van de overeenkomst tussen Nederland en Indonesië een "staakt het vuren" van kracht geworden.

Onze militaire taak zit erop.

Elke nacht wordt er een treinpatrouille gereden. Dat gebeurt bij toerbeurt, dat wil zeggen, dat je in de praktijk een treinpatrouille hebt, dan een etmaal vrij en dan weer een dag of nacht wacht.

Zo'n treinpatrouille bestaat uit 10 man, 5 man van ons en 5 man van de indische politie plus een wachtcommandant. Er wordt gereden van 's avonds 9 uur tot 's morgens 5 uur. Het treinstel bestaat uit een stoomlocomotief, daarvoor een platte wagon met een barricade van zandzakken, waarop de treinpatrouille zit gewapend met eigen bewapening, dus geweer of stengun plus een brengun. Ook staat er een zoeklicht op en hebben wij handgranaten. Voor deze wagon rijden weer een paar wagons met stenen, die de eerste klap moeten opvangen als er sprake is van ondermijning van de rails of van een brug. Het is altijd weer een spannende en interessante tocht. In Brebes of soms in een ander stationetje eten wij ons brood en drinken koffie uit onze veldfles, die wij in een messtin boven het vuur van de locomotief warm maken. De machinist en de stoker van de trein zijn indiërs.

Begin augustus 1949.

Eindelijk is het zover: het materiaalpark van de afdeling wordt gecompleteerd. De batterijen krijgen elk vier stukken geschut, etc.

Een en ander wordt opgehaald bij 2 R.V.A., dat in Tjoe-roeng in het Bantamse gelegerd is. Op 8 augustus 1949 (maandag) zijn alle spullen in Cheribon en kan alles worden nagekeken en eventueel worden gerepareerd.

17 september 1949 (zaterdag).

Vanmorgen werd er in allerijl een hulpexpeditie uitgezonden naar de Tjiremai. Eergisteren zijn er 30 jongens en 4 luitenanten begonnen aan de beklimming van de Tjiremai. Zij waren nog niet terug, alhoewel zij met 24 uur terug zouden zijn. Dus werd er een ongeluk vermoed. Er waren al hulppatrouilles vanuit Linggadjati vertrokken om te zoeken.

Spoedig waren er 20 jongens bijeen. Volledig uitgerust voor een grootscheepse zoekactie ging het in vliegende vaart naar de voet van de Tjiremai. Juist toen de zoekactie zou beginnen op de zwaar beboste hellingen van de 3078 meter hoge vulkaan kwamen de vermisten eraan. Het bleek, dat zij de weg waren kwijt geraakt. Zodoende kwamen zij een dag later terug dan gepland.



4 oktober 1949 (dinsdag).

Vandaag gaf de Beker-batterij een schiet-demonstratie voor jongens, die pas vier weken in Indië zijn en nu hun tropenopleiding achter de rug hebben. De toestand is erg rustig. Maar het patrouilleren en wachtlopen gaat nog onverminderd door. De treinpatrouille gaat nu ook richting Semarang om zo een groter traject te beveiligen.

Omdat de natte moesoen op zich laat wachten, is het sawahlandschap rondom het kamp veranderd in een dorre droogvlakte. Enkele inlandse jongetjes hoeden hier nu karbouwen en geiten. Met etenstijd komen die jongetjes meestal naar het hek van het kamp en krijgen dan wat van het overgebleven eten.



**DJONGOS  
OP WEG NAAR  
DE KAMPONG  
MET OVERGESCHOTEN  
ETEN UIT DE KEUKEN.**

Via de radio horen wij, dat de orde en rust door de Nederlandse militairen gebracht, nu de nederlandse krijgsmacht zich geleidelijk terugtrekt, overgaat in burgeroorlog. Tentara National Indonesia tegen Daroel Islam.

15 oktober 1949 (zaterdag).

Vanmorgen is er voor machtsvertoon (militaire acties zijn niet meer toegestaan) een kolonne van vijf trekkers met stukken geschut en munitiewagens en enkele G.M.C.'s met militairen vertrokken.

Het is altijd een machtig gezicht om een batterij veldgeschut uit te zien rukken. En het is ook de bedoeling, dat dit bij de bevolking indruk maakt. Zo wordt ook af en toe met de brenccarrier een tocht gemaakt door de straten van Cheribon.

31 oktober 1949 (maandag).

Vandaag zijn er heel wat jongens bevorderd van soldaat tot soldaat 1e klas, wat weer fl.10.- meer soldij per maand oplevert. Ook zijn er tot korporaal bevorderd.

Begin december 1949.

Via een relatie in Bandoeng is bekend geworden, dat ons onderdeel voor voor repatriatie is ingedeeld op de "Pasteur" en wel voor vertrek op 4 juni 1950. Dit franse schip vervoert franse militairen naar Indochina.

12 december 1949 (maandag).

Vandaag een telegram ontvangen van 260 ouders bijeen op de ouderdag in Amsterdam. Het hangt in de kantine.

15 december 1949 (donderdag).

Vandaag zijn er weer jongens in het kamp bijgekomen van 43 R.V.A.

Die zijn pas drie maanden in Indië. Zij komen nu wachtlopen, zodat wij het wat gemakkelijker krijgen. Ook zijn er stoottroepen in Cheribon gekomen, die ook wachtposten in de stad hebben overgenomen.

Het is buiig weer, alle wegen in en om het kamp zijn modderig. Ook de sawah's rondom het kamp staan weer vol water.

17 december 1949 (zaterdag).

Het is vandaag erg onrustig in Cheribon. De T.N.I. wil tenge de afspraken in Cheribon al in. Wij zijn geconsigneerd en een kleine gevechtseenheid is naar de zuidelijke toegang gestuurd om een intocht van de T.N.I. te belemmeren. In Cheribon wordt op grote schaal door de inheemse bevolking gestaakt. De T.N.I. ziet af van een vroegtijdige intocht. Omdat het spoorwegpersoneel staakt, hebben wij auto's met militaire spullen moeten overladen op wagons, en voedsel voor onze mensen moeten lossen. Ook staan wij op wacht op het spoorwegemplacement, om te zorgen dat de treinen, die bemand zijn met nederlandse militairen, niet gemolesteerd worden.

Omdat er zoveel wachtposten zijn duurt de wacht 24 uur. Dat is een hele ruk. Maar er is zoveel afwieling, dat de tijd lijkt te vliegen.

Er zitten ook een stel jongens op een boerderij met hollands rundvee om te melken en te voeren.

27 december 1949 (dinsdag).

Vandaag is soevereiniteitsoverdracht. Iedereen is in het kamp geconsigneerd. Alleen een detachement van de afdeling neemt deel aan de vlaggeparade in de stad. De nederlandse vlag wordt er gestreken en de indonesische gehesen. Na afloop van de plechtigheid worden de jongens van het detachement onthaald op limonade en koek.

De afdelingscommandant, majoor Le Heux, die de overdrachtsacte tekent, ruilt van pen met de T.N.I.-commandant en wordt een mooie Parkerpen rijker.

De treinpatrouille behoort nu tot het verleden. Maar wachtlopen bij het kampement en de verblijven van de officieren aan de grote weg is er natuurlijk nog steeds bij. En ook is er noch een detachement van onze afdeling gelegerd in Plered-Weroe, langs de weg naar Madjalena.

23 januari 1949 (maandag).

Vanmorgen om 7 uur vertrok de eerste kolonne van de Ajax-batterij richting Bandoeng, waar de twee batterijen en de staf elk gelegerd zullen worden in buitenposten ten zuiden van de stad. Om 9.30 uur kwam bericht binnen, dat de kolonne niet verder kon dan Soemedang, omdat er in Bandoeng gevochten werd tussen eenheden van kapitein Westerling en de T.N.I. De Ajax-batterij is teruggekeerd naar kamp Kosambi.

25 januari 1950 (woensdag).

De toestand in Bandoeng is weer rustig. Gisteren is de Ajax-batterij verhuisd. Morgen vertrekt de Beker-batterij. Het is nog een hele rit: Cheribon-Bandoeng, ongeveer 200 km. De afdelingsstaf vertrekt als laatste. In het Bandoengse is het aanmerkelijk koeler dan in Cheribon.

Wij zijn daar gelegerd op zo'n 600 meter hoogte. Wij zullen er blijven totdat wij naar Tandjong Priok gaan een week of wat voor de inscheping.

6 april 1950 (donderdag).

De Pieter-afdeling verhuisd naar Tandjong Priok. De tocht

ging via Bandoeng, Tjandjoer, Soekaboemi (niet de Poentjak, want die is te stijf voor ons rollend materieel), Tjitjoe-roeg en Buitenzorg.

Het kamp in Tandjong Priok bestaat uit bamboebarakken. De hele afdeling is hier gelegerd. Het zijn allemaal kleine kamertjes. De grond is kaal. Maar dit werd opgelost door bamboematten, die als wand dienden, op de grond te leggen en daarop je veldbed te plaatsen.

Het is hier weer warm, praktisch even warm als in Cheribon. Het is een groot kamp. Als je naar de keuken moet om je eten te halen, moet je ver lopen. In de kamers is er 's avonds volop licht, wat een hele verbetering is na de primitieve verlichting op de buitenpost.

*16 april 1950 (zondag).*

In de haven van Priok komen elke dag troepentransportschepen voor de wal om jongens voor Nederland in te schepen. Priok is een vieze en drukke havenplaats. Batavia ligt hier ongeveer 30 km vandaan en is een grote, mooie stad. Maar er zijn ook veel achterbuurten. Ook het vliegveld Kemajoran is vlakbij. Er wonen in het kamp ook Ambonezen van het K.N.I.L. met hun gezinnen. Dat is wel gezellig. De kinderen zijn vaak aan het vliegeren. De ouderen doen daar ook aan mee.

*27 april 1950 (donderdag).*

Het is in het kamp een natte boel na die buien van van de week. Het water zakt niet in de grond, omdat die erg leemachtig is, en hoewel de zon schijnt, droogt het niet erg. Vandaag zijn pasfoto's gemaakt voor onze demobilisatiepapieren. Vandaag is ook Lt. van Eeghen met een K.P.M. boot naar Nieuw Guinea vertrokken. Wij zijn nog naar de haven geweest om hem uit te zwaaien.



*17 mei 1950 (woensdag).*

Dagelijks moet er nog wacht worden gelopen bij K.P.M.-ers en andere schepen, en ook bij de goedangs, want de inlanders trachten op allerlei manieren zich levensmiddelen en andere goederen toe te eigenen. Soms wordt er een betrap en aan de havenpolitie overgeleverd.

*19 mei 1950 (vrijdag).*

Vandaag Nederlandse uniformen gekregen. Het passen was een warm karweitje. Wij hoeven ze gelukkig nog niet te dragen. Dat moet pas vanaf Suez.

*28 mei 1950 (zondag).*

Vandaag hebben wij onze kisten, die als ruimbagage naar Nederland gaan, dichtgespijkerd en ingeleverd.

*29 mei 1950 (maandag).*

Om 6 uur was er al appèl. Daarna pokkeninjectie.

Bed en klamboe inleveren en naar Batavia om doorgelicht te worden.

Bij terugkomst handbagage op de auto's laden. Wij vertrekken naar het repatriëeringscentrum de Beerenlaan in Batavia. Daar blijven wij totdat wij worden ingescheept.

*30 mei 1950 (woensdag).*

Wij zijn gelegerd in een stenen gebouw, dat is weer eens wat anders dan die bamboebarakken. Het hele regiment 41 R.V.A., ongeveer 700 man, ligt hier nu. Het was een leuk weerzien van al die oude bekenden, waarmee je in Nederland in dienst bent gekomen en je opleiding hebt meegeemaakt.

*3 juni 1950 (zaterdag).*

Vandaag hebben wij een krans gelegd op het graf van Piet Slomp, die nu begraven ligt op Menteng Poeloe. Een grote groep van ons mee is geweest.

*5 juni 1950 (maandag).*

De laatste dag in Indië. In het kamp liggen naar schatting 6000 man.

Morgen gaan wij aan boord van de "Goya". Dan is het grote moment aangebroken, waaraan wij soms dachten als wij in de rimboe op wacht stonden.

*6 juni 1950 (dinsdag).*

5.00 uur: reveille door hoornblazers. Bedden en klamboe's inleveren, ontbijten en met 40 wagens van de A.A.T. wordt het hele regiment naar de haven van Tandjong Priok gereden.

10.00 uur: inschepen in de "Goya", die tijdens de 2e wereldoorlog dienst deed als onderzeebootmoederschip voor de Duitse marine.

16.00 uur: vertrek uit de haven van Tandjong Priok. Eerst was het Wilhelmus en het Noorse volkslied gespeeld.

Langs de Krakatau koerste het schip naar de Indische Oceaan. Ondertussen hadden wij al een "heerlijke" zoutwaterdouche genomen om het indische zweet weg te spoelen. De kombuis is Noors: met veel uien en schapenvlees, maar prima.

Het schip meet ongeveer 7000 ton. Er zijn 1000 man aan boord. Behalve ons regiment nog zo'n 200 mensen van K.N.I.L.-gezinnen.

Nadat wij van de lijst van de "Pasteur" waren geschrapt, waren wij geboekt voor de "General Taylor", een liberty ship, dat 7 juni zou vertrekken. Uiteindelijk werd het dus de Noorse "Goya".

*Juni 1950: de zeereis.*

Vanaf de tweede dag tot de dag, waarop wij Kaap Guardafui passeerden en voor anker gingen op de rede van Aden (zondag 18 juni) stond er voortdurend een heel sterke westwind: windkracht 7 tot 8. Velen waren zeeziek. Ongeveer 50 jongens hebben dienst als scheepspolitie.

Er mag bijvoorbeeld niet gerookt worden in de ruimen. Veel ruimte is er niet aan dek. Als de toneelgroep van de drumband, "Lading Super Plus" genaamd, en de drumband optreden, zit iedereen boven op elkaar om maar niets te missen.

In Aden zijn mensen, die dat wilden aan wal geweest. Aden is een prachtige, echt oosterse stad met vierkante gebouwen. Rondom in de bergen zagen wij ook kamelen.

Op de rede van Aden lag de "General Taylor" bij ons in de buurt.

Om onze boot zwermden weer tal van bootjes met koopwaar.

Om 5 uur 's middags vertrokken wij weer. Om 8 uur 's avond werd vanaf het achterschip een gestorven kindje overboord gezet. Het was aan kinkhoest overleden.

In de Rode Zee was de temperatuur in de ruimen zonder patrijspoorten zo hoog (ca 38°C), dat aan dek overnacht mocht worden.

*3 juli 1950 (maandag).*

Bij het aanbreken van de dag zijn wij al voor IJmuiden. Het

is erg koud. Want wij dragen natuurlijk allemaal ons tropenuniform.

De tocht door de sluisen en de Waterweg is een ware triomftocht.

Omstreeks 12 uur gaan de eersten van boord en om 3 uur 's middags vertrekken de eerste bussen richting thuis. De jongens, die het verst van Amsterdam af woonden waren pas om half twee 's nachts thuis.

Maar wij waren weer thuis.

[www.indiegangers.nl](http://www.indiegangers.nl)

# Datums en gebeurtenissen uit onze Indië-tijd.

Verzameld door de redactie. En met een belangrijke bijdrage van G.Smeitink.

- Mei-juli 1947: Opkomst reserve-officieren, onderofficieren en korporaals van 1-41 RVA. Zij moeten nog opgeleid worden.
- Jan.-mrt 1948: Opkomst manschappen van 1-41 RVA.
- 1 juni 1948: Officieren, onderofficieren en korporaals naar de van Essen-kazerne Ede
- 1-23 juli 1948: Formatie 41 RVA (Elias Beeckman-kazerne)
- 26 juli-24 sept.1948: Legerplaats bij Oldenbroek (schietoefeningen).
- 4 aug.1948: Kwartiermakers naar Indië met ms Sibajak.
- 21 aug.- 1 sep.1948: Eerste inschepingsverlof
- Woensdag 8 sep.1948: Eerste geplande vertrek naar NOI.
- 4 - 9 sep.1948: Tweede inschepingsverlof
- Woensdag 8 sep.1948: Troonsoverdracht van Wilhelmina aan Juliana.
- Woensdag 15 sep.1948: Die dag waren wij allemaal thuis met inschepingsverlof.
- 16-19 sep.1949: Tweede geplande vertrek naar NOI.
- Vrijdag 24 sept.1948: Derde inschepingsverlof.
- Om 7.00 uur vertrek 's Morgens 3 uur gewekt. Om 7.00 uur vertrek trein vanaf station Oldebroek, richting Amsterdam.
- Om 17.15 uur afvaart van de kade, met de Joh.van Oldebarneveld. Aan boor 2475 militairen en 400 bemanningsleden.
- 24 sep.-21 oct.1948: Heenreis met ms "Jofan van Oldebarneveld".
- Donderdag 21 okt.1948: Om 10.00 uur aankomst in Priok.
- Vrijdag 22 okt.1948: Om 7.00 uur ontscheping, met vrachtauto's naar Batavia. Treinreis van 6 uur Batavia-Soekaboemi.
- 22 oct.'48/22 jan.'49: 1-41 RVA gelegerd te Soekaboemi.
- Maandag 1 nov.1948: A-batterij + deel Staf 1-41 RVA naar Djampangkoelon voor aanvullende infanterie-opleiding.
- Woensdag 3 nov.1948: "Wandeling" B-batterij naar Selabintana (op de zuid-helling van de Goenoeng Gedeh).
- Novemder 1948: idem naar Goalpara (theeplantage).
- Donderdag 18 nov.1948: Eerste nachtpatrouille B.batterij.
- Maandag 29 nov.1948: Patrouille per prauw in Tjikasso (A-batterij+ Staf 1-41).
- Woensdag 1 dec.1948: Start van 2-daagse patrouille vanuit Djampangkoelon.
- Donderdag 2 dec.1948: (A-batterij + deel Staf 1-41 RVA).
- Zondag 19 dec.1948: Terug van Djampangkoelon naar Soekaboemi.(A-batt.+ Staf).
- Kerstnacht 1948: A-batterij vanuit Soekaboemi naar buitenpost (Tjiengang).
- Eind december 1948: Begin tweede politionele actie. Politie-school in Soekaboemi beschoten.
- Vrijdag 31 dec.1948: Tijdens de kerstoespraak van Commandant 41 RVA Overste van Driem moet een Jeep loopt op weg naar Goalpara in een hinderlaag.
- Vrijdag 31 dec.1948: Enkele zwaar gewonden.
- Nacht 30-31 dec.1948: Twee kisten vol cadeautjes uitgedeeld, verzonden door de fam. van Eeghen.
- Zondag 2 jan.1949: Staakt het vuren.
- Januari 1949: Soldaat Pieter Slomp overlijdt aan zijn verwondingen bij Goalpara opgelopen.
- Ca.15 jan.1949: Enkele patrouille-tochten van B-batt. omgeving Soekaboemi.
- Dinsdag 18 jan.1949: 1-41 RVA krijgt 4 stukken geschut van 2 RVA.
- 22 jan.-10 mrt 1949: Naar Lemboersitoe (deel Staf 1-41 RVA).
- Donderdag 10 feb.1949: Afdelingsstaf gelegerd te Gadok (bij Buitenzorg aan de weg naar de Poentjak).
- Woensdag 23 feb.1949: Ajax-batterij gelegerd te Tjitjoeroeg Beker-batterij gelegerd te Tjampea (ten noorden van de Goenoeng Salak).
- Donderdag 10 mrt 1949: Artillerie-actie B-batterij te Poeraseda (Bantam) Woensdag 16 feb.1949: idem te Tjigoddek (west-helling Gedeh) Zaterdag 19 feb.1949: idem te Tjigombong (idem)
- Woensdag 23 feb.1949: B-batterij neemt (niet als artillerie) deel aan infanterie-actie (noord-helling Salak).
- Donderdag 10 mrt 1949: Overplaatsing van 1-41 RVA naar Madjalenka.
- 10 - 22 mrt 1949: De reis vanuit het Buitenzorgse naar Madjalenka verliep als volgt: - over de weg naar Batavia - per trein (via Krawang) naar Cheribon - over de weg naar Madjalenka.
- Vrijdag 18 mrt 1949: artillerie-oefeningen te Madjalenka
- Vrijdag 22 mrt 1949: Parade in Madjalenka, waarbij de nieuwe brigadecommandant wordt voorgesteld.
- Rest 1-41 RVA naar Cheribon 22 mrt'49/26 jan.'50: 1-41 RVA gelegerd te Cheribon.

- Zaterdag 26 mrt 1949: Vertrek van deel A-batterij naar Loeragoeng Landeuh, nabij Koeningan, zuidelijk van Cheribon.
- Woensdag 5 apr.1949: Tussen Loeragoeng Landeuh en Koeningan een actie met artillerie en steun van jachtvliegtuigen.  
Vanuit Loeragoeng Landeuh een omvangrijke actie met artillerie-steun.  
Artillerie- en infanterie-actie "Zilvermeeuw".
- Vrijdag 15 apr.1949: Beëdiging Tlt's van de batterijen.
- Woensdag 20 apr.1949: Koninginnedag. Parade in Cheribon. Soort hollands kermis op Pasar Malam.
- Donderdag 21 apr.1949: Artillerie-actie B-batterij in omgeving Soemedang.
- Zaterdag 30 apr.1949: Engelse helm vervangen door Amerikaanse.
- Vrijdag 22 apr.1949: Meerdaagse Infanterie-actie Koeningan (Beker + Staf)
- Vrijdag 29 apr.1949: Meerdere officiers in Cheribon beschoten.
- ca 25 apr.-25 mei 1949: Afkondiging avondklok in Cheribon.
- Dinsdag 10 mei 1949: Veel treinpatrouilles vanuit Cheribon.
- Woensdag 11 mei 1949: Aankomst compagnie KNIL in kamp Kesambi in Cheribon.
- Juni 1949: De uitrusting van de Afdeling compleet. Zo'n 45 motorvoertuigen worden vanuit het Bantamse naar Cheribon overgebracht.
- Woensdag 6 juli 1949: Cease fire wordt van kracht.
- Dinsdag 2 aug.1949: Beëdiging Elt. Holland en parade in Cheribon.
- Woensdag 10 aug.1949: Expeditie naar top Tjiremai. De volgende dag terug.
- Donderdag 18 aug.1949: Show-tocht van de Afdeling rondom Cheribon Omstreeks 25 okt.1949: Aankomst afdeling van 43 RVA in Cheribon.
- Donderdag 15 sep.1949: In cantine Cheribon geven de 'eerste strepers' een klein feestje.
- Zaterdag 15 oct.1949: Sint Nicolaas rijdt in een bedjah de kantine binnen en wordt begroet met het zingen van 'Ouwe Taaie...'
- Donderdag 29 okt.1949: Defilé Soemedang
- Maandag 5 dec.1949: Geconsigneerd i.v.m. intocht van de TNI-militairen in Cheribon.
- Zaterdag 10 dec.1949: Detachering van deel Ajax-batterij in Plered-Weroe (westelijk van Cheribon):
- Zondag 11 dec.1949: ca 15 dec.'49-5 jan'50: De T.N.I. weerstaan.
- ca 15 dec.'49-5 jan'50: Intocht T.N.I. in Cheribon.
- Zaterdag 17 dec.1949: Souvereiniteitsoverdracht. Een detachement van Beker-batterij is in Cheribon aanwezig bij de bijbehorende vlaggeparade.
- Woensdag 21 dec.1949: Detachering van deel Beker-batterij in Plered-Weroe.
- Dinsdag 27 dec.1950: Aanval van Westerling, vanaf Tjimahi over de Grote Postweg naar Bandoeng.  
Met 18 drietonners in zes dagen alles verhuisd van Cheribon naar het Bandoengse. Staf naar Soreang.
- 5 jan.-26 jan.1950: Afdelingsstaf gelegerd in Soreang.
- Omstreeks 20 jan.1950: Ajax-batterij gelegerd in Nagrak.
- Eind jan.1959: Beker-batterij gelegerd in Tjiparai.
- 26 jan.-6 apr.1950: In Soreang het NIWA cabaret van Alex de Haas.  
Karel Lotsy spreekt over zijn ervaringen op de Olympische Spelen in Londen en besluit met donderspeech.
- Zaterdag 11 feb.1950: Radiobericht meldt de gevangenneming van Westerling in Singapore.
- Februari 1950: In Bandoeng brengt een hollands tientje 35.- roepiah op.
- Zaterdag 25 feb.1950: B-batterij naar Transitkamp Tandjong Priok
- April 1950: Heel 1-41 RVA in Priok.
- Donderdag 6 apr.1950: Kontaktavond tussen Nederlandse en TNI-officieren en -onderofficieren.
- Donderdag 13 apr.1950: Tlt Enschedé naar Nederland (KLM-er "Aalsmeer")
- Eind april 1950: 1-41 RVA in kampement Berenlaan Batavia.
- Zondag 28 mei 1950: Vertrek uit Priok met ms 'Goya'.
- 31 mei-6 juni 1950: Terugreis.
- Dinsdag 6 juni 1950:
- 6 juni - 3 juli 1950:



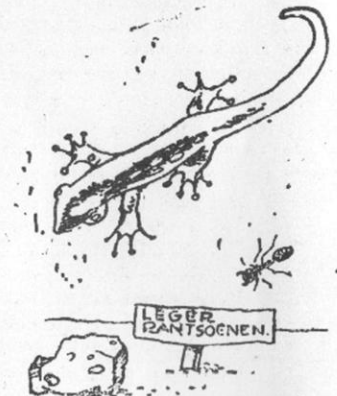
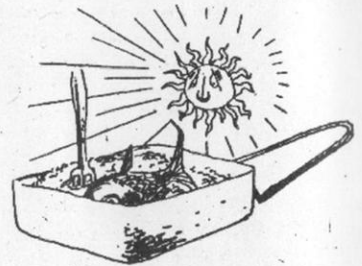
# Thomasvaer

Thom en Nel zijn twee drollige kwanten, die in de bruiloft van Kloris en Roosje, volgende op de Gysbreght van d' Aemstel van Vondel, een nieuwjaarswens uitspreken. Elk jaar wordt in de Stadsschouwburg te Amsterdam Vondels „Gysbreght” opgevoerd, en ieder jaar zijn Thom en Nel met een boertige nieuwjaarswens present. Ze hekelen en prijzen op goedmoedige wijze degenen, die in het afgelopen jaar op de planken van het toneel in de Stadsschouwburg stonden en zijn daarom een beetje gevreesd. Bij de Redactie van „Wapenbroeders” meldden zich in begin December een soldaat en een Murva aan, met de mededeling, dat zij die beroemde Thom en Nel vormden. Ze verklaarden gemilitariseerd te zijn, maar desondanks hun burgerbetrekking niet te willen verwaarlozen. Wij hebben hun dialoog hierbij afgedrukt. Uiteraard is deze jaarwens ingesteld op de artisten in het stuk „De hap van Jan”, dat zich op het Indonesische toneel afdraait. ....

Muziek!!

## JAERWENSCH

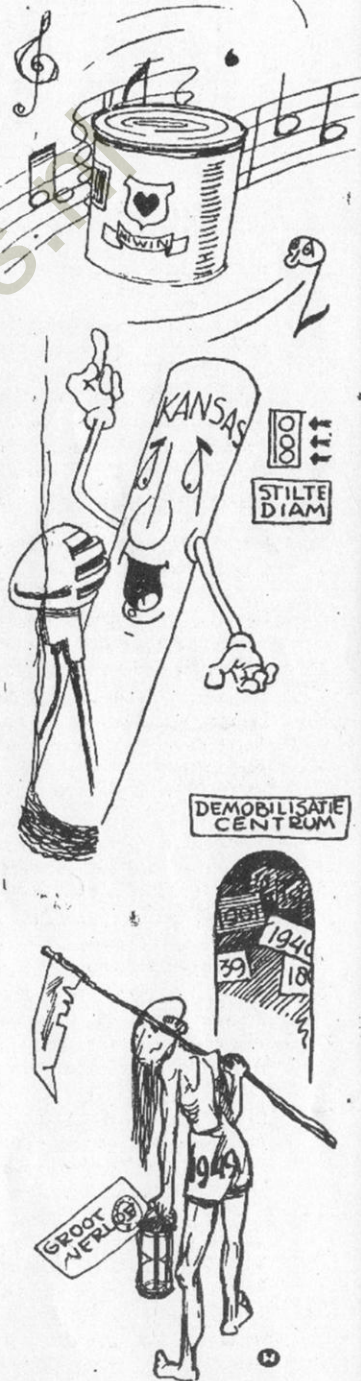
- P. Wel, Thomasvaer?  
 Th. Wel, Pieternel?  
 P. Dat was m' een jaertje!  
 Th. Segh dat wel!  
 P. Een jaer van louter ryst en nassi,  
 Soms aenghevuldt met visch en trassi,  
 Waerin de Zon het arme hoofd,  
 Bekant tot Wildbraed hadt ghestoofd.  
 Th. Ja, so is 't jaer veurby ghegaen, in twaelf compleete maenden,  
 P. Een jaer, waerin veul is ghebeurdt, dat wy ons treurigh waenden.....  
 Ick noem die nassi nogh een keer, de jam, de kaes, de honingh,  
 Th. Ogh, Nel, in 't afgelooopen Jaer was Hornél onsen Koningh.  
 P. Dat was hy oock het jaer daerveur en dat sal hy wel blyven.  
 En voedt met 't meeligh vleesch uyt blick de Militaire lyven.  
 Th. Een jaer..... Men seght: „Waer blyft de tyd, die tweenvyftigh weecken,  
 Gelyck een sught, myn Pieternel, syn sy veurby ghestreecken.  
 P. Er waeren Fecsten keer op keer, met veele vrye daeghen.  
 Th. Waerop de tampat ons teroes de ghanache dagh moght draaghen.  
 P. Soms wandelden wy in ons vack, langhs 's Heeren warme weeghen,  
 En 't straelen van de troopenson, viel ons dan bitter teeghen.  
 Th. Wy saaghen gheene sghoonheyte meer van beemden ende landouwen  
 Maer seyden moe ende lusteloos: „Steets dat verre vereckte sjouwen!”  
 P. 't Mortier lagh vaeck als lood terneer in bruynghebrande necken,  
 Terwyl jy, Thom, de eer ghenoot de ghrondplaat mee te trecken.  
 Th. Soo was het Jaer, myn Pieternel, het roock naer Sweet en Nassi.  
 P. Het droegh een jungle-overall, met in de rugh een plassi.  
 Th. Het sagh myn vrienden op het sghip, die stoomde naer 't Westen,  
 En naer 't Oosten soms weerom, hun leeck het hier het beste.  
 P. Het braght gheen sghoenen onder 't bed, maar wel 'n loonsherziening.  
 Th. Die eghter niet een opslagh was, maer wel 'n soort van „cleaning”.  
 Vergeef me, Nel, dit gecke woord, een veers moet immers rymen?  
 Maer ghoet, de cleaning sooghesecht, deedt my bykant beswymen.  
 P. Ja, Thom, op onsen buytenpost, betaelt men thansch veur 't eeten,  
 En oock veur ligging wordt ghedockt, al is die dan benepen.  
 Th. Ja, Nel, ick gheef oock ghelden uyt veur die in de Quartieren,  
 Het meeste ingheburghert syn: de ratten en de mieren.  
 P. En oock de Tjitjack wordt vandaeg deur 't Legher onderhouden,  
 En selfs den Aep en onsen Hondt syn heerlyck uyt de koude.  
 Th. Ick heb een plan — wel Liberael —, maer hoe sou jou het lycken,  
 Als met die sghelling kappergeldt de kampkat sou gaen strycken.  
 P. Wel, Thomasvaer, een maghtig plan, we doen het Jaer beghinnen,  
 Met steun en hulp veur iedereen, van buyten en van binnen,  
 Th. Dat „Binnen” is naer ick vermoet, de ringworm, 't jeuckent Wezen,  
 Veur wie het thansch oock Nieuwjaar is..... Of is hy reets gheneezen?  
 P. Neen, Thom, myn Ringworm-reyn-kultuur maect oock al Nieuwjaerswenschen  
 En detacheert sigh, naer ick hoor..... maer niet by andere menschen



# en Pieternel

door Thom Nampook

- Th. Hoe moy, myn braeve Pieternel en alom maeckt men plannen,  
Ick sghry bykans van diep gheluck..... ick moet my steeds vermennen.
- P. Wel, Thom, dan is het nu het uur veur een aengrypent singhen  
Waerin de Hoop op beeteren tyd de reeghelen sal deurdringhen.
- Th. Daer „In the Mood” wat wuft en is, en niet veur sulcke daeghen,  
Sou ick de aendaght veur een veers van andre toonaerd vraegen.
- P. Thom, ick stel veur, singh dan het Lied van daaghen, maenden, jaren,  
Die vlieden als een sghaduw heen..... en hebben gryse haeren.
- Th. In orde, Nel, ick gheef den toon op 't blickje van de NIWIN,  
Sooals je seecker het ghehoort, daer sitnogh steeds musieck in.
- P. Welaen, welaen, kom by my staen,  
Dan heffen wy het liedtjen aen:  
„Uren, daaghen, maenden, jaeren, duren hier een heele tyd,  
Ogh, wy vinden waer wy staren, noyt besghuytjens by 't ontbyt.  
Selfs den wegh die wy betreden, is ompaelt met prickeldraed,  
Al het heeden wordt verleeden, selfs als men syn waghie staet.  
Snelt dan, jaeren, snelt vry heenen, Ick wagt op Demob, anders niet.  
Welck een Lot ick moogh' beweenen, myn soldy verandert niet.  
Is dit alles weer gheleeden, syn wy weer in Nederland,  
Schouw ick uyt dit nietigh leeven, in een huys vol trammelant!”
- P. Wel Thomasvaer, ick vondt het sghoon, my speet alleen jouw stemme,  
Hij was een toon of drie te laegh, bleef nu en dan selfs klemmen.
- Th. Kent Ghy wellicht de reeden niet? Dit hebben veel tenoren:  
Veural als sy in Indiën syn, het lyckt hier so te hooren.
- P. Welligt is 't „Escort”, beste Thom? Dan kan ick aenbeveelen:  
De Kansas eminent van smaeck en goet veur sangherskeelen,
- Th. Maer nu myn Ghade, eilacie, nu moeten wy ghaen wenschen,  
Dat is met de aenvangh van het jaer ghewoonte by de menschen.
- P. Dan wensch ick my als eerste dingh een bord met Zecuwsche Blauwe.
- Th. En ick een haering uyt het suur, soveel ick maer kan stouwen.
- P. Ick wensch een aendere Fourier, een, die wat heeft te gheeven,  
Van myne socken en myn broeck is my haast niet ghebleeven.
- Th. Ick wensch my 'n Marva bij de handt, die my bytijds kan wecken,  
En 's avonds Ajer Es serveert, en m'n leerzen uyt kan trecken.
- P. Ick wensch dat ieder militair, die 'n auto moet bestuuren  
Iets minder op syn toeter druckt en denckt aen syne buuren.
- Th. De snelheymmeeter wensch ick terugh, bij auto's en motoren  
Dan sal men in 't volghend jaer niet meer van doden hooren.
- P. Ick wensch veur ieder die hier sit een Demob met een Lintje,
- Th. En veur wy gaen een luyen stoel. Dat is belangryck, kindtje!
- P. Ick wensch, verstaet my goet—ick wensch veur 't koomend jaer de Vreede,
- Th. Dat iedereen eens in gaet sien: „er is ghenoech gheleeden!”
- P. Ick wensch veur alle menschen, ter weerelt, groot en kleyn,  
Een leeven dat gheluckigh en onbesorgh't magh syn.
- Th. Ick wensch de Zon iets milder, de sawah minder nat  
De tjotten ietwat laagher, de paedjes niet soo glad.
- P. Ick hoop, dat onse mannen, in 't koomend Nieuwe Jaer  
Hun lessen niet vergheeten en blyven by elkaer.
- Th. Dat Lucas Bols sal segghen: „De saeck gaet minder goet,  
Het leegher in de tropen niet sooveel drinken doet.
- P. Dat NIWIN deur magh wercken, in 't Thuisfront steeds veuraec  
Sooals ze veelen jaeren veur ons hier heeft ghedaen.
- Th. Haer dancken wy bysonder, ghelyck oock iedereen,  
Die sorgde dat verveelingh met rappen spoet verdween.
- P. Tot slot wensch ik het Leegher en iedereen op aerd,  
Een ryck en goet gheseeghend en prettigh Nieuwe Jaer.



## Wat anderen schreven . . .

Dit maal beginnen we deze rubriek met een mop uit „Het Vizier”, uitgave van het V.M. Mat./Mu. Palembang.

### Goeie beurt!

TJJDENS een veldoefening voor recruten maakt de kapitein een rondgang over het terrein. Daar ontdekt hij Pupples. Verscholen achter een bosje, geweer in de aanslag, helm op, fanatiek het terrein afglurend, ligt Pupples daar, zonder op of om te zien.

— En Pupples, vraagt de kapitein, — wat zou jij doen als ze je in 't heetst van de strijd een oor afschoten?

— Rustig doorpaffen, kapitein, zegt Pupples en blijft strak voor zich uitstaren.

— Goeie beurt, zegt de kapitein, — maar wat zou je doen als ze even later ook je andere oor er af zouden schieten?

— Ja, kapitein, zegt Pupples, — dan zou ik gedwongen zijn de strijd te staken.

— Waarom?

— Als ze mijn andere oor er ook af zouden knallen, zou m'n helm over m'n ogen zakken en zou ik niets meer kunnen zien.

„Warak” van de „W”-Brigade komt met een verhaaltje uit „de Linie”, dat aardig genoeg is om nog door ons te worden opgenomen.

### „Mondeling bericht”

De kapitein tegen de sergeant-majoor:

— Zoals U dient te weten, is er morgenochtend een zonsverduistering, iets wat niet elke dag gebeurt. Laat de compagnie in veldtenuu om vijf uur op het kazernesplein aantreden. De manschappen kunnen dan het zeldzame natuurverschijnsel meemaken en ikzelf zal er de nodige uitleg bij geven. Als het mocht gaan regenen, valt er vanzelfsprekend niets te zien, U kunt in dat geval de manschappen op de slaapzaal laten.

De sergeant-majoor tegen de sergeant van de week:

— Op verzoek van de compagniescommandant is er morgenvroeg om 5 uur een zonsverduistering in veldtenuu met een demonstratie van de kapitein, iets wat niet elke dag gebeurt. Bij regenweer valt er buiten niets te beleven, maar de verduistering gaat in dat geval door op de slaapzaal.

De sergeant van de week tegen de korporaal van de week:

— Order van de kapitein: morgenvroeg 5 uur opening van de zonsverduistering. Veldtenuu met rol. De kapitein komt op de slaapzaal de nodige orders geven als het mocht gaan regenen, iets wat niet alle dagen gebeurt.

De korporaal van de week tegen de soldaten:

— Morgenvroeg om 5 uur zal de kapitein de zon in veldtenuu laten verduisteren. Bij

regenweer buiten, bij goed weer op de slaapzaal, iets wat niet alle dagen gebeurt. De manschappen onder elkaar op de kamers:

— Morgenvroeg om 5 uur zal de zon in veldtenuu de kapitein met een demonstratie laten verduisteren, iets wat niet alle dagen gebeurt.

Dat „Wapenbroeders” een reusachtige opgang maakt, blijkt wel uit het verslag van een gecostumeerde voetbalwedstrijd, die 41 RVA te Cheribon op touw zette, tijdens de viering van zijn jaarfeest. Wij citeren: „Tot besluit van het festijn trok een zeer ongewone potsierlijk uitgedoste groep het veld op, voorafgegaan door de Drumband.

Het waren de deelnemers aan de gecostumeerde voetbalwedstrijd, die in hun originele creaties enorme hilariteit verwekten en de talrijke camera's in werking brachten. Een ereronde, „poten” en partijen kiezen en daar begon de wedstrijd. De bal was gevuld met tientallen oude exemplaren „Wapenbroeders”. Het werd een vermakelijke vertoning. De M.P. (Kpl. Verwijs) deelde als doelverdediger rake klappen uit en wees bij het eerste doelpunt verontwaardigd op het verkeersbord „Verboden Inrit”, dat hij aan een goalpaal (van „origineel Balinees houtsnijwerk”, zoals het programma vermeldde) had aangebracht”.

En nu we toch bezig zijn met de artillerie, willen wij U uit de bundel „Voze verzen” van Hagar Pukam de „Lofsangh op den Keuckenprins” niet onthouden.

### „Lofsangh op den keuckenprins”.

(Vrij naer Vondel).

Siet hoe de Keuckenprins de Leepel staet te swaayen  
Op 't heetste van de Dag, terwijl de Vuuren laayen.  
Hy tuurt met Kennersblick in 't costelyke Eeten.  
De hitte is gansch groot, Hy staet ervan te sweeten.  
Siet hoe hy nasi brouwt end' allerhande Spysen.  
Wie sou syn Boeboer niet met Loigesanghen prysen?  
Wie sou niet met Ontsagh syn bruyne Boonen roemen.  
Of vol Bewonderingh, syn Nasi Gorengh noemen?  
Hij pleurt er Sambal in end' veele helsehe Cryden.  
Wat al te kwistigh soms. Wie sou 't hem euvel duyden?  
De beste Breyster laet wel eens een Steeckjen vallen.  
En oock de beste Cock, kan soms de Cost verknallen.  
Een ghoet Artillerist slikt eghter, sonder morren.

Al is het Speck te sout, al stinken de Telorren.  
Maar so 't U niet end' sint, men sal U niet weerhouen  
Om in 't „Preanger” huis, wat Piepers te verstouwen.

Uit de bundel „Voze Verzen” door Hagar Pukam.

„Open Vizier” uit Padang wijdt een artikel aan de M.P., die 14 Augustus j.l. drie jaar geleden met haar werkzaamheden in Indonesië is begonnen.

Wij maken kennis met een bijzondere tak van de M.P.-bezigheden, onder het motto: De M.P. als laatste hulp. Wij halen aan:

„De M.P. wordt trouwens bij alle mogelijke moeilijkheden gehaald.

Toen er laatst een paar burgers, laat op de avond naar Padangpandjang moesten worden vervoerd, belde men de M.P. op. Als er ergens in de omgeving geschoten wordt: de M.P. wordt gealarmeerd.

Het is gebeurd, dat een bezorgd Indiaas zusje, ergens buiten naar de marechaussee-post kwam om een huiselijke moeilijkheid op te lossen: haar jongere zuster was van plan te trouwen met een Hollandse militair. Of de M.P. daar niet wat aan kon doen, wánt het zou nooit wat worden, twee verschillende rassen, verschillende godsdiensten. Zij wilde haar zuster niet in het ongeluk storten. Nu heeft een M.P.'er in zijn dienstdag een brede mensenkennis opgedaan en Hartstra, die dit geval te behandelen kreeg, vroeg dan ook aan het bezorgde zusje: „En jij, zou jij dan ook niet met een Hollander willen trouwen?” „Ja, ik wel, maar ik kan zoets beslissen, want ik ben twee jaar ouder!”

Een ander voorbeeld, waarin de M.P. aangezien werd voor de scheidsrechter in de meest duistere zaken is het verhaal van een Indonesisch militair, die geen toestemming van zijn a.s. schoonvader kon krijgen om diens dochter te trouwen. Hij vroeg de M.P. de schoonvader er toe te bewegen de toestemming te geven.

Deze gevallen horen niet tot de voorgescreven werkzaamheden van de marechaussee. Maar behalve dat, krijgen ze toch de meest vreemde situaties op te knappen. Een geregeld terugkerende karwei is b.v. het begeleiden van een vroedvrouw als gedurende de avondklokuren een bevalling moet plaats vinden. Er moet dan in het huis, waar de blijde gebeurtenis plaats vindt, gewacht worden tot de vroedvrouw weer teruggebracht kan worden.



Door de CMI werden in het Tjiandjoersa enkele familie-foto's gevonden, waarvan wij hierboven een afdrucken. Vermoedelijk zijn ze het eigendom van een KNIL-onderofficier, genaamd G. Haak. Eigenaar kan voor de foto's bij ons terecht.

# RECREATIE IN DE TROPEN.

Het verzoek iets te schrijven over de vrijetijdsbesteding gedurende ons verblijf als militair in Indië, heeft mij een beetje overvallen.

Na ruim veertig jaar mag je nauwelijks verwachten daarvan een objectief beeld te kunnen geven. En dat niet alleen vanwege de in de loop der jaren vervaagde herinneringen. Ook de onontkoombare vertekening van datgene wat je je nog wèl herinnert speelt een rol. Het bekende verschijnsel van het immense schoollokaal uit onze kinderjaren, dat bij confrontatie nu maar een bekrompen hokje blijkt te zijn.

Bovendien zijn we al gauw geneigd onze herinneringen te beoordelen vanuit onze huidige levensomstandigheden en samenlevingsvormen.

Daar komt nog bij, dat zo'n beeld zeer persoonlijk is en bepaald is door wat één individu beleefde en hoe hij dat ervaren heeft.

Kortom, redenen genoeg om vast te stellen dat er wat mij betreft geen sprake kan zijn van een compleet of objectief beeld van onze vrijetijdsbesteding in Indië.

Voor iemand die met een klein ploegje een afgelegen post in een onrustig gebied bezette, zag het vrijetijdsbeeld er heel anders uit dan voor iemand die bijvoorbeeld een kantoorachtig baantje in een grotere plaats had. In het eerste geval zal de schaarse vrije tijd tussen het sjouwen van patrouilles al aardig gevuld zijn geweest met het schrijven van brieven naar Holland en, pak weg, een spelletje schaak.

Voor wie wat meer in de bewoonde wereld zat, waren er natuurlijk meer mogelijkheden voor de vrije tijd. Er was de bioscoop. Er was soms het AMVJ waar het goed koffiedrinken was, zondags na de kerkdienst of zomaar op een door de weekse dag.

Natuurlijk behoorde sport voor velen van ons tot de meest populaire tijdverdrijvers. Er werd gevoetbald, soms zelfs in min of meer officieel competitieverband. Maar ook andere sporten waren populair.

De ontvangst van een NIWIN-rimboek met een collectie sportmiddelen was soms bepalend voor de soort sport die werd bedreven.

En in welke dwarsstraat in the middle of nowhere stond niet een primitieve pingpongtafel. Op sommige lokaties werd uiterst fanatiek badminton gespeeld. 't Liefst dicht bij de kantine vanwege de broodnodige verfrissing.

Voor de ontspanning zorgden af en toe - en natuurlijk nooit vaak genoeg - ook hoogtepunten zoals de komst van een Cadi-wagen. Of soms zelfs een filmwagen. In een donkere tropenavond op het aloen-aloen van een kampong in de rimboe, samen met de baboe, de djongos en een paar brutale apen, kijken naar 'Bathing beauties' op het zwartwitte doek.

Apen. Ja ook die speelden een rol in onze vrijetijdsbesteding.

Speelkameraadjes aan lange lijnen, waarmee menig uurtje werd doorgebracht. Altijd facinerend maar nooit te vrouwen.

Het thuisfront was ook een reëel begrip in onze vrije tijd. De brieven van thuis, de pakjes, de grammofoonplaatjes.

De nederlandse gemeenschap was, méér dan de politiek, een ruggesteun voor 'onze jongens overzee'.

Tot de aangenaamste vrijetijdsbesteding behoorden ongetwijfeld de schaarse verlofdagen in Weltevreden of in De Rustende Strijder. Even leven temidden van de luxe van Batavia of Bandoeng. Even de pelopperpet af en de cab met leren bandje op. Eens lekker luxe eten als er tenminste voldoende roepias waren. Zo niet, dan toch maar die filmrolletjes uit Holland verpatsen, net genoeg voor een civiele hap.

En wie herinnert zich niet de beklimming van de Tjiremai, in zekere zin toch ook een vorm van vrijetijdsbesteding, die overigens wel even anders uitpakte dan voorzien.

Dan waren er de drumband, de groep 'Lading Super', de Artilleriekrant en andere activiteiten van eigen bodem, waar door een aantal van ons veel, ook vrije, tijd ingestoken werd.

Ook mag best wel eens gezegd worden dat, ondanks alles wat er ook soms mis is gegaan, er heel wat positieve vrije tijd is gegeven aan de zorg voor de inlandse bevolking. Denk onder andere aan onze 'hospikken' die vaak veel méér deden dan hun plicht.

Door de bank genomen hebben we ons toch redelijk goed vermaakt, ook al waren de omstandigheden bepaald pover. Het is enigszins buiten de orde van dit onderwerp, maar soms moet je als oudgediende toch wel eens glimlachen bij het lezen van sommige eisen die vandaag door militairen gesteld worden. Overigens zonder afbreuk te willen doen aan het werk van de VVDM.

Dagenlang patrouilles sjouwen in de tropenhitte op soldatenkistjes met daarin de berucht Japanse sokken, katooten zakjes zonder hielen.

Eindeloos sleutelen om die aftands quad of carrier, die al een uiterst bewogen leven in El Alamein achter de rug had, toch weer op gang te krijgen. Stens, die met de regelmaat van de klok weigerden terwijl toch je leven er van af hing. Escorts of Highway cigarettens die naar smeulend stro smaakten. En tot op de draad versleten broeken en hemden waar de fourier met de beste wil van de wereld geen vervanging voor kon geven.

We kankerden daar wel over maar daar lag niemand wakker van. Het was 'toetoe moeloet' en gewoon doorgaan met dat wat nou eenmaal plicht was. Van zoiets als een VVDM had niemand notie.

En verder? Bij tijd en wijle een lekker potje OH-en met de sobats, dat vroeg ook z'n tijd. En, laten we eerlijk zijn, wie had er niet, naast die wat luidruchtiger conversatie, zo af en toe eens behoefte aan een stil moment om lekker met een saffie op het canvas van de krib in de tropennacht te staren om de beelden van thuis op te roepen? Want we hielden ons natuurlijk wel groot, maar hier en daar en af en toe zaten we best wel eens naar huis te verlangen. Want wat wàren we nou eigenlijk helemaal in onze stoere soldatenplunje? Knullen van net twintig. Ja toch? G.J.Smeitink

Na veertig jaren is het niemand kwalijk te nemen, dat hij

gebeurtenissen vergeten heeft, waaraan hij geen deel heeft gehad.

Zo waren er de cursussen Algemene Ontwikkeling, die door de Dienst RAO werden geleverd. Diverse kaderleden gaven les over de leerstof van die cursussen, zoals wiskunde, natuurkunde, aardrijkskunde, etc.

Tijdens de cursus bleek, dat een van de 'leerlingen' aardrijkskunde er door zijn 'leraar' niet van was te overtuigen, dat de aarde een bol is. Naar zijn oordeel was de aarde plat. Van alle sporten was er één zeer populair: voetbal. Zeker

een kwart van de mannen was regelmatig op een of ander voetbalveld te vinden.

Vooraf in Cheribon werd meestal twee tot drie keren per week een wedstrijd gespeeld. Eerst op een achteraf gelegen knollenveld. Maar al vlug in het stadion. Hetzelfde stadion, waar ook het eenjarig bestaan werd gevierd. Er werden hele voetbalcompetities afgewerkt tussen wel vijf elftallen van de afdeling. Beker I had zelfs een eigen shirt (oranje-blauw).

In een van RAO-kisten zat een complete softbal-uitrusting. Ook die sport is een tijdlang intensief beoefend.

41<sup>e</sup> REGIMENT  
VELDARTILLERIE  
24 JULI 1948 24 JULI 1949  
PROGRAMMA  
van de feestelijkheden  
ter gelegenheid van het  
EENJARIG BESTAAN  
van  
41 R. V. A.  
LEUT  
PRET  
GIJN  
JOOLO  
LOLO

KOLFF CHERIBON 2440

# OVERZICHT VAN DE FESTIVITEITEN

- 7.00 u.: **REVEILLE**  
Correct doch krachtig wakker schudden van de jongelui.
- 8.00 u.: **DE GEBRUIKELIJKE VLAGGENPARADE**  
Ditmaal echter opgeluisterd met trompetgeschal en trommeknal.
- 8.30 u.: **VERTREK MET 3 TONS FEESTCAROSSEN NAAR HET STADION.**  
Niet uit de raampjes hangen!  
De aandacht van de bestuurder niet afleiden.
- 9.00 u.: **VOLKSPFLEN**  
Voor persoon: van alle le ftijden beneden de 80.  
Touwtrekken . . . . . taoc touwtrekken ?  
Zaklopen . . . . . (zakken op het terrein aanwezig. Na afloop lege zakken bij de menagemeeester inleveren).
- Ringworstelen . . . . . (met als gast: King Kong).  
Balstaffette . . . . . (voor lieden met vibrerende spierballen).
- Het geheel wordt muzikaal opgeluisterd door de Drumband van 41 R.V.A.
- 10.30 u.: **KOFFIEPAUZE**  
De koffie is gegarandeerd drinkbaar en staat onder voortdurende medische controle.
- 11.00 u.: **GECOSTUMEERDE VOETBALWEDSTRIJD.**  
Uitsluitend voor professionals.  
De KNVB- feestcommissie stelt prijzen beschikbaar voor de beste creatie's.  
De aftrap zal worden verricht door de H.V.K. (Hoog Vertegenwoordiger van de Kolder).  
De bal is voor deze unieke gelegenheid geheel gevuld met lucht en kogelrond.  
Goalpalen van Balinees houtsnijwerk.
- 11.30 u.: **AFTOCHT** (te blazen door de Drumband).  
Het volgens de plannen ontruimen van het veld. Het terugtrekken van de feesgangers naar Kamp Kesambi onder het zingen van „Zoek de zon op, dat is zo fijn.”
- 14.00 u.: **RINGSTEKEN PER VELOCEPEDE**  
Een en ander te houden op het emplacement Kesambi.  
**SNELHEID! BEHENDIGHEID! DURF! ONDERNEMINGSLUST!**  
Start en finish bij het wachtverblijf.  
Let op het bochtenwerk!
- 16.30 u.: **BORRELUURTJE** (Djam sopi manis)!
17. 30 u. **GEMEENSCHAPPELIJKE MAALTIJD.**  
Gereedschap meenemen.  
Verboden in de bebouwde kommen te scheuren.
- 19.30 u.: **VERTREK NAAR DE GARNIZOENSCANTINE**  
„TJIREMAI”.
- 20.00 u.: **GALA-VOORSTELLING.**  
Geen avondkledij (No smoking).  
Medewerking wordt verleend door het dansorkest „De Zibbers” de Sweet Cheribon Hawaiian Band en . . . . .  
een keur van 70 uitgelezen artisten in een monumentale show onder de titel:
- „DAT FIXEN WE WEL”.**  
In de pauzes zullen consumpties verstrekt worden.  
**MUZIEK . . . . .**  
**ROMANTIEK . . . . .**  
**TRAGIEK . . . . .**

CHERIBON, 27 JULI 1949.

# ARTILLERIE IN JUNGLE-TRAINING

We zijn op bezoek bij de mannen van 41-R.V.A., de aloude jongens van de „Veld”, vroeger te paard; tegenwoordig in auto's; maar hier op West-Java op hun twee benen, net als hun broeders van de Infanterie. Het is voor hen lang niet gemakkelijk dit feit zo maar voetstoots te aanvaarden. Immers, niet de veranderde wijze van voortbeweging is hier punt één, maar de vele consequenties die dit te voet gaan met zich

meebrengt. Want het betekent niets meer of minder, dan dat zij hun kanonnen op stal moeten zetten en net als de „zandhazen” op patrouille moeten trekken, het geweer over de schouder, de veldfles op de heup.....

En wat hen thans dwars zit is niet in de eerste plaats de extra vermoeienis door al dit geloop veroorzaakt, maar veel meer de gewonde wapentrots. Zij, artilleristen, moeten hier met zo'n „onnozel gewoontje” knoeien, terwijl zij gewend zijn aan het zware geschut. Zij moeten door de modder kruipen, tirilleren, attackeren, alsof zij nooit een opleiding tot kanonnier hadden ontvangen. „Welk wapen zij beter achten, de artillerie of de infanterie? Ach man, dat is toch geen vraag zeker! Dat weet toch iedereen!” En daar trekken ze van leer.

„Die parade in Wageningen..... machtig in één woord. De infantrios kon d'r niet aan tippen!”

„En onze A-Batterij dan. Kerel, dat eerste stuk hè...”

„Niks daarvan: Dat tweede.....!”

Ja het was even de tanden op elkaar, toen deze heren zo van de boot midden in de jungle terecht kwamen, op uren afstand van de steden, van alle luxe en comfort. En het werd er niet beter op, toen zij bemerkten, dat hier, midden in deze rimboe zo waar een model dienstdoen hen wachtte. Niets meer of minder dan een voortgezette opleiding. En..... eentje, die lang niet voor de poes was! Van 's ochtends zeven tot 's avonds vijf zijn zij in de weer, om 's ochtends vaak 's nachts nog eens uitgehaald te worden. Vier weken lang krijgen zij alle fijne knepen van het vak te leren van hun voorgangers, de Grenadiers van de 7 December-Divisie, die al een dikke twee jaar tropen achter de rug hebben. Ze

worden voortgejaagd over de stormbaan, „afgebeeld” in het bergachtige terrein: getest op hun uithoudingsvermogen, hun spirit, hun teamgeest en toch..... ze zijn er dankbaar voor!

Want dit is de andere zijde van het geval. Zeker, het is een bittere pil, dat zij hier niet in hun eigenlijke functies op kunnen treden. Maar nu dit feit er eemaal ligt, nu is het zaak om elke tip die zij krijgen kunnen, ter harte te nemen. Bij de training in Holland, ach, toen

„tjotje” de moed zullen opgeven.

## Bij de Drumband

Een ingewikkelder probleem ontmoet ik in een kamponghulje, wat verderop aan de weg. Hier zetelen enige van de dertig muzikanten, tezamen de „Drumband-41 R.V.A.” vormend. Zij hebben na hun eerste oefentijd de kanonnen de kanonnen gelaten en gooiden zich met een ware hartstocht op hun muziek. Ede, hun bakermat, verwelkomde in hen de eerste artilleristen na de oorlog. Het plaatsje was altijd trots op zijn artillerie-depôt geweest en nu voor het eerst weer

Hollands steden..... laatste drie komen alle uit de Bollen-streek: Haarlem, Heemstede en Oegstgeest en het blijkt, dat Rein Bos de enige beroepsmusicus van het stel is.

„Deze training zal jullie wel wat rauw op de maag vallen zeker” probeer ik voorzichtig. Ik denk aan de stormbaan, met zijn rookgordijnen, het geschiet en geknal, dat, alhoewel loos alarm, toch een zeer opwindend effect heeft. In gedachten zie ik het touw, hoog over een sawah gespannen, waar zij zich over mochten werken en halverwegs naar beneden springen in de vette klei. De sprong over een schutting in een kuil met water, de krulpartij onder het prikkeldraad..... „Ja, we waren dat helemaal niet gewend” merkt Sip Douma op. „En 't valt lang niet mee, aa' zeker.....”

„Maar ach” meent een ander optimistisch. „'t kan nooit kwaad, dat we dit meemaken, dan behoeven ze ons tenminste geen beveling mee te geven, als we straks ergens spelen gaan. Dan doppen we onze eigen boontjes”.

„Maar van repeteren komt zeker niet veel, deze weken?”

„'k Zou nog liever! We zijn dolblij als we ons veldbed zien, 's avonds”.

„Nog veertien dagen.....” („dertien dagen en 22 uur” herstelt een ander) „dan zit deze training er voor ons weer op en hopelijk kunnen we ons dan weer meer aan de muziek gaan wijden”.

Zo zijn de jongens van de moderne „Veld”, die hier op Java voor infanterist gaan spelen. Als tastbaar bewijs van hun motto: „Ze krijgen er ons niet onder!” speelt de drumband de volgende morgen in alle vroegte een pittig nummertje, boven op de stellingen van de stormbaan, die hen straks een nat pak en zenuwslappende momenten zal bezorgen. Er moet veel gebeuren voor Hollandse jongens bij de pakken neer gaan zitten!

## Zelfs de drumband kruipt

### In de modder!

leek alles zo veraf en zo vaag, maar thans is dit anders. Zij realiseren, dat dit vierweekse programma de vrucht is van een twee jaar lange praktijk en dat zij een enorme voor-sprong kunnen krijgen, wanneer zij in deze weken, al de lessen en wijze raadgevingen grondig ter harte nemen, om er later hun voordeel mee te doen. Natuurlijk..... voor hen gaat er niets boven de artillerie, maar juist daarom zullen zij eens eventjes bewijzen, dat zij dit nieuwe werk aankunnen.

„Wij, artilleristen, lopen door tot het bloed boven onze schoenen staat.....” is de manhaftige uitspraak van Luitenant Free, de Winschotenaar en hij ontvangt luide bijval van zijn mannen. „Wij laten ons niet kisten. Ons tippelen ze er niet uit”. En inderdaad, wanneer ik zo het kringetje gezonde, jonge kerels rondkijk, Teunis de Haan uit Hattum, Ab Blankstijn uit Veenendaal, Ger van Putten (technisch adviseur der Ajax-Batterij!) uit Hilversum, dan moet ik toegeven, dat zij nu niet de indruk ma-

een lichting van dit wapen de plaatselijke kazernes betrok, toonde de gemeente haar vreugde, door het beschikbaar stellen van de benodigde instrumenten, om met behulp hiervan een regimentsorkest op te richten. „Een echte garnizoensplaats moet van tijd tot tijd opgevrolijkt worden door pittige marsmuziek, door taptoes en signalen” zo oordeelde men. Later werden uit eigen middelen nieuwe instrumenten aangeschaft, die de grote tocht naar de tropen zouden meemaken.

Dat de knapen zich niet onbetuigd lieten, bewijzen wel de enthousiaste verhalen, die ik thans te horen krijg. Sip Douma, de plaatsvervangend dirigent, uit Raalte (O.), Ad Brouwers uit Gilzerijen en Leen Spanheim uit Haarlem, ze raken niet uitgep aat over hun tournee's, hun successen, die zij tot zelfs in de Ardennen wisten te boeken. Paul van der Kroft laat zijn pauken rommelen en Rein Bos geeft een trompet-solo ten beste, terwijl Wim de Goede mij foto's toont, waar het gehele orkest in volle glorie en

# PATROUILLE-WERK.

In dit deel van het logboek praten we over een van eerste verschijnselen, die al spoedig overgingen in ervaringen. We gaan het hebben over het fenomeen "patrouille lopen". Als veldartilleristen waren we met bepaalde verwachtingen naar het toenmalige N.O. Indië gekomen. Al gauw bleek, dat we deze verwachtingen maar vlug moesten vergeten. De realiteit was heel anders. In dit charpiter praten we dus nergens over "stukken", dat is een ander hoofdstuk. Nadat we in Priok van boord waren gegaan, werden we, nog steeds zonder wapens, naar Soekaboemi vervoerd. Aldaar werden we gehuisvest in de voormalige politieschool. De wapens werden uitgereikt en het was de bedoeling, dat we een maandje zouden acclimatiseren. Daar kwam echter weinig van terecht, want al gauw vond een scheiding plaats. De Ajax ging naar Djampang Koelon voor een aanvullende, zware tropengerichte opleiding. Beker en Staf bleven in Soekaboemi. Van acclimatisatie kwam weinig terecht.



De grenadiers van de overste Taets van Amerongen begonnen overbelast te raken en hadden dringend hulp nodig. Vooral het gebied rond Tji-Saad was berucht. Daar begon dus voor Beker en Staf het lopen van patrouilles. Meestal na een tip van een z.g. informant (iemand, die voor de inlichtingendienst werkte), maar ook toch wel vaak op eigen initiatief.

Het lopen onttaarde vaak in glijden, want de sawahdijkjes waren nu niet direct te vergelijken met de wegen, die we gewend waren. Alle wegen waren trouwens ongewoon, want ze waren er vaak niet (meer). We werkten n.l. met vóóroorlogse stafkaarten, en die klopten veelal niet meer.

Vaak waren hele kampongs verdwenen en bleek, dat de bevolking door malaria was gedecimeerd en de overgebleven waren vertrokken.

In die tijd werd ook bewaking geleverd voor de thee-onderneming Goalpara.

Tijdens een aflossing werd onderweg, bij een beschieting van de auto, onze kameraad Piet Slomp zo ernstig getroffen, dat hij aan de verwondingen is overleden.

Door Staf en Beker werd het patrouillelopen dus echt in de praktijk geleerd. De opleiding, die de Ajax kreeg, was zeker ook niet mis, ook daar werd met "scherp" geschoten. Ook theoretisch werd ons nog het een en ander bijgebracht.

Waar toe diende nu eigenlijk dat patrouille lopen? De volgende redenen werden hiervoor gegeven:

1. het vertrouwen van de bevolking winnen door te laten zien, dat je er was;
2. machtsvertoon;
3. het echte politionele optreden tegen kwaadwilligen (samengevat onder het woord peloppers).

Voor al het laatste punt vereiste een voortdurende paraat zijn. Er was een hele serie uitgaven van de Centrale opleidingen, het z.g. V.P.T.L. hetgeen betekent: Voorschrift Politiek-politionele Taak Leger. Alle ervaringen, die van belang konden zijn bij een ontmoeting met de vijand, werden hierin genoemd.

De doorsnee patrouille werd met negen man gelopen en daar hebben we het als regel toch wel goed mee kunnen doen. Alleen in het Cheribonse bleek op een gegeven moment uit een legerorder, dat, waar wij met negen man liepen, uitsluitend gelopen mocht worden door ca 40 man met vooral de helm op! Als hierboven werd gesteld, dat we het als regel toch wel goed hebben gedaan, dan vinden we een bevestiging in het feit, dat tijdens de normale patrouilles zéér weinig vuurcontact is geweest. Terwijl nota bene achteraf is gebleken, dat de Siliwangi divisie in onze gebieden de tegenstander was.

Uiteraard kunnen we in het bestek van dit boek niet op alle details ingaan, maar wellicht zijn het toch voor velen tekens van herinnering.

Hierbij nog een verslag, zoals dat altijd gemaakt moest worden.

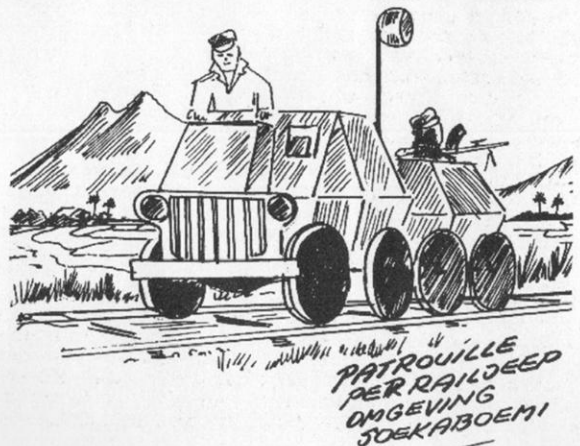
Een ander verhaal vormen de "Treinpatrouilles".

Met ingang van donderdag 19 mei 1949 gingen er iedere nacht twee treinpatrouilles van start.

De mededeling en de instructies, die voor zich zelf spreken, drukken we hierbij af. Vermeldenswaardig is nog de bijzondere "hulp", die we van de politie kregen. Ze stapten in en gingen op de vloer liggen slapen.

Denk niet, dat de treincommandant dit een bezwaar vond. Klonk er n.l. een schot, dan kropen de heren bijna door de bodem! Genoeg hierover.

Herman Keesmaat



Bijlage I, behorende bij proces-verbaal van 1-41 R.V.A  
dat. 25-2-1949

INF. BRIG. GR. 1ste Inf. Brig.

Bat./Regt.: 41. R.V. 130

Cic/Afd.: 1ste afd.

Plaats: D. brig

Coördinaat: 05582

Plaats: Tjiambea

GEZIEN:

C. C.	B. C.	Bat. I. O.	VHD. Ofr.	Erig. C	Erig. I. O.

DATUM/UUR (VERZENDING):

DATUM/UUR (VAN ONTVANGST OP BAT.):

DATUM/UUR (ONTVANGST OP BRIG.):

PATROUILLEVERSLAG No. 17 / 2-1-41 R.V.A \*

1. Aard der patrouille: onderzoekingspatrouille
2. Aanleiding: inlichting I. V. D.
3. Gegevens vijand: Waarschijnlijke bende van 10 man in huis van leng Sitoe-dasen (0551)
4. Sterkte patrouille: 12 man
5. Bewapening: arguieke
6. Commandant: Lt. J. M. A. Hermans
7. Korte inhoud opdracht: Doorzoeking huis in leng Sitoe-dasen.
8. Datum-uur afmars: 230400
9. Datum-uur terugkomst: 230945

10. Kort verslag: (ev. te vervolgen aan ommezijde)

Autotransport van kampement tot coörd 833514. Over Dessa-pad via de leng Tjikilung (0551) en Sitoe-dasen. Aedile (055) naar leng Sitoe-dasen. Het huis, dat aangegeven werd door een I. V. D. gids, werd doorzocht zonder resultaat. Langs derelfde weg werd teruggekeerd. Auto-transport van coörd 833514 via leng Poeweng-medjar (0149) en leng Tjibatale (0056) naar bivak

11. Vij. verliezen: doden: —      gevangenen: —      gewonden: —
12. Eigen verliezen: doden: —      vermisten: —      gewonden: —
13. Verloren uitrusting: een zaklantaarn
14. Verbruikte munitie: —
15. Buit: —

16. Bijz. vermeldingen: (ev. te vervolgen aan ommezijde of los bijvoegsel)

Zaklantaarn verloren bij oversteken kade Tjimaneng op coörd 851511. Hiervan is vermissingsrapport opgemaakt.

Te veldc, .... 23 Februari 1949.

De Patrouille-commandant,

wg. J. M. A. HERMANS

\*) Te nummers door C. C.  
vóór /: Cic (1-2-3-4-Ost-Staf)  
ná /: volgnummer.

(Naam en rang in blokletters)

Te Velde, 17 Mei 1949.

Sectie : I.  
No. : 49/20/GEHEIM.  
Onderwerp : Treinpatrouilles.  
Bijlage : 1 model-bewijs  
instructies.

Met ingang van Donderdag 19 Mei 1949 zullen elke nacht twee z.g. "treinpatrouilles" rijden, en wel:

- a. Cheribon - 5 Km W Haergeulis v.v.
- b. Cheribon - Losari v.v.

Deze treinen zullen elk bestaan uit een locomotief en 5 schutwagens vóór en 5 schutwagens achter de locomotief.

Een van deze wagen is voorzien van zandzakken, terwijl een complete schijnwerper met accu aanwezig is.

De bezetting per trein zal bestaan uit:

- 5 man + 1 kaderlid van 1-41 R.V.A. (met bren)
- 5 man politie te leveren door zorg Korpschef Alg. Pol.

De vertrektijd van de treinen zal bepaald worden door C.1-41 R.V.A., die zulks bericht vóór 12.00 uur aan de Inspecteur der S.S., de heer van Aarsen, (tel 267 of 117) en de Korpschef der Alg. Politie, Comm. de Boer.

Op de vertrektijd zal het bewakingspersoneel zich melden bij de statonschef.

OPMERKINGEN:

1. Tussen 4 uur en 6 uur 's morgens bevindt zich spoorwegpersoneel op de baan, welk herkenbaar is aan een rode lamp en in het bezit is van een identiteitsbewijs met foto en o.m. getekend door de militair commandant. (Model bewijs gaat hierbij).
2. Bij eventuele onregelmatigheden op de baan zal de conducteur de Stationschef telefonisch inlichten, waarop een herstellingsploeg zal uitrukken.
3. Voor verdere bijzonderheden verwijs ik naar bijgaande instructie, opgemaakt door de Inspecteur van vervoer S.S.
4. Uit de aard der zaak is het niet de bedoeling dat doorweg het hele traject iedere nacht gereden wordt. Men kan een bepaald deel v/h traject meerdere malen rijden en zodoende een deel van het traject in 't geheel niet bezoeken. Een en ander aan te geven door C.-1-41 R.V.A. in verband met de inl. rapporten en gegevens B.I.V.O.

De C.-41e Zelfst. Inf. Brigade,  
De Kolonel,

*W. J. A. v. d. Putte*  
C. J. A. v. d. PUTTE.-

Coll: *H*  
Per uitvoering aan: C.-1-41 R.V.A. 10 ex.  
Korpschef Alg. Pol. 2 ex.

Per inlichting aan: C.-40e Bat. Inf. 10 ex.  
C.-413e Bat. Inf. 10 ex.  
B.I.V.O.  
Inspecteur van vervoer S.S.

## Instructie bij het rijden van nachtpatrouilletteinen.-

1. De patrouillettein moet bestaan uit een locomotief plus tenminste vijf schutwagens -hiervoor liefst Zr-wagens te bezigen- vóór en vijf achter de locomotief.-
2. Voor het rijden van deze trein dient een Conducteur mede te rijden, die verantwoordelijk is voor de treindienst. De militaire commandant is gehouden gevolg te geven aan de door deze functionaris gegeven aanwijzingen.-
3. De militaire geleider draagt zorg, dat de patrouillettein op de vast gestelde tijd als vermeld op het treinrapport op het vertrekstation terug is.-
4. De trein mag zonder toestemming van de Stationschef niet van Cheribon vertrekken, dan wel het emplacement binnenkomen, wanneer hiertoe nog geen toestemming is verkregen.-
5. Voor de treinbeweging op de vrije baan tussen de stations, is de militaire commandant uitsluitend verantwoordelijk, die de snelheid dusdanig regelt, dat ten hoogste 30 Km per uur gereden wordt en waar nodig vermindert.-
6. Spéciale aandacht dient te worden geschonken bij het passeren van onbewaakte overwegen. De trein moet voor de onbewaakte overweg stoppen en daarna met voetgangerssnelheid doorrijden, waarbij gedurende het voorbijrijden van de overweg rood licht naar de wegzijde moet worden getoond.-
7. Op de gesloten stations moet de trein vóór de te berijden wissels stoppen en na verkregen zekerheid dat de wissels in de juiste stand staan met voetgangerssnelheid doorrijden totdat de laatste wissel is gepasseerd.-
8. Op het treinrapport wordt door de Stationschef van het vertrekstation Cheribon, het tijdstip aangetekend, waarop de trein uiterlijk op het bestemmingsstation binnen moet zijn c.q. op het vertrekstation moet zijn teruggekeerd. Dit tijdstip wordt gesteld op 30 minuten voordat de eerste dagtrein het betreffelijke lijnvak gaat berijden.-
9. Wanneer de trein op de vrije baan wegens defect of anderszins blijft staan, moet de commandant de trein op afstanden van 300 M vóór en achter de trein afdekken met rood licht (handseinlantaarn).-
10. De nachtpatrouilletteinen mogen in de richting Tjikampek uitsluitend tot Djatibarang, voor de richting Tegal, tot Losari en voor de richting Proepoek tot Tjiledoek rijden.-
11. Mede te nemen inventarisartikelen voor de patrouillettein :
  - a. Zoeklicht compleet (accu en lamp)
  - b. Verbandtrommel
  - c. Brancard
  - d. Twee rode vlaggen
  - e. Twee hanaseinlantaarns.-

# ACTIE ZILVERMEEUW.

Vanaf 15 maart zitten we in Cheribon, in het kamp "Kesambi" buiten de stad, en vroeger legerplaats van het KNIL. Bij zijn soldaten werd Cheribon meer beschouwd als strafplaats, wegens z'n droge, lage ligging en hitte in de droge tijd.

Begin april komt bericht binnen: er moet een actiegroep gevormd worden zo groot als ongeveer 'n infanteriepeloton, dit is ca 30 man, voor medewerking aan grotere acties in samenwerking met andere eenheden. Te leveren door 1-41 R.V.A. Wie, ja, wie zouden erbij zitten. De meesten van ons weten het al. Het zijn altijd dezelfde jongens uit de groep kanonniers en de groep radio en lijnwerkers.

De jongens, die steed op patrouille moeten en wacht moeten lopen. Maar ach, wat maakt het ook uit. Kesambi is ook niet alles.

En op wacht staan nog minder. Dit geeft ons toch weer het gevoel van meer vrijheid en 'n zekere mate van spanning. Op die leeftijd is dat normaal. We zijn net twintig, en je hebt dat idee van ons gebeurt toch niets. Er is meer plaats eraan, dan erop. De afgelopen maanden zijn we al zoveel maal weg geweest, op patrouille, 's morgens, 's middags, 's avonds, bij nacht en ontij, tot twee keer per dag toe. Op alle plaatsen, waar we geweest zijn: Soekaboemi, Tjiengan, Tjampea en nu Cheribon, en als autobewaking mee, naar de steden Batavia, Bandoeng, Buitenzorg en alle mogelijke posten. En altijd is het goed gegaan, op een enkele keer na, en daar waren we dan niet bij.

Nadat de namen bekend zijn, gaan we alvast de nodige dingen inpakken, want morgen moet alles mee in de plunjezak. Zelfs het bed gaat mee. De volgende morgen verdwijnt alles in de GMC en gaan we richting Koeningan. Dat staat bekend als een van de onrustigste plaatsen van dit rayon. We krijgen er gelukkig redelijk goede huizen toegewezen. Gebouwd op 'n stenen muur van 60 à 70 cm hoog, daarop bilik, met een dak van stenen pannen. Iedereen probeert het beste plekje of kamer te vinden en installeert zich. De maatjes zoeken elkaar op en gaan op een kamer bij elkaar liggen.

Koeningan is eigenlijk 'n grote kampong en ligt op 'n uitloper van de berg Tjiremai. De omgeving is heuvelachtig, met erg veel bomen en lage begroeiing. En met z'n vele kali's uitstekend geschikt voor pelopper-activiteiten. Maar wij zijn ook goed vertegenwoordigd: KNIL, KL-infanterie met de nodige ondersteuningscompagnieën met zware mitrailleurs op carriers en zware mortieren op halftracks. Ook is er 'n flinke LTD werkplaats en tot ieders verrassing liggen hier zo'n 60 to 70 mariniers, voor wie wij maar lucht zijn, maar dat is dan wederzijds.

Al spoedig begint het patrouille-lopen. Eerst met ongeveer tien man in de omgeving. Zeker om te wennen. Grotere patrouilles als we verder weg gaan, en ook de richting speelt nog een rol, zodat wij dan haast allemaal op pad zijn, 28 man sterk. Half april volgt er een grote actie, blijkt later, want 's morgens in het donker zie je dat niet. Veel gelopen en zoals altijd: weer voor niets. Maar op het verzamelpunt komen jongens van overal vandaan, en zijn we met elf volle vrachtwagens. De terugreis naar het bivak begint en we zitten in de laatste wagen. Plotseling klinken er schoten vanaf een tjot - een heuvel - aan de kop van de colonne. De carriert met zware mitrailleur is die al voorbij en moet terug om te kunnen vuren.

Alles stopt en over de hele straat zie je aan alle kanten jon-

gens uit de auto's springen, rennen, rollen om dekking te zoeken. Het lijkt wel een film. Inmiddels heeft de carriert de tjot onder vuur genomen en horen we even later enkele ontploffingen van mortiergranaten, zodat ook de infanterie zich ermee bemoeit, en de heuveltop aanvalt en beklimt. Maar boven gekomen blijken de vogels gevlogen en zien ze ze in de verte vluchten. Het resultaat is: bij ons twee lichtgewonden, en dat pleit niet voor hun schietkunst, gelukkig maar.

Dan wordt het 19 april. Er wordt ons gezegd op tijd naar bed te gaan, omdat het morgenochtend wel eens erg vroeg zou kunnen worden.

En dit blijkt ook waar te zijn. Het is nog volmaakt nacht, als we gewekt worden. Dat is niet bevorderlijk voor de stemming en het veroorzaakt het nodige gekanker en gevloek. Iedereen gaat zich wassen en aankleden en eten. Ondertussen hoor je zo af en toe er wat over, dat het 'n grote omsingelingsactie moet worden, met erg veel soldaten, ( dat de actie de naam Zilvermeeuw had en er in totaal omstreeks duizend man bij betrokken waren, was ons op dat moment totaal onbekend ).

Overal hoor je bedrijvigheid en toch wordt zo min mogelijk herrie gemaakt. Dan moeten we de vrachtwagens in, die ons naar de plaatsen brengen vanaf waar we gaan lopen. Langzaam zet de colonne zich in beweging. Eerst is de weg goed. Tot we ergens afslaan en het slechter wordt en de colonne kleiner. Iedere wagen volgt zijn eigen route om ons zo ver mogelijk weg te brengen en we hotsend en botsend op een slechte weg niet verder kunnen. We stappen uit. Nog altijd is het aardedonker.

Dan beginnen we aan onze tocht naar de uitgangspositie. Achter elkaar, drie groepen van ongeveer negen man elk. We maken zo min mogelijk herrie, ontwijken kampongs. De dag breekt aan en er wordt gerust om even op de kaart een kruising van paden te controleren en te kijken of we goed zitten. Tegen zeven uur passeren we, of beter gezegd, moeten we door een diep ravijn naar de overzijde. Onderin stroomt een kali, kristalhelder, enkele meters breed, met tegen de hellingen zeer weelderige planten- en bomen-groei. Zo moet het paradijs er uit gezien hebben, zo mooi. Maar weinigen van ons zullen dat gezien hebben en veel blijer zijn geweest aan de andere zijde weer boven te zijn. Je mag er niet aan denken, dat de peloppers boven en wij beneden zouden zitten. Na al dat dalen en klimmen wordt het tijd voor 'n rustperiode. We zijn niet zo ver meer van onze plaats in de omsingelingsactie en laten we eerlijk zijn, je broek zou ervan afzakken, want alles bengelt en schuurt om je lichaam. De brenschutter loopt te zeulen met de bren van 15 kg en met magazijnen. Heb je een sten, dan heb daarvoor magazijnen, maar ook nog een of twee brenmagazijnen in je broekzakken of een of enkele handgranaten. Heb je 'n geweer, dan is het weer twee of drie banden patronen van 60 stuks elk. En altijd weer die (meestal twee) brenmagazijnen in de broekzakken, op elk van je dijbenen een, en is iedere stap raak. Dan nog een of twee handgranaten aan je koppel of in je borstzakken. De bren wordt trouwens ook op zijn tijd door de anderen gedragen. En dat in alle mogelijke standen.

We gaan weer verder en komen op onze plaats van bestemming.

Aan de rand van het plateau ligt een droge kali, of is het een bevoeiingskanaal, twee meter breed, die in de natte tijd

gebruikt wordt voor de aanvoer van water om de lagergelegen sawah's te bevoeien.

Die strekken zich golvend voor ons uit tot de wijde verte, die daar begrensd wordt door gebergte. Deze droge kali is voor ons 'n uitstekende plek om alles te kunnen overzien. En achter een dijkje zitten we goed gedekt en toch iets hoger dan de omgeving. Over 'n lengte van ongeveer 200 meter nemen we onze plaats in. Elke groep heeft een bren en deze wordt op de dijk gezet. Eerst zijn we nog onrustig met het idee van: nu kan het gaan gebeuren. Maar voorlopig gebeurt er niets van dit alles en worden we toch weer nonchalanter. De dorst begint zich aan te dienen en hier zijn in de hele omgeving geen jongens te zien om klappers uit de boom te halen.

Dan klinkt er in de verte mitrailleurvuur. We veren op en trachten uit te vinden, waar het vandaan komt. En we realiseren ons, dat we ook attent moeten blijven. Ondertussen blijven we wel doorgaan met te proberen regen op te vangen in een pisangblad om daarmee de dorst te lessen. Op zo'n twee à driehonderd meter schuin rechts voor ons ligt een heuvel, die goed begroeid is met bomen en struiken. Daar moet volgens zeggen een andere post zitten met radio. Maar we hebben daarvan tot nu toe niets gemerkt. Tot er van die kant enkele salvo's opklinken van een bren. Of kwam het van verder weg. We weten het ook niet meer. Vóór ons, enkele meters lager, tussen de sawah's, staat een hutje met boom. Er gaan regelmatig jongens van ons naar toe om ook eens 'n tijdje uit de zon te zitten, een sigaretje te roken en te kletsen. De hele dag door gaat iedereen zo eens daar naar toe.

Om 'n uur of elf klinkt er gebrom van een vliegtuig in de lucht en alle aandacht gaat direct in die richting. Het is 'n Auster van de ARVA (artillerie verkenningssafdeling). Er wordt gegist, wie er in zou vliegen als waarnemer: Lt.Holland of Lt.Vrolijk. Het cirkelt wat rond in de verte en komt weer wat dichterbij op zo'n 500 meter hoogte op zoek naar iets verdachts. TNI? Buiten het gebrom is er niets en niemand te zien of te horen, zelfs geen tani. De rijst staat zo'n 70-80 cm hoog boven het water van de sawah's uit zachtjes te bewegen als er een soort onweer losbreekt. Gelijkijdig gieren er granaten over ons heen. Een kort snelvuur van 6 to 8 stuks rookgranaten, want in de verte, waar vermoedelijk een kampong ligt tussen de bomen, ontploffen ze en zie je rookpluimen langzaam wegdrijven. Voor ons is het een rare gewaarwording en ervaring door je eigen jongens in de rug gedekt te weten met deze grote moppen. Zandhaas spelen zou ons uiteindelijk toch niet liggen.

Na dit intermezzo gaat alles weer op de oude voet verder en wordt de middag gevuld met alle al beschreven dingen. Schieten horen haast niet meer en onze gedachten zijn alweer van: 'alles voor niets geweest, voor de zoveelste keer'. Het is tegen vieren als we besluiten ook maar eens in het hutje te gaan kijken, en eens een poosje uit de zon te gaan zitten. De hele dag die koperen ploert op je kop, daar word je ook niet goed van. Maar dan, hoeveel keer is het niet gezegd, tot in der treure toe: je wapen is je beste kameraad. Maar wij, onbenullen, lieten de kameraad boven liggen. Daar letten anderen wel even op. En beneden zaten wij met lege handen.

We zitten 'n half uurtje beneden en denken erover weer eens boven te gaan kijken, want zo zachtjes aan wordt het tijd om af te nokken, maar het hoeft al niet meer.

Boven breekt de hel los. Een groep peloppers is de heuvel rechts van ons afgekomen, voor ons om dus, en de sawah ingedoken, toen het vuur werd geopend. De brens onderhouden haast konstant vuur, lange salvo's en korte vuur-

stoten wisselen elkaar af en vliegen over ons heen. We rennen de hut uit en kruipen, springen en lopen de drie, vier meter naar boven. We horen het gefluit van kogels tot we weer achter het dijkje liggen bij ons geweer en eens kunnen kijken wat er gaande is. Tegelijkertijd beseffen we, dat we schietschijfe geweest zijn en dat doet ons wel even beven. Dan komt er weer een groep van acht tot tien man de heuvel af, om zo'n 200 tot 300 meter voor ons de sawah in te duiken. De ontvangst is daverend. Iedereen vuurt met alles wat er is en de brenschutters laten zich niet onbetuigd. Eerst lange salvo's. Zijn ze niet meer te zien, dan overgaand op korte vuurstoten gericht op die plaatsen, waar de rijst beweegt en ze proberen weg te kruipen en zich te verplaatsen. De luit komt vragen wat er aan de hand is. Dat wordt in vrij korte bewoordingen verteld.

Omdat we wat hoger zitten, hebben we goed zicht op het terrein en elke beweging lokt onmiddellijk vuur uit. Naarmate de tijd verstrijkt wordt het stiller. Schoten ze eerst nog terug, nu allang niet meer. Sporadisch valt er nog een schot.

Wat nu gedaan??? Na verloop van misschien 15-20 minuten wordt door de luit geopperd om maar naar huis te gaan. Dan breekt voor de tweede maal de hel los en het is niet voor woorden vatbaar, wat er daarbij aan emoties en spanning veroorzaakt wordt. Als bij een man komt het eruit: wat er ook gebeurt, nu hebben we ze en nu gaan we ze halen, waar ze zitten of liggen, dat zien we wel, dit is onze kans. Het afreageren van alle frustraties? Opedaan bij alle keren en op alle dagen van patrouille lopen voor niets, slinkse beschietingen en sneuvelen van onze jongens? Besloten wordt op linie, naast elkaar, met behoorlijke tussenruimte het terrein te zuiveren. Bajonet op geweer, patroon in de kamer, veiligheidspal naar voren, op alles voorbereid en vooral de zenuwen de baas blijven. Langzaam lopen en baggeren we door de sawah tot waar het ongeveer moet zijn. Dan een ijselijke kreet, direct gevolgd door een hele rits maleis. De eerste gevangenen worden gemaakt.

En wapens worden gevonden. Die komen letterlijk boven water waar ze verstopt waren: een zware mitrailleur, een samurai-zwaard. Over de hele linie gaat dat zo. Kreten en schoten wisselen elkaar af. Hier wordt een geweer, daar een Hembrug-karabijn gevonden, gevolgd door een Japanse bren, 'n Lee Enfield-geweer, 'n Tommygun. Iedereen, die met een wapen in de aanslag omhoog komt, gaat met dezelfde gang weer naar beneden de sawah in. Soms twee tegelijk worden met de sten neergemaaid. Overal om ons heen gebeurt van alles, maar allen de buurman wordt gezien of gehoord. Iedereen is gefixeerd op het stukje sawah voor hem, want ook daar kan elk moment de verrassing opduiken.

Verderop komt ook een pelopper omhoog met een geweer in de aanslag.

De soldaat tegenover hem slipt van het dijkje, valt hem om z'n nek en roept zijn maat die korte metten maakt met de bajonet, waarna ze gezamenlijk met de kolf de zaak afmaken. Op de linkervleugel gaat alles zeer voortvarend. De brenschutter weert zich uitstekend. Koel en vastberaden, een kruipgang door de rijst, eerst een vuurstoot erdoor en vervolgens wordt alle tegenstand opgeruimd. Voorzichtig gaan we verder. Enkele rotsblokken worden, op alles bedacht, met de bajonet vooruit, omzeild. We hebben geluk. Op ons pad liggen alleen twee zwaargewonden, die met geen mogelijkheid meer te redden zijn.

De hele sawah is rood van het bloed. Wapens zijn niet te vinden. Weer wat verder zit een dode tegen de sawahdijk,

geheel gekleed in het zwart, met zwarte baret met doods-kop erop. Vermoedelijk een officier (Siliwangi?). Zijn zaken worden nagekeken en papieren gaan mee. We lopen door tot er geen kruipsporen meer te zien zijn en gaan vervolgens de heuvel op, waar zij vandaan gekomen zijn. We zijn maar met z'n drietjes. Er liggen verschillende rotsblokken van 2-3 meter hoog en breed. Er is veel lage begroeiing tussen de bomen, zodat het zicht naar voren erg beperkt is. Een zekere huivering maakt zich van ons meester. Na een meter of 25 kijken we elkaar alleen maar aan en zonder een woord te zeggen gaan we terug. Dit is geen klus voor ons. In de sawah's is ondertussen alles verzameld en wordt besproken wat ons te doen staat. Er gaan stemmen op van zo snel mogelijk weggan, geen gewonden of gevangenen meenemen, want de duisternis zal niet lang meer op zich laten wachten. En die kan het tempo drukken en het risico vergroten. Onze schade is alleen 'n schram van de loop van een geweer over de wang van een van ons en dat moet zo blijven.

De luit beslist: gevangenen gaan mee en de buit natuurlijk ook. We zijn ons wel bewust, dat we van alle soldaten de enige zijn, die zich nog in het terrein bevinden en aan de lange terugweg moeten beginnen.

En we hebben anderhalf uur achterstand op het schema. Onderweg loopt iedereen met zijn gedachten bij de laatste uren. Bezweet een doodmoe van alle emotie's en spanningen en niet te vergeten ook wel trots, dat we het nu eindelijk toch maar geflikt hebben en dit keer veel geluk hebben gehad. Enkel en alleen door een paar meter hoger te zitten dan de tegenpartij, zodat ons niets kon ontgaan.

Het is alweer donker, als we eindelijk in de buurt van de bewoonde wereld komen, waar de auto's op ons staan te wachten. Daar heerst ook een zenuwachtige spanning. We zijn zoveel over tijd binnen, en men had ook het schieten in de verte gehoord, zonder te weten wie daarbij betrokken waren. Maar voor ons geldt slechts een ding, en dat is: water of thee, als het maar te drinken is, want iedereen heeft dorst als een kameel.

Ook blijkt hier al direct, dat de vangst van zoveel wapens en gevangenen ook afgunst opwekt. Eerst nieuwsgierig, komen de andere onderdelen kijken. Dan trachten voornamelijk de officieren ook wat mee te pikken door smoesjes of te laten merken, dat ze sterren dragen en we het af moeten geven. Maar vandaag zijn dan de rollen eens omgedraaid en hebben zij niets en flikten die verduvelde artilleristen het Het is 20 april 1949 !!! Terug naar huis in de wa-



HET DOORWADEN  
VAN 'N KALIE  
TIJDENS 'N  
PATROUILETOCHT

gens valt alles van ons af. Wij zijn aan het einde van ons lantijn. Vanaf half vier 's nachts tot ongeveer negen uur 's avonds zijn we in touw geweest. Menigeen valt dan ook in slaap, ondanks alle hobbels en kuilen. Als wij in Koeningan aankomen, wijst de klok half tien en worden we wakker tegen de schouder van 'n pelopper ('Het kan verkeren', zegt Bredero). De meeste jongens hebben nog maar een gedachte: wassen, eten, slapen.

Wat er met de wapenen en de gevangenen is gebeurd, is niet meer interessant. Slechts enkelen van ons en een paar thuisblijvers ontfermen zich erover. Wat wel begrijpelijk is na zo'n dag van emotie's, die bij de meesten van ons een onuitwisbare indruk heeft achtergelaten.

De volgende dag komt alles langzaam op gang, al slapen we langer.

En alles wordt weer doorgepraat. Ieder heeft zijn eigen verhaal. Zo krijg je door al die stukjes er een idee van wat er is gebeurd en hoe alles is verlopen. Foto's worden gemaakt van en met het buitgemaakte wapenarsenaal, totaal 16 wapens. De schattingen aan doden, gewonden en gevangenen liggen rond de dertig totaal. Het lied van de Ruige Beren van Koeningan op de melodie van 'Daar komen de schutters...' wordt door verschillende tekstschrijvers met diverse coupletten uitgebreid. Maar het afscheid van deze plaats zal pas over een dag of vijf plaats vinden. Eerst komt nog een afscheidsconcert, verzorgd door niemand minder dan de T.N.I.

Het zal even na middernacht geweest zijn, als de revanche van de peloppers komt in de vorm van een behoorlijke beschieting van de stad. Af en toe hoor je de kogels fluiten en weet je ook niet van welke kant ze komen. Carriers ratelen door de straten en geven met hun zware mitrailleurs de nodige salvo's weg. Terwijl dit alles wordt ondersteunt door de zware mortieren, die hun vuur hebben gelegd op bepaalde punten buiten de rand van de stad en met hevige klappen in het geheel meespelen. Onze brenschutter begint het zeker warm te krijgen, want hij laat zich onder de klamboe door uit bed rollen, grijpt een magazijn en klapt die op de bren. Op de vraag, wat hij gaat doen, weet hij ook geen antwoord. We wachten gespannen af, wat er verder gaat gebeuren. Per slot van rekening liggen we achter een stenen muurtje van 70-80 cm hoog, waarop het huis gebouwd is. De infanterie en de wachtposten moeten het vankente maar wassen. Wij blijven maar binnen. Na een half uurtje is het gebeurd en is de bui over. We kunnen weer overgaan tot de orde van de nacht: slapen dus! Ongeveer 24 april gaan we terug naar Cheribon. In de vertrouwde omgeving van Kesambi zoeken we onze kamertjes weer op met de dagelijkse dingen van wachtlopen 's nachts, of treinprouille naar Indramajoe of de andere kant op richting Tegal. En overdag veel sport zoals voetbal, volleybal, badminton. En de vrije avonden worden gevuld met klaverjassen en een enkele keer is het eten bij Moeke in de stad. Als de portemonnaie het toelaat. Of een satéje bij de ingang van het kamp. Dit alles wordt dan weer onderbroken door een patrouille lopen hier en daar of eens uitrukken met de stukken. Want we zijn toch in de eerste plaats artillerist. Zo gaat het leven er in de komende maanden voor de meesten van ons uitzien. Op wat uitzonderingen na, waarvan er zich een na korte tijd al aandient.

Ongeveer een week na terugkeer uit Koeningan moet er weer een actiepeleton door ons geformeerd worden voor een volgende actie samen met andere onderdelen. Voor het grootste deel, zeker 75%, zijn het weer dezelfde van elke batterij ca 12 man en van de staf ongeveer 8 man. Dus met zo'n 32 man vertrekken we met de trein richting Tegal,

waarbij op het station Proepoek de infanterie zich bij ons voegt (of wij bij hun) en we gezamenlijk in colonne met vrachtwagens doorgaan richting Poerwokerto. Wij bevinden ons eigenlijk in Midden-Java. Hier wordt de nacht doorgebracht in een school in Randjha. De volgende morgen gaan we verder, dit keer richting Boemiajoe. Onderweg staat op de wegaanwijzers soms aangegeven Tjiamis, waar onze derde afdeling zit. En via Boemiajoe slaan we af en gaan we naar Kawali en Tjikidjing, waar we in de late namiddag arriveren. Ook dit is geen grote plaats wat dus voor de nodige drukte zorgt met zo'n paar honderd militairen extra. Van hieruit zal de actie worden gestart.

Deze bestaat uit het weer vrij en berijdbaar maken van de weg achter de berg Tjiremai om naar Darma. En naar men zegt in de richting Soetawangi-Palimanang, verderop.

We zitten niet in de spits, als we de andere morgen op pad gaan, maar er wel vlak achter. Wat voor ons dus inhoudt de zijkanalen te dekken, zodat de genie, die met groot materiaal aanwezig is, zijn werk kan doen, als dat nodig is. En al spoedig blijkt waarom. Er zijn grote gaten over de hele breedte van de weg, zodat er niets meer door kan en eerst de bulldozer de zaak vlakker moet schuiven, zodat de wagens weer verder kunnen. Inmiddels zijn de patrouilles al verder getrokken op zoek naar andere obstakels, die ook prompt aanwezig zijn.

Ze hebben het weer aardig versierd. En we komen meer van die dingen tegen, zodat we maar langzaam opschieten. Links en rechts van de weg gaan we verder. In de middag bereiken we een kali, waarvan de brug beneden in het water ligt. Daar staan we dan. Terwijl een paar peletons de kali oversteken om de weg en heuvels vóór ons te controleren, gaan wij ook naar de overkant, om aan de linkerzijde van de brug een heuveltop te bezetten. Nu kunnen wij eens gaan kijken hoe de genie dit klusje gaat klaren. Er is al op gerekend, want de wagens met baileybrug-materiaal hebben ze al meegebracht. Zeker al vanuit de lucht bekeken. Zo zien we langzaam maar zeker de brug groeien en doorschuiven naar onze kant, zodat we voor het donker is, er met de wagen over kunnen. Maar zover komt het niet. Eerst een plekje opzoeken om te eten en te slapen, wat ook in de dichtstbijzijnde kampong gebeurt. Maar slapen is er voor ons voorlopig niet bij. Als we gegeten hebben, mogen er zo'n stuk of twaalf van ons terug met ongeveer vier vrachtwagens naar Tjikidjing. Als bewaking, want er moet nog meer baileybrug-materiaal en andere spullen gehaald worden.

Het wordt dan ook geen plezierritje. De weg is nog steeds zeer slecht met al die oude kuilen en gaten, zodat alles maar langzaam gaat en we moeite hebben om in de bak op de been te blijven. Het is aardedonker, je ziet geen hand voor ogen en nergens een lichtje.

Alleen de koplampen schijnen vooruit de nacht in. Om zo'n uur of half tien zijn we bij de genie en verdwijnen naar de cantine om wat te drinken en een beetje bij te komen. Ondertussen worden de wagens geladen met zware stalen delen van de brug. Ze worden naast elkaar gezet op de open bak. Met een uurtje is het klaar en kunnen we terug. Gezeten bovenop al dat ijzer beginnen we lichtjes de kriebels te krijgen. Alles rammelt en kraakt en piept. Als een klep aan de zijkant het zou begeven, donderen we met al dat spul naar beneden en is er geen redden meer aan.

We kruipen over de weg door de kuilen en bereiken wonder boven wonder de plaats van bestemming. We vroegen ons af, wat we eventueel hadden kunnen doen, als het mis gegaan was.

We moesten al meer dan genoeg doen om ons vast te houden. Wat een rit.

De volgende morgen gaat de reis weer op dezelfde wijze verder.

De weg wordt wat beter en is niet zo vernield als gisteren. Slechts hier en daar is er wat te zien. In de middag komen we in de buurt van Darma, waarheen we op weg zijn. Dit wordt voorlopig onze nieuwe standplaats. Alleen is ons nooit duidelijk geworden, waar de rest van de colonne naar toe is gegaan.

Darma is ook niet groot, eerder klein, maar wat welvarender. Zo te zien meer stenen huizen en een mooie moskee op de grote aloon-aloon en gelegen op de zuidwestelijke uitlopers van de Tjiremai. De omgeving is wat kaler, zodat er meer te zien is en we verder kunnen kijken. Hier blijven we de rest van de maand mei in een stevig stenen huis op de aloon-aloon. We lopen trouw, haast iedere dag, patrouilles, kleine en grote, met alle man, op de huisbewaking en de kok na.

's Nachts is er wekacht van twee man, elke twee uur. Soms niemand, als de nieuwe wacht na gewekt te zijn weer in slaap valt. Gelukkig bleef alles rustig.

Uitstapjes zijn er niet bij. Overal zitten we ver vandaan. De volgende post zo'n 35 km. En de bevoorradingspost komt om de drie of vier dagen evenals de post. Eind mei gaan we terug naar Cheribon om ons daar weer over te geven aan al de geneugten, die al zijn beschreven.

Bij de overdracht van de stad Cheribon in december zeiden mensen van de T.N.I., dat om de berg Tjiremai 7000 man van hen gelegerd waren geweest.

Als wij nu eens alles overwegen en op een rijtje zetten, kunnen we alleen maar zeggen: Wat hebben wij geluk gehad!

Hein van Ruiten

# 19 Sept.'49 Cheribon

Lieve Moeder, Koos en Tieneke

Zoals ik jullie al schreef zouden we de berg Tjiremay beklimmen.

Dat is een heel avontuur geworden, 't grootste wat ik ooit heb meegemaakt. We vertrokken dan op woensdagavond de 14de Sept. Twee zware G.M.C.trucks trokken met hoog gierende motoren tegen de voet van de 3087 m. hoge Tjiremay op, tot we op 't startpunt kwamen, zo'n 900 m. boven de zeespiegel. 't Was intussen al 10 uur geworden, toen we uit de wagens sprongen, gewapend, rugzakken om en een paar veldflessen thee. En met de nodige lantaarns, want tegen 12 uur zou 't pas heldere maan zijn.

De voettocht was begonnen. In een lange queue trokken 30 man berg- opwaarts. De lichten van de lampen geheimzinnig dansend in de tropische duisternis. Links en rechts waren ravijnen met diep daarin kalies.

Zwijgend klommen we verder, alleen 't getjirp van duizenden krekels verbrak de nachtelijke stilte. Zo nu en dan hoorde je een krachtterm, als deze of gene zowat z'n nek brak over boomstronken en stenen. Twee gidsen, zwijgende Soendanezen uit Linggadjadi, liepen op kop. Zij kenden de weg!

't Ging hoger en hoger. We kwamen in een dennebos waar 't heerlijk rook naar de Hollandse Veluwe. Iedereen zal op dat moment zijn eigen gedachten wel hebben gehad. Tot, plotseling, de gidsen stil stonden omdat ze de weg niet meer herkenden. Even werd er gevloekt, lampen flitsten door 't donkere woud. We moesten rechtsomkeerd maken om weer op 't goede spoor te komen. Dat vonden we niet en we gingen verder op eigen initiatief. Maar hoe hoger we klommen deste groter werd de warboel van omgevallen bomen, varenpalmen en dicht struikgewas.

We rustten even, de rugzakken werden opzij gelegd en er werd beraadslaagd wat te doen. De luit, die het commando had, zei dat we terug moesten naar het startpunt! De stemming werd er niet beter op. En vloekend, glijdend en vallend gingen we 't eind weer naar beneden. Twee kostbare uren waren verloren en 't was maar goed dat de gidsen geen Hollands verstonden, want ik geloof dat ze van schrik dood waren gebleven, als ze geweten hadden waar ze voor uitgemaakt werden! We volgden de grote weg een eindje en kwamen in een kampong Terecht.

De maan stond al helder aan de hemel en gaf aan de kampong iets spookachtigs. We rammelden eens aan een bilikken (bamboe) deur. Een hond begon te janken en één van de "deuren" ging open en een oude tani met in de hand een olielampje begroette ons met een slaperig gezicht. Maleis verstonde hij niet. Dus moesten wij ons met 't beetje Soendanees, dat we wel kenden, verstaanbaar maken. Hij mompelde wat terug met een brede grijns om z'n mond, ging even naar binnen en kwam terugmet een wat grotere olielamp. Of we hem maar wilden volgen! We gingen verder door de grote kampong, trapsgewijs omhoog ging en kwamen aan de rand van een djatibos. Hij liep nog een stukje mee en volgens de gidsen moest dit de goede weg zijn. Dan was nu de tocht eindelijk begonnen. We gingen allemaal met frisse moed verder. Het terrein steeg maar langzaam en we

gingen weer rakelings langs afronden en ravijnen. Somsige lampen gaven al geen licht meer en wie zelf geen licht had bleef vlak achter zijn voorman. Van de maan hadden we geen profijt, omdat we onder een dik bladerdak voortploeterden. Het pad begon te veranderen. Slingerend ging het nu steiler omhoog en was bezaaid met grote rotsblokken en omgevallen woudreuzen. Soms moesten we over vier of vijf stammen van omgevallen bomen heen klimmen. Dan weer was het pad zo slecht, dat je om je heen moest grijpen naar takken en stammen om steun en houvast te vinden. Varens en struiken zwiepten wreed met hun takken en menig schrammetje werd zo opgelopen. Maar we zetten door, soms op de knieën als het te steil was. De banden van de small-packet en de geweerriem sneden in de schouders en zweetten dat we deden.

Doorzetten! We waren er nog lang niet! Op geen stukken na! Het pad ging nu recht omhoog, grote gaten in en lianen over het pad. Omhoog! Pfff.

Er werd gerust, een paar minuten en weer verder, steeds hoger. Opeens werd geroepen dat de wachtmeester Mulder niet meer verder kon. Als een zak plofte hij in mekaar en bleef voor "Pampus" liggen! Terug konden we niet meer, of allen zouden rechtsomkeerd moeten maken en dat zou een grote blunder wezen! Nee, dat nooit, wij waren tenslotte vrijwillig meegegaan om te zien wat de natuur aan schoons te bieden had. Allen nieuwsgierig om daar nu eens boven op die berg te komen. En zo dacht de goede Mulder er ook over! Na een half uurtje gingen wij weer verder. We waren nu in groepjes van 5 à 8 man. De sterksten gingen voorop. Steeds weer werd er gerust, want het werd onmenselijk zwaar. Wie geen brandende lantaarn meer moest alles op de tast doen of bij het beetje licht van de man voor of achter. Drinken durfden wij niet te veel, want we hadden nog een heel stuk voor de boeg. We kwamen nu in een donker varenbos met reusachtige woudreuzen en in de takken grote hangplanten. Het stonk hier naar schimmel en rottende planten. Steeds hoger kwamen we, tot we op een stuk horizontaal pad kwamen, met links een diepe afgrond en rechts een zandhoudende wand, begroeid met overhangende tropische gewassen. Hier maakten we een groot vuur van verdorpe varens. Een schilderachtig gezicht was dat: al die kerels om het knappende en hel lichtende vuur. Het geluid van de krekels was hier verstomd. Alleen zo nu en dan hoorden we de kreet van een nachtvogel. Dit was de eerste grote rust en we wachtten op de achtergeraakte groepjes. De small-packs werden opengemaakt en een maaltijd begon. We vonden Amerikaanse voedselpakketten, kaken, suiker, chocolade, zuurtjes, en het mooiste van alles was, dat iedereen een tinnetje met Amerikaanse sigaretten vond. Dat kwam mooi uit, want ons maandrantsoen was op. Met de thee werd zuinig omgesprongen. Het was koud en half vijf in de ochtend. We huiverden, de koude rillingen liepen over onze bezwete ruggen. We kropen zo dicht mogelijk bij het vuur. Eindelijk, onder luid hoerageroep arriveerde ook de groep met wmr Mulder. Zij ploften zonder een kik te geven tussen ons in en wriemden alle bagage van het vermoeide lichaam. Een diepe zucht van verlichting, kauwende monden en hier

en daar een flauwe mop. Sjonge, wat waren we moe. En wie wist hoe hoog we nog moesten, want wij hadden geen hoogtemeter bij ons. Maar terug wilden we niet meer, we zaten misschien al op de helft! Tegen het ochtendgloren waren we zo'n 500 onder de top. Het bos was hier dunner en de wind gierde in koude vlagen langs ons heen. Grote witte wolken kwamen met grote snelheid op ons af en waren weer even snel verdwenen. Er werd even gerust op een grasveldje, tussen de stammen van reusachtige bomen met ruwe schors. Een vuur werd gemaakt, we waren blauw van de kou en konden niet stil blijven staan of zitten. Brr! Tussen zwartgeblakerde, verkoelde boomstammen zagen we het doel van onze tocht: een grijze rotsachtige massa, 500 m. hoog! Het was eigenlijk een belachelijk gezicht, die sjokkende soldaten, die naar adem snakten door die ijle lucht. Het terrein maakte niet, dat de aanblik er rooskleuriger van werd: een verbrande vlakte. Alle bomen waren tot de grond toe verkoold en verast. Windvlagen zwiepten vlagen grauwe as de lucht in en hier en daar smeulde het nog. Een mistroostig gezicht, het leek wel een verkoold kerkhof, waar een stel gebukte mannen zuchtend, steunend en alles vervloekend, een weg doorheen zochten. Om de tien meter moest je even gaan zitten om bij te komen. De helling was te steil en het zand erg rul. Doorbijten moesten we en eindelijk dan kwamen we, sjuwend en vallend bij de eerste krater. Aanvankelijk hadden we gedacht, dat deze top de hoogste was. Maar hoe groot was onze teleurstelling, toen daarachter weer een top lag. Weer een mistroostige helling met verbrande en verkoelde boomstronken. We keken over de kraterwand en zagen diep beneden ons een grot in de zijwand. We moesten ons goed vasthouden om niet de krater in te waaien. Langs een helling met grote losliggende brokken lava daalden we af in de krater. De wanden hadden grote spleten en scheuren en uit de wanden staken grote rostblokken ver naar voren. De grot zelf was begroeid met glad vochtig mos. Het was er erg koud en kil en we lieten door de gidsen een vuur maken. We gooiden al onze spullen af en schikten ons behaaglijk bij het grote, hoog opblaaiende vuur. We leken wel een stel Apachen uit de boeken van Karl May. Met een paar man gingen we op onderzoek. We snuffelden in gangen en nissen, waar we niet ver naar binnen durfden, bang voor instorting en giftige gassen als we waren. Blikjes met vruchten en chocolade werden opengemaakt. Wie nog een druppel thee bezat, mocht zich de gelukkigste man van de wereld noemen. Ik had nog de euvele moed voor de grot te gaan zitten om een schetsje te maken. Daar kreeg ik later nog een hoop over te horen. Toen allen verzadigd en uitgerust waren, stapten we weer op. We waren allemaal stijf in de benen en gauw moe. De laatste loodjes... We kropen langzaam omhoog, alleen of in groepjes. Van ons groepje van negen man had ik dat laatste stuk de brengun te sjouwen. Voortdurend had ik het gevoel door mijn knieën te gaan en die bren lag als lood op mijn schouder.

Zo zaten we bij een van de korte rustpauzes met vier man, beschut tegen de wind en rillend van de koude, toen de 'Luit' er in zijn eentje aan kwam sjokken. Als een zoutzak plofte hij naast ons neer en vroeg wie er zin in een borreltje had! We keken elkaar eens aan en dachten, wat een geestige vent om bekap nog zo'n grapje te verkopen. Maar groot was onze verbazing, toen er uit zijn small-pack een flesje met gin kwam. De dop die erop zat diende als glaasje. Daar ging ie dan, op de goede afloop. Dat was lekker. Maar we kregen er niet meer dan één! Met nieuwe moed sjokten we weer verder. En eindelijk, eindelijk kwamen we bij de kraterwand.

De laatste twintig meter leek het wel alsof ik het nooit zou

halen met dat gevaarte op mijn schouder. Nog een paar passen, drie, twee, een,... Wuff. Ik ging er maar bij liggen. Wat aan de andere kant van de kraterwand was, zou ik straks wel zien. Eerst op adem komen. Ik hoorde verschillende uitroepen van verwondering achter me en dat maakte me nieuwsgierig. Nu, het was inderdaad een fantastisch gezicht. Daar diep beneden kolkte het en grote rookkolom tufte onophoudelijk omhoog. We zagen een paar gele vlekken en wisten dat het zwavel moest zijn. Met de kijker van de 'Luit' kon je alles prachtig zien. Ook het groene meertje, dat wat verderop lag. Reusachtige stijle rots wanden, hier en daar begroeid met kale boomstronkjes. Een ontzettende diepte, waarin niet was af te dalen. Ik schatte de doorsnede van de krater op een 500 meter. Om de krater liep een pad van lavablokken. Het uitzicht over het land rondom was verbijsterend, zo ver kon je zien en zo diep alles. Het was wat heilig door de grote hoogte, waarop we ons bevonden. Ik kan me nu voorstellen, hoe je dat alles beneden ziet, als je in een vliegtuig zit! Het was ook een prachtig schouwspel, die grote wolkenvelden waar je zo maar op neerkeek, zodat je soms lust in je op voelde komen een paar stappen naar voren te doen en erop te lopen! Het was twee uur donderdagmiddag, toen we op de top van de Tjiremay stonden. We hadden het allemaal gehaald!

We liepen langs de kraterwand en zochten een geschikte plek om af te dalen. We hadden namelijk het plan opgevat om zelf een terugweg te vinden. Idioot eigenlijk, want het was al vrij laat. We zouden nog voor grote moeilijkheden komen te staan. En de eerste was er al gauw. Eén van de wachtmeesters wipte bij een onhandige manoeuvre met zijn stengun zijn arm uit het lid! Wij hadden twee hospikken bij ons, maar die durfden het niet aan, de arm weer op de rechte plaats te zetten, bang dat het kapsel (van de gewrichtsholte naar de grote knobbel) zou scheuren, want dan waren we nog verder van huis. De wachtmeester had behoorlijk veel pijn en het was moeilijk te verdragen. Dat zag je wel aan zijn verwrongen gezicht. Maar we moesten toch naar beneden. Het is een lijdensweg voor hem geworden hoor. Petje af voor hem, dat hij het zo lang volgehouden heeft! We vorderden erg langzaam, want de helling was erg stijl en overal begroeid met struikgewas en alang alang (lang gras). Ook moesten we rekening houden met de gewonde, die, ondersteund door twee kameraden, maar langzaam en met veel pijn naar beneden kwam. Er zat weinig schot in. De koelies kaptten als bezetenen met al vlug bloedige blaren in hun handen. Een verzengende hitte schroefde op onze hoofden en iedereen had erge dorst. Niet aan denken, opschieten want het werd steeds later. Er werd gevloekt en gescholden, en waarom? We hadden het toch zelf gewild! Iets boven ons liet de gewonde zijn slap en futloos lichaam naar beneden zakken, tegengehouden door een kameraad, die achter hem aansjokte en hem met de hand aan de koppell tegenhield. Verwensingen vergezelden opmerkingen als: kan die gozer dan niet op zijn eigen poten lopen met zijn lamme arm? etc. etc. Het terrein werd iets vlakker, maar dat was maar van korte duur. Plots ging het weer stijl naar beneden, dwars door een doornbos! Haast onmenselijk om daar doorheen te moeten. Een wirwar van lianen en takken met punten en stekels als dolken. Allemachtig, het zweet brak me aan alle kanten uit. Insecten zoemden om mijn oren en steeds weer zat ik vast. Mijn pet was ik weer eens kwijt en ik ontdekte dat hij boven me bengelde aan een lange doorn! 'Wat een pokkenland...' We gingen verder.

Steeds dieper de wildernis in. Hakend met de voet of met het vizier van het geweer aan dunne, taaie lianen. Soms had je geen grond onder de voeten en liep, of beter gezegd, ba-

lanceerde je als een koorddanser over de takken en slingerplanten. Eindeloos vaak werd er gerust en het leek of er nooit een eind aan zou komen. Het werd intussen steeds later en al gauw zou het donker zijn. We baadden in het zweet, en de tientallen kleine wondjes aan armen, handen en gezicht deden gemeen zeer. 'Stoppen!' De wachtmeester was weer eens in elkaar gezakt en hing met het hoofd scheef op de schouders tussen een paar soldatenarmen. 'Kom op wachtmeester, nog een rukkief!' Langzaam, met koorts in de ogen kwam hij overeind en de file ploegde weer voort, heel langzaam, struikelend, grijpend in gemeene punten, vloekend en tierend. De wirwar van takken en bomen werd een dreigend silhouet. De zon kleurde de hemel paars-rood! Een lamp ging aan en de bleke lichtbundel trachtte de duisternis te doorboren. Een spinneweb van gewassen voor ons. Hakken! Er werd weer even gerust. De 'Luit' vroeg met een donderstem: 'Overnachten of doorhakken?' De meerderheid wilde doorploegen, in de hoop op een beter stukje terrein. Dat kon toch niet lang meer duren. Optimisten, hé! Maar we waren nog geen twintig meter verder, toen de 'Luit' zei, dat het niet meer te doen was in het donker. De meeste lampen waren opgebrand. We konden niets meer zien en moesten op de tast verder. Alle machtig, wat een troep!!! We zochten een 'geschikte' plek op om te overnachten. Zonder dekens. We kropen kruwend en steunend in een groot gat onder een boom, tussen de dikke wortels en lianen. De grond was vochtig en met schimmelige mossen begroeid. Dertig man, die een plekje zochten als mollen onder de grond. Zand stortte omlaag en kwam terecht tussen je rug en kleren of in je schoenen. Hier en daar hoorde je een snauw en een krachtterm, als iemand een schoen in zijn gezicht kreeg. Rugzakken, geweren, stens, veldflessen, fototoestellen werden achteloos ergens neergegoot. Samen met 'Pank Batelaan' at ik gulzig een overgebleven blikje jam op! 'Ke-lerig' wat was het koud! Er was geen plekje waar je behoorlijk kon liggen. Steeds weer zat je met wortels en lianen in de knoop. Slapen? ... Net was je ingedommeld of je werd weer wakker van die ijselijke koude. Vies en vuil was het en onmogelijk een oog dicht te doen. Er werd een vuur gemaakt en iedereen kroop er zo dicht mogelijk bij. Het was niet om uit te houden. Grote verstikkende rookkolommen warrelden omhoog. Je kon geen hand voor ogen zien! we stikten bekant in de rook en smook. De meesten zaten met roodomrande ogen in het vuur te staren, zonder een kík te geven. De 'Luit' zat te knik-bollen. Wat duurt zo'n nacht lang! Totdat... eindelijk, tussen de takken boven ons werd het lichter. Nog een kwartier en we zouden weer op pad zijn. We zochten zo goed en zo

kwaad als het ging onze spullen bij elkaar. Mijn fototoestel, dat ik aan een tak had gehangen, lag ergens beneden onder zand en bladeren. Het werd weer een worsteling door de jungle, vallen, glijden, haken en om je heen grijpen. We liepen nu door een oerwoud met dikke, behaarde en puntig beschorste bomen. Het ging vrijwel stijl naar beneden door een droge kali met hindernissen van grote rotsblokken en omgevallen boomstammen. Een keer moesten wij langs een droge waterval naar beneden. Dat er bij deze halsbrekende toer geen ongelukken zijn gebeurd, snapt nog niemand. Met de arm van de ongelukkige wachtmeester was het nog niet veel beter geworden. Het ging hier al heel stijl naar beneden. We leken wel een stel gorilla's, grijpend van de ene tak naar de andere. Zo nu en dan hakend achter een liaan. Plotseling hoorden we drie schoten van een bren! De 'Luit' pakte zijn pistool en schoot driemaal in de lucht. Het werd beantwoord met vier schoten. Hetzelfde werd geantwoord als 'Begrepen'. Even later hoorden wij het geronk van een verkenningsvliegtuig! Die waren ons aan het zoeken. Dat was zeker! We kregen weer moed. Ver kon het niet meer zijn. En dorst! Geen druppel thee meer, in geen enkele veldfles! Eindelijk, na uren van ploeteren en vallen, werd het terrein vlakker en daar zagen we de eerste jongens van een patrouille, die naar ons aan het zoeken was. Ik was bij de voorste groep en zo kon ik aan een slok thee komen, die de jongens van de patrouille in een veldfles bij zich droegen. We kregen hele verhalen te horen, dat er verscheidene patrouilles uitgezonden waren om ons te zoeken: infanterie, stoottroepen, huzaren van Boreel uit Soebang bij Bandoeng en een verkenningsvliegtuig van het vliegveld Andis! We werden als vermist beschouwd en het had geen dag langer hoeven te duren of jullie waren je Kees kwijt geweest! Maar dat viel gelukkig nogal mee. Eindelijk dan, kwamen we uitgeput van dorst en moeheid in Linggadjati, waar een opgewonden kampongbevolking ons enthousiast begroette.

Bij de militaire post aangekomen - waar een heleboel 'Hoge Peren' stonden - namen we voor zover ons uithoudingsvermogen het toeliet een stormloop op de thee en limonade, die voor ons klaarstond. Met onze laatste krachten hesen wij ons in de gereedstaande G.M.C.'s, die ons thuis brachten, zo naar ons 'Tempatje',...Slapen! De jongens van ons hadden ook al in het kamp klaar gestaan om ons te gaan zoeken! Volgens de jongens in de kantine had de radio ook al iets gemompeld. Wat een land hé... Toch 'zo'n land'!

Groeten van jullie Kees Schaap.

A F S O U R I F T

KONINKLIJK NEDERLANDS-INDONESISCH LEGER  
KONINKLIJKE LANDMACHT

Kabinet van de Legercommandant.

No. Kab/2042/4930/S.Z.

Bijl:-- VERTOUWELIJK.

Onderwerp: Dragen van helmen.

Batavia, 23 April 1949.

- (1) Na bestudering van de antwoorden, welke binnenkwamen op mijn schrijven van 12 Maart 1949 Nr. Kab./693/4930/S.Z. Vertr., heb ik de eer UlooogEdelGestrenge, onder intrekking van mijn telegram dd. 2 Febr. 1949 Nr. 120/Kab/Z, te verzoeken het dragen van helmen voor te schrijven als hieronder in korte trekken is aangegeven.
- (2) Het dragen van de helm voor representatieve doeleinden blijft ongewijzigd.
- (3) Bij convooien en andereritten langs wegen, waarbij beschietingen en misharingen kunnen worden verwacht, moet steeds de helm worden gedragen.
- (4) Eveneens is het dragen van de helm verplicht bij voorkomend defensief optreden, derhalve eveneens voor op post staande militairen.
- (5) De helm moet worden medegevoerd op patrouilles en acties, waarbij contact met sterke, goed bewaende, vijandelijke benden kan worden verwacht.
- (6) De met Amerikaanse helmen uitgeruste onderdelen zullen deze medevoeren bij dag, ook indien de kans op vijandelijke ontmoetingen klein is.
- (7) Patrouilles, die zijn uitgezonden voor een nachtelijke onderneming, behoeven de helm niet bij zich te hebben.

De Commandant van het Lezer in Indonesie

o/1

De Hoofdoff. G.S. Toegev.,

w.g. K.J. LUCHSINGER.  
Lt. Kol.

# Het Heilig Kanon van Batavia

Tal van militairen, die op het punt staan te demobiliseren, maken van de gelegenheid gebruik om de bezienwaardigheden van Batavia's oude benedenstad eens te gaan bekijken. Het „Heilig Kanon“, niet ver van de Amsterdamse Poort, vormt een belangrijk object van dergelijke touristische excursies naar historisch Batavia. Op verzoek van enkele lezers geven wij hieronder enige bijzonderheden over dit kanon. De gegevens werden ontleend aan een artikel van Dr. K. C. Cruq in het „Tijdschrift voor Indische taal-, land- en volkenkunde“.

**H**ET heilig kanon kreeg vooral bekendheid door de vreemde vruchtbaarheidscultus, die sinds omstreeks 1810 bij dit wapen is ontstaan. Vele Indonesische vrouwen maken een tocht naar deze plaats om te trachten zich door bepaalde rituele handelingen nakomelingschap te verzekeren. De „priesteres“ is dan druk in de weer in haar kraampje, dat op enige afstand van het kanon staat.

Zij opent twee pakjes, die beide zeven bloemsoorten en zeven soorten planten bevatten. De inhoud van het ene pakje wordt over de loop van het kanon uitgestrooid, de bloemen en planten van het andere in een arangvuurtje gedeponeerd, dat de hele dag voor de „hand“, op de loop van het kanon, brandende wordt gehouden. De „priesteres“ en de vrouw, die hier kwam om vruchtbaarheid af te smeken, knielen voor het stuk neer. De eerste richt gebeden tot de goden om de bezoeker goed gezind te zijn en haar de kinderen te geven, waarnaar zij zo zeer verlangt. Onderwijl strijkt de priesteres met de hand de welriekende overblijfselen van de bloemen en planten uit het tweede pakje over de loop van het kanon.

Wanneer deze handeling is volbracht gebeurt het nogal eens, dat de bezoeker een kroesje vult met gewijd water, uit een aarden pot en het opdrinkt. Daar-

mee is de rite dan afgelopen. Een papieren pajong, een van de meest opvallende voorwerpen bij deze cultus, wordt voor het stuk neergezet en na enige tijd toegevoegd aan de grote tros, die zich op de loop van het kanon bevindt.

## Uit Malakka

Over de geschiedenis van dit stuk is vrij veel bekend. Het is afkomstig uit Malakka, dat in de eerste decennia van de 17e eeuw herhaaldelijk door de soldaten van de Compagnie werd aangevallen met het doel de Portugezen hun laatste bolwerk, zo dicht bij de Compagniebezittingen gelegen, te ontnemen. In het begin van 1641 werd Malakka, het latere Singapore, na een bestorming door de Hollanders genomen. In de stad troffen zij talrijke stukken geschut aan en een deel hiervan werd naar Batavia overgebracht. Het kanon, waarvan hier sprake is, bevond zich — naar kon worden vastgesteld — onder deze zending.

Dit stuk geschut heeft nog menigmaal gesproken en het had in die woelige dagen, toen Batavia tegen allerlei aanvallen moest worden verdedigd, steeds een belangrijke plaats in het verdedigingssysteem van de stad.

Toen de V.O.C. werd opgeheven, verdween ook dit kanon. Het werd van zijn affekt gelicht en opgeborgen in een

magazijn. Daendels liet in 1810 de artillerie overbrengen naar Weltevreden, maar het roemruchte kanon bleek onbruikbaar en bleef daarom voor het magazijn liggen. Sindsdien ontstond de vruchtbaarheidscultus. Uit oude geschriften weten wij, dat reeds in 1822 het stuk bekend stond als „Heilig Kanon“.

Hoe dit precies in zijn werk is gegaan, is moeilijk vast te stellen. Dr. Cruq neemt aan, dat een handig zakenman, die daarin wel brood zag, zichzelf heeft opgeworpen als regelaar van de „magische krachten“, die het kanon heette te bezitten. Men moet daarbij in het oog houden, dat in de voorstellingswereld der Indonesiërs „metaal“ zeer vaak is geladen met magische kracht. In dit verband is het niet onaardig er terloops op te wijzen, dat dergelijke opvattingen ook ons niet geheel vreemd zijn geweest. Bekend is het voorbeeld van het mes, dat men een vriend cadeau doet. „Het snijdt de vriendschapsbanden door“ zegt men dan en daarom kan men beter zo'n geschenk achterwege laten. Deze uitleg schijnt echter niet juist. Waarschijnlijker is 't dat men met het weggeven van een dergelijk geschenk een hoeveelheid magische kracht meende te verliezen. Het kwam dan ook vaak voor, dat degene, die het mes ontving, in ruil daarvoor een muntstuk aan de schenker gaf. Dit had niet tot doel de schenking het karakter van een transactie te geven, zoals de gebruikelijke verklaring luidt, maar om de magische kracht, die de schenker verloren had in andere vorm terug te geven.

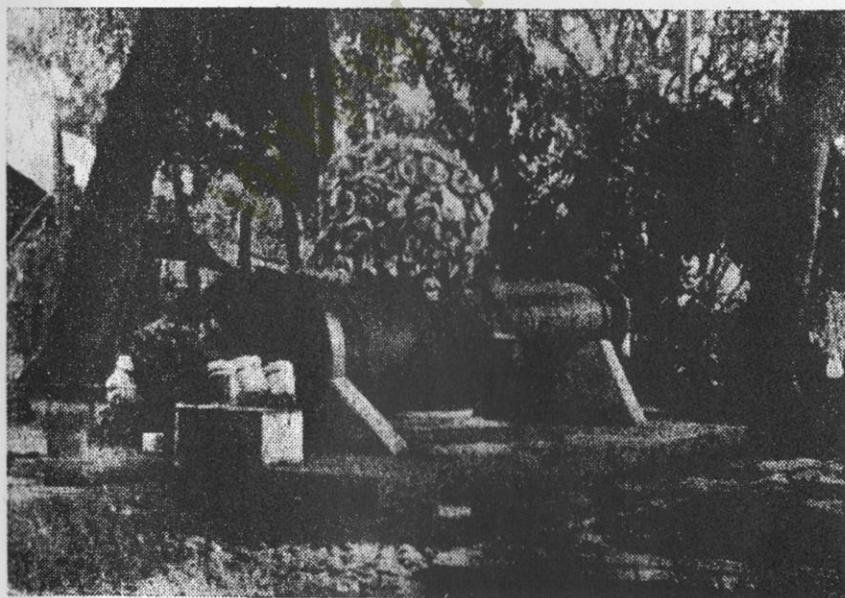
Toen achter de Amsterdamse Poort een spoorweg werd aangelegd is het heilig kanon enigszins verplaatst en in 1936 tenslotte werd het op 't betonnen blok geplaatst, waarop het ook nu nog rust.

## Javaanse legenden

Het is algemeen bekend, dat er naast het kanon in de benedenstad van Batavia zich nog een gelijksoortig stuk geschut op Java bevindt. De Javanen gaven er namen aan en er werden merkwaardige verhalen gegeven om deze kanonnen. Wij nemen over, wat Dr. Cruq hierover vertelt:

„Volgens Javaanse opvatting is de geschiedenis van Kjal Setama deze, dat zowel Kjal Setama als Njal Setomi (de namen der beide kanonnen) huldegescchenken zijn van de Portugese Compagnie aan den Pangeran van Jakatra ten tijde dat Demak kraton was (de hegemone op Java bezat). Ten tijde van Kandjeng Soeltan Agoeng werden Kjal Setama en Njal Setomi overgebracht naar Mataram, waar ze op den Pagerboemi van den kraton werden opgesteld, links en rechts van de poort Bratjanala. Maar Kjal Setama bleef niet lang in Mataram; hij werd naar Djakarta teruggebracht, aangezien hij telkens in de droom verscheen aan de wachters, en iedere avond vóór Vrijdag- en Dinsdag Klilwon brulde en bulderde hij, en verschrikte de bewaakers. Njal Setomi bleef te Mataram, en veroorzaakte geen last; zij werd een pusaka van den kraton.

Nog bekender is het verhaal van de drie Heilige Kanonnen (Kjal Amboek, Kjal Setama en Njal Setomi = Pantjawaera) door een Hollands koopman geleverd als koop prijs voor Tandoeran Gagang, de prinses van Padjajaran“.



# KAMP PLERED WEROE JANUARI 1950

Een detachement van de Beker-batterij was van 5 tot 26 januari 1950 gelegerd in de dessa Plered Weroe, ca 5 km ten Westen van Cheribon gelegen.

Uit het Dagboek van de kampemementscommandant:

Dagrapport no.1.

5 Januari 1950:

Het gebouwencomplex....(etc.) in goede orde overgenomen van de Tweede Luitenant Free.

...  
Het lichtnet is niet compleet.

...  
Orders van blijvende aard.

Voorgelezen op 5 Jan. te 12.30 uur.

1. Dagindeling:

- a. 07.00 uur Reveille
- b. 07.00 - 08.00 uur ontbijt
- c. 08.00 uur Appel + Vlaggeparade als in Kamp Kosambi.
- d. Met ingang van Maandag 9 Januari '50  
Instructie van 08.00 - 10.00 uur  
en van 11.00 - 12.30 uur  
gekleed als op appel.
- e. 13.00 uur Middagmaaltijd.
- f. 17.00 uur Avondmaaltijd.
- g. 17.30 uur Vertrek Recreatie-vervoer.

2. Wacht.

- a. Planton 07.00-13.00 uur
- 13.00-19.00 uur
- b. Wacht 19.00-21.00 uur Een post vóór + bren.
- 21.00-23.00 uur
- 23.00-01.00 uur } Een wachtpost vóór + bren.
- 01.00-03.00 uur
- 03.00-05.00 uur } Een patrouillepost achter.
- 05.00-07.00 uur

c. Tenue

Planton: Groen uniform, Europese koppel + enkelstukken,  
Gewapend, Binnenhelm,  
Groet elke officier, die kamp betreedt,  
voor Overste van Cleef, Majoor Le Heux en  
Elt. Holland: 'In den arm, geweer'.  
Nachtwacht: als Planton, Complete helm.

3. Het verlaten van het kampement, zonder toestemming van de  
Commandant of plv.Cdt, bij afwezigheid van de Cdt, is verboden.

4. Aantal personen, dat voor recreatie naar Cheribon gaat is:  
voor 18.00 uur minimaal 4 personen maximaal 15 personen.  
na 18.00 uur minimaal 6 personen maximaal 15 personen.

5. M.T.

Rijopdrachten worden alleen getekend door de Cdt.Tlt.Hermans.

Avondklokpassen te verkrijgen bij Tlt. Hermans. Tanken geschiedt in Kamp Kosambi.

De hoeveelheid, die, in spoedgevallen, in Kamp Weroe wordt bijgetankt, wordt in Kamp Kosambi weer opgehaald, alwaar dan ook voor de benzine wordt afgetekend.

- 6. Elke hond, die in het kamp aanwezig is, moet geregistreerd zijn, en voorzien zijn van een halsband, anders is hij of zij vogelvrij.
- 7. Kpl.Luijendijk is belast met alle zaken, de kazerneering betreffende.
- 8. Kpl.Noordman is belast met het toezicht op al het Indonesisch personeel.
- 9. Sld.Bos doet dienst als verpleger, cantinebeheerder en facteur.
- 10. Vrij van appel zijn:  
een Kpl., die zich tijdens appel en parade op de Korp.-kamer bevindt;  
zij, die van 01.00-03.00 en van 03.00-05.00 uur wacht gehad hebben. Dezen doen om 11.00 uur weer met de dienst mee.

Dagrapport no.3.

7 Januari 1950.

De Kpl.van.Dijk en de Sld.van Weerdenburg zijn met de Ajax-batterij, die te 08.30 uur passeerde, naar Madjalenska gereden. Elk met zijn voertuig.

Te 13.30 uur keerde Sld.van Weerdenburg weer. Zijn wagen,de 33-450N, werd door de takelwagen gesleept. Sld.van Weerdenburg gaf de volgende uitleg hieraan. Bij het stoppen bij aankomst te Madjalenska was veel stof opgedwarfeld.

De kolonne stopte normaal. Hij had, toen hij de wagen, die voor hem reed, een trekker met stuk, door het stof heen zag, en van de Sld.Plug van de A.Bt. een teken tot stoppen kreeg,de overtuiging, dat hij met zijn wagen en stuk op tijd zou stilstaan, en trapte op de rem. Na enkele meters merkte hij,dat er iets moest haperen aan de rem van zijn wagen of van het stuk, dat hij trok. Hij had tijdens de rit naar Madjalenska niet de gelegenheid gehad dit eerder te constateren.

Hij kon zijn wagen niet tot stilstand brengen voor hij in aanraking was geweest met het stuk voor hem, dat reeds stilstond.

Het was een lichte botsing. De radiateur van zijn wagen werd evenwel ontwricht en lek gestoten. Bij het terugrijden achter de takelwagen merkte Sld.van Weerdenburg, dat zijn rem normaal werkte. De stukscommandant, die in zijn wagen zat, is Kpl.van Veen van de A.Bt.

De Cantine-kas	146 lim à f 0.05	f 7.30
	verliesposten	f 21.70
	winstposten	f 0.25

Verlies f 14.15

Verder geen bijzonderheden.

Dagrapport no.6.

10 Januari 1950.

Op 9 Januari is de artillerie-trekker, van Sld. van Weerdenburg, 33-450N, weer gereed gekomen.  
Verder geen bijzonderheden.

Dagrapport no.9.

13 Januari 1950.

Sld.van Schaik heden te Weroe gearriveerd.

In rapport no.3., abusievelijk, de art.trekker 33-450N genoemd, als de wagen, die een botsing had gehad. Dit moet zijn de 33-237N.

De 33-237N is naar Cheribon afgevoerd voor reparatie.

Op 12-1 heeft de Wmr.Keesmaat 8 b.g.'s en 16 kard. uit Cheribon meegebracht.

Verder geen bijzonderheden.

---

www.indiegangers.nl

BOEKINGSFORMULIER voor C.M.V.

Naam en voorletters **Hermans, J. H. A.** **XXXXXX/KL(1)** No **222179**

Rang **Res. 11.** schaal bez. burg. overh. dnrl. / Ongehuwd **XXXXXX**

Leger nummer **260502154** van **1-41 R.V.A.** (onderdeel waarb. reiziger is ingedeeld)

Wordt opgedragen zich te begeven van **Cheribon** (Plaats van vertrek)

Via **Seemsdang** naar **Pjinarai** op **27 Jan. '50** **XXXXXX**

Met **Vier en twintig** medereizenden (zie bijlage) (1) (4) en terug.

Met **Vier en twintig** medereizenden (zie bijlage) (1) (4)

Wegens (1) OVERPLAATSING **Ingev. Telegr. N. W. Java, Nr. 08-45, dtgr. 171145.** (Besch. dd. nr.)

COMMISSIE **XXXXXXXXXX** (Korte motivering)

VERLOP op grond van **XXXXXXXXXX**

Voor **XXXXXXXXXX** dagen, reisdagen wel (1) (2) inbegrepen. (In letters)

Godsdiens reiziger **R.K.** Naam en adres naaste familie betrekking:

**Inlichtingen omtrent familiebetrekkingen bij C.-1-41 R.V.A.**

Bijzonderheden **Per auto.**

Afgegeven voor oorspronkelijk onderdeel dat de marsorder verstrekt

**1-41 R.V.A.**  
 datum **27 Januari '50**  
 Rang **De Hoofd**  
 Functie **De afdelings dt.**  
 (Handtekening) **[Handwritten Signature]**  
 (Naam in Blokletters) **(J. H. A. Hermans)**

In te vullen door C. M. V. Code nummer C. M. V.:



van **Ch** naar **Tj...** per **auto**

reiziger(s) verblijft(ven)

vertrokken dd. **27 Jan 1950** per **Comvoor**

	KLASSE			
	Geen	I	II	III
Volwassenen	25			
Kinderen 0 t/m 2 jr				
Kinderen 3 t/m 11 Jr				

Gewicht reizigers **✓** Kg.

Gewicht bagage **✓** Kg.

Ticket nummer **✓**

van Dorp 1469

Bedrag **✓** Z. O. Z.

BIJLAGE BEHORENDE BIJ MARSORDER EN BOEKINGSFORMULIEREN No.222179

A P P E L S T A A T.

1. Heuvelmans. L. J.	Wmr.	260728123	1-41	R.V.A.	R.K.
2. Noordman. P. J.	Kpl.	270401243	1-41	R.V.A.	R.K.
3. Dijk. B. P. v.	Kpl.	271108155	1-41	R.V.A.	R.K.
4. Ridder. A. P. J. de.	Kpl.	270919080	1-41	R.V.A.	R.K.
5. Keulera. P. L.	Kpl.	270722123	1-41	R.V.A.	R.K.
6. Riewald. C.	Kpl.	281027039	1-41	R.V.A.	Ger.
7. Veenstra. M.	Sold. I	280813094	1-41	R.V.A.	N.H.
8. Stoop. P.	Sold. I	281127332	1-41	R.V.A.	N.H.
9. Riepe. H.	Sold. I	281209394	1-41	R.V.A.	R.K.
10. Berge. L. v.	Sold.	280923330	1-41	R.V.A.	Geen.
11. Schaik. H. A.	Sold.	281220275	1-41	R.V.A.	R.K.
12. Bos. W.	Sold.	281008155	1-41	R.V.A.	Ger.
13. Werf. B. v. d.	Sold.	270921188	1-41	R.V.A.	Geen.
14. Modderman. Th.	Sold.	281017330	1-41	R.V.A.	R.K.
15. Derks. W. J.	Sold.	280822510	1-41	R.V.A.	N.H.
16. Kruyf. C. H. de.	Sold.	271209221	1-41	R.V.A.	Prot.
17. Rikhof. H. G.	Sold.	280614156	1-41	R.V.A.	R.K.
18. Kesteren. W. v.	Sold.	280913459	1-41	R.V.A.	R.K.
19. Hilherst. J. H.	Sold.	270204052	1-41	R.V.A.	R.K.
20. Boogaard. K. Th. v. d.	Sold.	270103178	1-41	R.V.A.	R.K.
21. Rlek. R.	Sold.	270614235	1-41	R.V.A.	N.H.
22. Weerdenburg. J. P. v.	Sold.	280113397	1-41	R.V.A.	R.K.
23. Schouten. A. H.	Sold.	280903393	1-41	R.V.A.	R.K.
24. Poortman. H. E.	Sold.	280624579	1-41	R.V.A.	Geen.

Totaal: vier en twintig. Inlichtingen omtrent familiebetrekkingen bij C.-1-41 R.V.A.

Te Velde, 27 Januari '50.

De C.-1-41 R.V.A.  
De Waajor,  
o/l De Tit.

(J. A. P. Damen.)

**INTERNATIONAL CERTIFICATE OF VACCINATION AGAINST SMALLPOX**

This is to certify that Specimen No.

(age 22 Sex: male)

whose signature appears below, has this day been vaccinated by me against smallpox.

(origin and batch no. of vaccine Inst. Pasteur Bandoeng): 441



Place: Tandjong Priok

Date: 24 April 1950

Signature of vaccinator [Signature] (H.A. de Lange)  
R.S.D.V.G.I.  
Official position: Medical officer. **Garnizoens Arts Tandjong Priok**

Signature of person vaccinated [Signature]

Home address: Hollands Welvaart Mensingewiss. (Gd)

This is to certify that the above vaccinated was inspected by me on the date 26 April and the result(s) shown hereunder: (reaction of immunity / accelerated reaction (vaccinoid) / typical primary v. immia)

Date of Inspection 26 April 1950

Reaction of immunity [Signature]



Signature of doctor: [Signature] (H.A. de Lange)  
R.S.D.V.G.I.  
Official position: Medical officer. **Garnizoens Arts Tandjong Priok**

Place: Tandjong Priok

Date: 26 April 1950

Signature of person vaccinated [Signature]

N.B. This certificate is not valid for more than 3 years from date of issue.

**Toelichting:**

De rechthoekige open vakken zijn bestemd voor een stempel van een officiële dienst (bijv. Gem. Gezondheidsdienst) indien de vaccinatie door een dergelijke instantie werd verricht.

# Zeereis Indonesië-Nederland

Vertrek uit Tandjong Priok: 6 juni 1950 om 17.00 uur  
 Aankomst in Amsterdam: 3 juli 1950 om 10.00 uur

Datum	Positie om 12.00 uur plaatselijke tijd				Aantal	
					afgelegde zeemijlen	cum.
7/6	5°05'	NB	102°00'	OL	225	225
8/6	2°46'	NB	96°04'	OL	377	602
9/6	0°31'	NB	89°48'	OL	397	999
10/6	2°02'	NB	84°46'	OL	336	1335
11/6	4°15'	NB	79°50'	OL	318	1653
12/6	6°47'	NB	74°39'	OL	343	1996
13/6	7°55'	NB	69°27'	OL	315	2311
14/6	8°52'	NB	64°36'	OL	290	2681
15/6	9°49'	NB	60°00'	OL	275	2876
16/6	11°00'	NB	55°37'	OL	268	3144
17/6	12°11'	NB	50°34'	OL	316	3460
18/6		Aden			330	3790
19/6	15°02'	NB	42°03'	OL	265	4055
20/6	20°11'	NB	38°46'	OL	359	4414
21/6	25°25'	NB	35°29'	OL	363	4777
22/6		Suez			318	5095
23/6		Port Saïd			88	5183
24/6	32°36'	NB	28°03'	OL	237	5420
25/6	34°27'	NB	20°46'	OL	382	5802
26/6	36°24'	NB	13°32'	OL	369	6171
27/6	37°12'	NB	6°28'	OL	348	6519
28/6	36°28'	NB	1°29'	WL	382	6901
29/6	36°53'	NB	8°47'	WL	380	7281
30/6	42°44'	NB	9°31'	WL	355	7636
1/7	48°04'	NB	5°41'	WL	362	7998
2/7	51°10'	NB	1°00'	OL	360	8358
3/7		Amsterdam			360	8538

1 zeemijl = 1852 meter 8538 zeemijl = ca 15.800 km

Het schip waarop wij varen

## UIT HET LEVEN VAN DE "GOYA"

De "Goya" van origine een Duits vrachtschip, liep in het jaar 1938 van stapel om onder de naam "Kamerun" enige jaren op de Duitsland-Afrikalijn te varen. Tijdens de oorlog kreeg de "Kamerun" evenwel een andere bestemming en maakte als moederschip voor onderzeeboten deel uit van de Kriegsmarine, tot de vijandelijkheden gestaakt werden en de "Kamerun" bij wijze van herstelbetaling werd afgestaan aan de Noorse landesvloot. Het schip kwam in bezit van de rederij J. Ludwig Mowinckels te Bergen, die het omdoopte tot "Goya". Het vorig jaar werd de "Goya" omgebouwd en in dienst gesteld als emigrantenschip.

Het schip meet 6996 bruto registertom, de lengte bedraagt 126,50 meter, de breedte 17.80 meter en de diepte 8.05 meter. De bemanning telt ongeveer tachtig koppen.

Over de naam "Goya" tenslotte het volgende: Goya is de naam van een Spaanse schilder, die op 30 Maart 1746 te Fuendetodos in de provincie d'Aragon geboren werd. Het verband tussen de Spanjaard en het schip moet hierin gezocht worden, dat de maatschappij een naam wilde geven uitgaande op "a", zoals met de andere schepen van haar vloot ook het geval was. Het schip is gebouwd te Hamburg.

Na elf dagen Oceaan

## ADEN-AMSTERDAM VORDERT ONGEVEER 15 DAGEN

Het thans bijna afgelegde traject Priok-Aden is tot nu toe niet voor 100% meegevallen, dat zal wel niemand willen ontkennen. De Zuidwestmoesson heeft onze hoofden en magen een beetje van streek gebracht en als er nu nog maar wat te zien was geweest....

Maar als we thuis zijn kunnen we in ieder geval zeggen, dat we een "zeereis" gemaakt hebben. Niemand hoeft tenslotte te weten, dat we geen volmaakte zeerobben bleken.

Sinds we Tandjong Priok verlieten en door Straat Soenda gevaren zijn zijn, waar slechts enkelen de "Krakatau" hebben zien liggen, zagen we Woensdagochtend 7 Juni voor het laatst land. Tot Kaap Guardafui hebben we dus niets gezien dan water en lucht, als wij tenminste dat ene armzalige vrachtbootje en devliegende visjes buiten beschouwing mogen laten.

Tot Vrijdagmiddag 16 Juni te 12.00 uur werden in totaal afgelegd 3144 mijlen en het daggemiddelde over de afgelopen periode bedraagt dientengevolge 322 mijl.

De afstand Aden-Amsterdam bedraagt om en bij de 5000 mijl, hetgeen dus betekent, dat zo met een gemiddelde dagsnelheid van 340 mijl gevaren wordt, hiervoor plm.15 dagen uitgetrokken moeten worden.

----- (vervolg pag.2)

vergezellen. Behalve wat de redactie schrijft is belangrijk wat de lezers op het hart hebben en wij willen U gaarne uitnodigen om copy te bezorgen op het bureau van de Vaste Staf. De "Goya-Pers" verschijnt zolang de reis duurt 2x per week en wel op Woensdag en Zaterdag.

TELEGRAM VAN H.M. DE KONINGIN

Door de C.O.T. werd het volgende telegram ontvangen in antwoord op de j.l. Donderdag telegrafisch aangeboden gelukwensen aan H.M. de Koningin en Z.K.H. Prins Bernhard:

Ingevolge opdracht van H.M. de Koningin breng ik U haar oprechte dank over aan opvarenden van het troepen transportschip "Goya" voor aangeboden gelukwensen bij verjaardag Prins Bernhard.

De Adjudant van Dienst,  
w.g. Bührman.

=====

TO THE MASTER, OFFICERS AND MEN OF THE "GOYA"

Now, that we are reaching the Dutch coast and consequently have to say "Good-by" very soon to the "Goya" and her crew, I think it will be the right moment to announce in the "Goya-Pers" my feeling about the ship and the men, who handle same.

When I boarded this vessel at Melbourne (Australia) and was honored to meet her Master Captain Wicklund Hansen and his staff, I at once felt at home and was sure we would go a long very well and finish this job in a friendly and nice way. This proved to be correct. The Master, Officers, Engineers, Doctor, Steward and Stewardesses, in fact all the personel on board did their utmost to make this trip unforgetful to all of us and they may rest assured that this voyage on this ship will long be remembered by all of us.

I will conclude this article to thank our Captain Wicklund Hansen, our Chief Officer, the first Officer, the Chef Steward, the Purser, the Doctor, the Stewardesses and the whole crew for their friendship and kindness bestowed upon us.

I wish them all a good passage on their future trip and those who will go on leave a pleasant holiday at home.

Captain A. Meinsma, Dutch Liaison Off.

-----

AAN ALLE NEDERLANDSE PASSAGIERS AAN BOORD VAN DIT SCHIP

Bij het naderen van onze Vaderlandse kust en het dientengevolge bij aankomst uiteengaan van ons allen, neem ik deze gelegenheid waar om enige woorden tot U te richten.

Deze reis heeft zich gekenmerkt door verschillende ups en downs, zowel prettige als moeilijke dagen hebben wij meegemaakt en aan het verlies van drie onze jongere passagiers zullen wij altijd met weemoed terugdenken. Mogen de Ouders van deze ons ontvallenen, kracht vinden dit verlies te dragen.

Buitengewoon aangenaam was het voor mij U aller medewerking te ondervinden en ik dank de C.O.T. en zijn Staf en alle Officiëren en Manschappen hiervoor. Onmogelijk zal het zijn van U allen persoonlijk afscheid te nemen, reden waarom ik het door middel van de "Goya-Pers" wil doen.

Ik wens U allen een plezierige thuiskomst en dat gij Uw familie, vrienden en kennissen moogt vinden in de beste welstand en dat het U verder in alle opzichten goed moge gaan.

Kapitein A. Meinsma, Verbindingsoff.

=====

BIJ HET AFSCHEID VAN 41 R.V.A.

Bijna is de reis ten einde en staat de blijde thuiskomst voor de deur. Voor Uw debarkatie zou ik U allen gaarne hebben toegesproken met een kort, persoonlijk woord, doch de gelegenheid hiertoe ontbreekt aan boord. De enige gelegenheid om U allen te bereiken is dus door middel van de "Goya-Pers".

En dan gaat mijn dank in de eerste plaats uit naar allen, die gedurende de laatste jaren hun plicht nauwgezet hebben vervuld. Ik wil ook diegenen noemen, die gedurende de reis in allerlei functies aan boord werkzaam zijn geweest en deze werkzaamheden zo plichtmatig hebben vervuld. De C.O.T. heeft mij persoonlijk zijn waardering hierover uitgesproken.

(Vervolg pag. 3)

Het verloop van de gebeurtenissen in Indonesië is zo geheel anders, als wij ons deze, twee jaar geleden hadden voorgesteld; doch we kunnen één ding met zekerheid zeggen: "Dit heeft waarachtig niet aan onze soldaten gelegen". En toch: . . . ben ik overtuigd, dat wij deze jaren in de tropen achteraf niet hadden willen missen.

En tot slot nog één verzoek aan U allen. Gij kunt vreugdevol terugkeren naar Uw familie en ook deze zal U feestelijk en vrolijk ontvangen. Maar wij allen moeten er nog even aan denken, dat er enige families . . . zijn, waarin het leed op deze dag nog schrijnender zal zijn, omdat hun zoon, verloofde of echtgenoot, eertijds uitgegaan met 41 R.V.A. op deze dag niet thuis verwacht wordt. Wij willen hen nog in stilte gedenken voor wij debarkeren en mijn verzoek is aan U allen: "Ga spoedig eens een bezoek brengen aan deze families, vertel eens iets over hun zoon of broer indien ge met hem in contact zijt geweest. Het hoeft niet iets bizonders te zijn, maar ge zult zien hoe dit door hen op prijs wordt gesteld.

Ik neem nu afscheid van U en wens U allen een prettige thuiskomst en het allerbeste voor de toekomst.

De C. 41 R.V.A.

De Lt.-Kolonel G.A. van Driem.

" SALEM DAN BAHAGIA "

De reis naar Nederland is thans bijna volbracht. Daarmede is voor velen een hoofdtrek in hun leven afgesloten. Gij komt uit alle delen van Indonesië, waar ge korter of langer hebt gewerkt. Blijft steeds bedenken, dat dit werk wistoet heil van het Indonesische en het Nederlandse volk. Ge hebt velerlei ervaring opgedaan; geleerd een zaak van meerdere kanten te bekijken. Bedenkt, dat na elke schokkende gebeurtenis mens en maatschappij tijd nodig hebben om weer tot zichzelf te komen, en de draad der ontwikkeling weer op te nemen. Zo zal het in Indonesië ook gaan.

Ge zult straks over alle windstreken weer verspreid worden en Uw oude werk weer opvatten of een nieuw werk, misschien in een nieuw land beginnen. Ik moge op deze wijze afscheid van U allen nemen met de wens dat U allen het goede in Uw loten zult ontmoeten tot heil van ons geëerbiedigd Koninklijk Huis, ons vaderland in Europa en overzee. In het bijzonder voor U en Uwe familie: "Salem dan Bahagia".

De C. Det. Subs. Bat. K. I.

De Kapitein D. van der Sleesen

/ R.V.A. en St Barbara

VAN DE AALM OZENIES

Hoe is eigenlijk die band tussen Sancta Barbara en R.V.A. ontstaan? Gelukkig meestal speelt de legende hierin een grote rol. Op een oud schilderij wordt S. Barbara afgebeeld tussen twee kanonnen; daaruit leidde alles wat met kanonnen te maken had. Laat ik eerlijk zijn, R.V.A. heeft wel een beschermheilige verdiend. Gelijk zoveel andere onderdelen, die geen aparte aalmoezenier konden krijgen, is zij vaak wat stiefmoederlijk behandeld. Toch heeft zij nooit toegegeven aan een soort verhitte ring. Waar ook in Indonesië R.V.A. ontmoette was het steeds hartelijk welkom. Ik houd van R.V.A. Ze zijn geweldig en gewelddadig in hun middelen maar soepel in de toepassing er van. Zij helpen de kameraden in het veld door ruim baan voor hen te maken. Eigenlijk moest iedereen iets hebben van R.V.A. Geweldig en stoer als het moet, maar prettig en toegankelijk als het pas geeft. En dat alles onder de bescherming van S. Barbara, tevens patrones van een zalige dood. Wie soms anderen moest doden, moet ook zelf op de dood bedacht zijn en zo leven dat hij een zalige dood verdient. Proberen, mannen!

H. HELMER, Csm. Majoor-Aalm.

DAGELIJKSE ORDER.

Nr. 40.

Dag van debarkatie:

1. Onmiddellijk na reveille (06.00 uur) dient ieder zijn bed af te halen en deken, laken, kussensloop en overtrek opgevouwen op bed te leggen (de overtrekken van de matrassen worden er niet afgehaald). De dormitoire-cdtn. tellen het aantal stuks en leveren de bedwas (dus niet de dekens) collectief in bij de "linenstore", te 09.00 uur.
2. Vervolgens moet alle bagage uit de dormitoires worden verwijderd en als volgt worden opgesteld:
  - a. De passagiers, gelegen in het achterschip brengen de bagage naar het sloependek onder het afdak. Het filmdek dient geheel vrij te blijven (behalve voor depôt-bagage; zie punt C.), evenals de ruimte aan beide zijden van de schoorsteen.
  - b. De militairen gelegen in het voorschip brengen hun bagage op het "A" dek vooruit en het sloependek voor de brug.
  - c. De depôt-bagage (die bagage, welke niet in de autobussen meegaat, maar met de ruimbagage wordt thuis bezorgd) moet rechtstreeks op het filmdek geplaatst worden aan stuurboordzijde. Zorgt ervoor dat het luikhoofd aldaar vrij blijft.
3. Stelt de bagage ordelijk op, zodat na uitreiking van de labels de bagage gemakkelijk bereikbaar is en de labels aangehecht kunnen worden. Zorgt ervoor dat geen bagage opgesteld wordt in de boordgangen en dat de ruimten voor ingangen of trappen vrij blijven.
4. Zodra de labels voor de bagage zijn uitgereikt, worden deze aan de bagage gebonden en brengen groepen "A" en "B" (de groepen, welke het eerst van boord gaan) de bagage, voorzien van label, naar het sloependek aan bakboordzijde (naast de schoorsteen); groep "A" het dichtst bij de brug, groep "B" meer naar achteren. Zodra de bagage van groep "A" en "B" naar de kade getakeld is, stellen groep "C" en "D" de bagage op, op voornoemde plaatsen. Vervolgens groepen "E" en "F", enz.
5. Nadat alle bagage uit de dormitoires is verwijderd en bovendeks op de hier voor genoemde plaatsen is opgesteld, maken de corvee-ploegen al-  
les op de normale wijze schoon. Nadat de bagage bovendeks is geplaatst, is het voor eenieder, uitgezonderd de corveeploegen, verboden in de dormitoires te komen.
6. De label-uitreiking vindt plaats in de bibliotheek. Het tijdstip, waarop de uitreiking aanvangt, zal nader door de omroep bekend worden gemaakt. De label met letteropdruk, dient goed zichtbaar op de bovenkleding te worden bevestigd.
7. Groep "A" houdt zich voor debarkatie gereed op het "A" dek aan de kade-zijde, nabij de ingang van het Staffbureau. Is groep "A" van boord, dan stelt groep "B" zich daar op en zo vervolgens. Het tijdstip, waarop groep "A" zal debarkeren wordt door de omroep bekenagesteld.
8. Zodra het schip in de haven ligt, dient eenieder in volledig EUROPEES tenue aan dek te verschijnen. Tijdens toespraken, welke van de wal af tot de militairen worden gericht, onthoude men zich van op- of aanmerkingen.

Teneinde de voorbereidende werkzaamheden en de debarkatie een zo vlot mogelijk verloop te geven, wordt eenieder verzocht deze orders stipt na te komen.

aan boord m.s. "GOYA", 2 Juli 1950

De Commandierend Officier Troepen  
De Res. Luitenant-Kolonel

J. Slagter



Bij correspondentie  
naam van het schip  
en datum van aan-  
komst vermelden.



AANTEKENEN

# VERLOFPAS

De Commandant van het DEMOBILISATIECENTRUM KL

verleent aan ..... H. J. HOOGERVORST ..... sld

leger nr ..... 281.112452 .....

..... Kerkvaartsweg 6 .....

..... AARLANDERVEEN .....

..... 42 ..... dagen debarkatie-verlof ingaande, de dag na de debarkatie van ms/ss ..... GOYA

1) Verschijningsdatum Amersfoort .....  
27 JULI 1950

2) Werkzaam te Amersfoort vanaf .....

3) Gewestelijk Kantoor der Soc. Dienst ..... LEIDEN ..... Douzastr 2a

4) Datum bezoek Gewestelijk Kantoor ..... 17 JULI 1950 .....

79570.

## INSTRUCTIE VOOR DEMOBILISATIE

Op de onder punt 1) genoemde datum (z.g. „verschijningsdatum”) moet U zich per EERSTE reisgelegenheid begeven naar het Demobilisatiecentrum te Amersfoort en melden bij de Wachtcommandant, voor het inleveren van kleding- en uitrustingstukken, het in ontvangst nemen van de U nog toekomstende jaarwedde, demobilisatie-uitkeringen en ontslagbewijs (c.q. groot-verlofpas). Deze instructie dient U dan mede te brengen en te tonen aan de Wachtcommandant, of de controleurs op de bussen.

Indien in het gestelde onder punt 2) een datum is ingevuld, bent U verplicht van die datum af werkzaamheden in het Demobilisatiecentrum te komen verrichten.

Indien U dit wenst, kunt U een bezoek brengen aan het onder punt 3) genoemde Gewestelijk Kantoor der Sociale Dienst van het MvO, op de onder punt 4) genoemde datum.

Ik vestig er Uw aandacht op:

- dat in voorkomende gevallen aanvragen om wachtgeld, studietoelagen, bedrijfstegemoetkomingen en bedrijfscredieten door dit kantoor in behandeling worden genomen.
- dat verzoeken om een psychologisch onderzoek i.v.m. beroepskeuze of sollicitatie te mogen ondergaan alleen via dit kantoor worden aangevraagd en aldaar alle inlichtingen dienaangaande verstrekt kunnen worden.
- dat, tenzij onder 4) anders vermeld, verzocht wordt de bezoeken aan dit kantoor te doen geschieden in de morgenuren.

de Commandant Demobilisatiecentrum KL

P.S. Op vertoon van deze instructie wordt U van station Amersfoort af gratis per bus naar het Demobilisatiecentrum vervoerd. U wordt derhalve aangeraden niet van particuliere vervoersondernemingen gebruik te maken.



# KONINKLIJKE LANDMACHT

DE MINISTER VAN OORLOG

verklaart, dat *Rusmaat, Hermanus R.*  
geboren te *Amsterdam*  
laatstelijk als *Wachtmeester*

op trouwe en waardige wijze het Vaderland overzee heeft  
gediend bij het herstel van orde en vrede.

Als blijk van erkentelijkheid wordt hem het recht verleend  
het hierboven afgebeelde insigne te dragen.



's-Gravenhage, *25 Aug.* 195*0*.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Vertrokken uit Nederland

*24-9-48.*

Teruggekeerd in Nederland

*3-7-50.*



INSPECTEUR GENERAAL  
KONINKLIJKE MARINE  
KONINKLIJKE LANDMACHT

*Bij uw terugkeer in het vaderland heet ik u van narte welkom. Uw taak buiten Europa is voor de meesten uwer ten einde; anderen zullen haar voortzetten naar het voorbeeld, dat gij hebt gegeven. Het offer, dat velen uwer hebben gebracht is zwaar, maar het is gebracht zoals het de Nederlandse soldaat betaamt. Straks zult ge in de burgermaatschappij en, als ge wilt en in de termen valt, in onze Strijdkrachten een nieuwe taak hebben te vervullen.*

*In vele gevallen zullen omstandigheden van allerlei aard en eventuele gevolgen van de opgedane verwondingen, deze niet gemakkelijk maken. Het gehele Nederlandse volk zal het zich tot een plicht moeten rekenen u bij te staan de plaats te vinden, waar gij het land naar uw beste krachten kunt blijven dienen, evenals ge dit gedaan hebt tijdens Uw verblijf overzee. De vanwege de Overheid aangewezen instanties en de in het leven geroepen medewerkende organen zullen u met raad en daad bijstaan.*

*Waar het de ondersteuning van redelijke verlangens betreft, zult ge steeds op mij kunnen rekenen.*

Aan

*M. Spoelman*

*280220067*

*Thembke*

8

SIARAN ISTIMEWA

# Sinar Baru

Semarang, 19-8-2605.

## PROKLAMASI.

Kami Bangsa Indonesia dengan ini menjatakan :

„KEMERDEKAAN INDONESIA”

Hal-hal jaug mengenai pemindahan kekuasaan dan lain-lain, diselenggarakan dengan tjara saksama dan dalam tempo jaug sesingkat-singkatnja.

Djakarta, hari 17 bulan 8-2605.

Atas nama Bangsa Indonesia

SUKARNO-HATTA.

## MAKLUMAT

### Kepada Seluruh Rakyat Indonesia.

Dengan ini dimaklumkan bahwa pembangunan Negara Indonesia Merdeka jg dikehendakkan oleh rakyat sekalian diwaktu ini sedang didjalankan dengan saksama.

Beberapa tenaga jg berani bertanggung djawab terhadap rakyat ikut serta di dalam pembangunan ini. Sejala hal-hal jg perlu untuk pembangunan Negara Republik Indonesia sedang diselenggarakan dan akan selesai diwaktu jg pendek.

Diharap sekalian rakyat Indonesia dari segala lapisan tinggal tenteram, tenang, siap sedia dan memegang teguh disiplin.

Djakarta, 18-8-2605.

SUKARNO-HATTA.

### Republik Indonesia sudah berdiri.

Dari Pusat „Gabungan Persurat Kabar Djawa” Djakarta, kita terima telepon, sebagai berikut:

Dalam sidangnja jg pertama dari Panitia Persiapan Kemerdekaan tanggal 18 Agustus 2605, dengan bertempat d'gedung Komon Hu (bekas Raad v. Indie dulu), sidang telah menetapkan:

- I. MENETAPKAN undang-undang dasar Negara Republik Indonesia.
- II. TELAH MEMILIH sebagai Presiden Republik Indonesia, P. T. Ir. SUKARNO dan sebagai wakilnja, P. T. Drs. MOH. HATTA.
- III. Pekerdjaan Presiden untuk sementara waktu dibantu oleh sebuah Komite Nasional.

### PERNJATAAN INDONESIA MERDEKA.

Bahwa sesungguhnya kemerdekaan itu ialah hak segala bangsa, dan oleh sebab itu maka pendjadjahan diatas dunia harus dihapuskan, karena tidak sesuai dengan peri kemanusiaan dan peri keadilan.

Maka sekarang: Telah sampailah perdjjuangan pergerakan kemerdekaan Indonesia kepada saat jg berbahagia, dengan selamat sentausa mengantarkan Rakyat Indonesia kepintu gerbang Negara Indonesia, jg merdeka, bersatu, berdaulat, adil dan makmur.

Atas berkat Rachmat Allah Jang Maha Kuasa, ber dasar atas segala alasan jang tersebut diatas itu, dan didorong oleh keinginan luhur supaya bertanggung djawab atas nasib sendiri serta ber'ehidupan kebangsaan jang bebas, mulia, terhormat, maka Rakyat Indonesia dengan ini:

„MENJATAKAN KEMERDEKAANNJA”

### Kata Pembukaan Undang-Undang Dasar.

Dengan nama ALLAH, PENGASIH dan PENJAJANG!

Untuk membentuk Pemerintah Negara Indonesia jang melindungi segenap bangsa Indonesia dan seluruh tumpah darah Indonesia dan untuk memajukan kesedjahteraan umum, men'erdaskan kehidupan Bangsa dan ikut melaksanakan ketertib'ar dunia jang ber'asaskan kemerdekaan, perdamaian dan keadilan sosial, maka disusunlah kemerdekaan kebangsaan Indonesia itu dalam satu rancangan negara Republik Indonesia iang berkedaulatan Rakyat, menurut dasar kemanusiaan jang adil dan beradab, persatuan Indonesia dan kerakjatan jang dipimpin oleh hikmat kebijaksanaan dalam permusjawaratan perwakilan, dengan mewujudkan keadilan sosial bagi seluruh Rakyat Indonesia.

## PROCLAMATIE

van Soekarno en Hatta  
van 17 Augustus 1945

Hiernaast werd geproduceerd de proclamatie der Vrijheid van Indonesië van Soekarno en Hatta (17-8-45), zoals die verscheen in een extra-bulletin van het te Semarang verschijnende blad Sinar Baru („Het Nieuwe Licht”) van 19-8-2605\*). De vertaling luidt.

Proclamatie.

Wij, volk van Indonesië, verklaren mits dezen „De Vrijheid van Indonesië”. Aangelegenheden betreffende de verschuiving der macht en wat daarmee samenhangt, zullen in de kortst mogelijke tijd met toewijding worden uitgewerkt.

Batavia 17e dag van de 8e maand 2605\*). Uit naam van het Indonesische volk:

SOEKARNO - HATTA.

Na een bekendmaking, waarin het volk wordt opgeroepen, om rustig, kalm en paraat te blijven, volgt dan het bericht van de oprichting der republiek: Van het bureau der „Vereenigde Javase Nieuwsbladen” te Batavia ontvingen wij het onderstaande telefonische bericht: „In de eerste vergadering van het Vrijheidscomité op 18 Aug. 2605”) gehouden in het gebouw van de vroegere Raad van Indië is:

- I De grondwet der Republiek Indonesia vastgesteld.
- II Tot President der Republiek verkozen: Ir. Soekarno, en tot zijn plaatsvervanger: Drs. Mohammed Hatta.
- III De President wordt voorlopig in zijn taak bijgestaan door een Nationaal Comité”.

De aanhef van de hierna afgedrukte Vrijverklaring van Indonesia (Pernyataan Indonesia Merdeka) luidt vrij vertaald: De vrijheid is het recht van alle volken en derhalve dient de onderdrukking van de wereld te verdwijnen als zijnde niet in overeenstemming met menselijkheid en rechtvaardigheid.

Thans is de strijd voor de Indonesische vrijheidsbeweging op een gunstig tijdstip gekomen. Zij leidt het Indonesische volk naar de poort van het vrije land Indonesië, dat vereend, gezegend, rechtvaardig en welvarend is.

\*) Japanees jaartelling: Vogens Europees jaartelling: 1945.

# Adressen Afdelingsstaf

Arnoldi J.H.	(overleden)			
Beer J.W.de	Bilderdijkstraat 21 rood	2013 EH	Haarlem	023-322709
Boel A.J.	Jupiter 154	1188 EK	Amstelveen	020-413107
Bon C.N.	Herenweg 262	3648 CW	Wilnis	02979-81633
Bouwman H. (reg-staf)	Noordweg 115	2291 ZC	Wateringen	01742-4692
Brak P.	Laurenburgerstraat 7	2552 RD	's Gravenhage	070-977223
Branden W.J.	Overleden			
Brink G.A.	Violenstraat 2	1602 XV	Enkhuizen	02280-13508
Brink Th.J.H.van den	Lopezdiazlaan 34	1222 BW	Hilversum	035-854122
Broek G.	Voortuizerweg 5	3862 PZ	Nijkerk	03429-5029
Broek A.J.van den	Lelystraat 336	4827 KM	Breda	
Brull H.T.				
Buurs N.A.M.	Schans 170	1423 EB	Uithoorn	02975-66501
Damen J.A.P.	Rasopark 14	4741 EC	Hoeven	01659-2931
Domna J.	Beethoveenlaan 70	2421 TZ	Nieuwkoop	01725-2752
Eeghen H.M.J.van	Palladiostraat 36	3822 VE	Amersfoort	
Eekelen J.C.van	Bakkerstraat 10	1779 GH	Den Oever	02271-1541
Goudsmits S.H.	Churchilstraat 3	5121 AW	Rijen	01612-3319
Groot V.	Meidoornlaan 35	1906 WS	Limmen	02205-2042
Haverhorst G.H.J.	Paralelweg 101	2525 NE	's Gravenhage	070-305370
Heike B.J.				
Heux J.Le	Waldeck Pymontlaan 10	3743 DE	Baarn	02154-14412
Hollenberg L.J.	Heer Derksplantsoen		Akersloot	
Hoogenhout J.				
Jaspers J.	(overleden)			
Kampen G.A.van	Meeser Spitlaan 19	1616 BT	Hoogkarspel	02286-3003
Kley J.van der	Hofwijkstraat 65	4834 EK	Breda	076-656123
Klijntunte M.J.	Kerkeven 14	1902 AG	Castricum	02518-53667
Kolfschoten W.	Van Speyklaan 24	3931 AB	Woudenberg	03498-1589
Konijn N.J.	West 146	1633 JB	Avenhorn	02294-1888
Kortekaas A.	Rijnweg 193	2681 SH	Monster	
Kramer H.T.	Mortonhof 20	7908 AP	Hoogeveen	05280-71843
Kruiswijk G.J.	Bg.Nieuwenhuizenstraat 20	1906 CM	Limmen	02205-2109
Kuipers A.	177 Clifton Terrace, Chrischurch8,		09-64-3265561	
Lenters A.	Bruchterweg 41	7772 BE	Hardenberg	05232-62252
Looyen J.	(overleden)			
Melenberg P.	Prinsenkamp 31	7681 BA	Vroomshoop	05498-42741
Methorst J.	Boekhorst 15	6714 JR	Ede	08380-35029
Meijer Th.A.B.M.	Sara Burgerhartstraat 15	1507 RA	Zaandam	075-157124
Modderman Th.	Jan Dekkerstraat 51	7902 JH	Hoogeveen	05280-66899
Molkenboer J.H.H.	A.van Leeuwenlaan 5	2172 AA	Sassenheim	02522-10215
Mooren H.J.A.	Sportparklaan 7	6085 AP	Horn	04758-1316
Moret P.	Julianastraat 6	3295 AL	's Gravendeeld	01853-1684
Onderwater A.G.	Paltrokmlen 30	1444 GH	Purmerend	02990-21375
Oudhof W.H.	Tollenstraat 94	5343 HM	Oss	
Pannekoek T.	Overleden 2-5-'89			
Peters R.J.	Overleden 1986			
Sannes G.E.	Frans van Mierisstraat 14	7312 LD	Apeldoorn	
Slagboom L.J.	v.d.Coppelostraat 4	4384 BT	Vlissingen	01184-60886
Smeitink G.J.	Strausslaan 29	7333 GH	Apeldoorn	055-334185
Spies J.H.	Kwartel 9	3941 NP	Doorn	03430-14226
Sturres J.	Bootjespee 109	3331 HA	Zwijndrecht	078-123522
Sijbes J.	Slenk 1	8604 ZA	Sneek	05150-16287
Tops C.J.	Tolweid 6	1901 RZ	Castricum	02518-52042
Trebert G.	Bretagne 26	3831 EN	Leusden	033-942576
Verlaan C.J.	(overleden)			
Vermeulen H.W.	(overleden)			
Verwij J.	Pleinslaan 1	3734 EL	Den Dolder	030-282746
Verwijs C.				
Visser C.	IJsselstraat 64	3363 CX	Sliedrecht	1840-12406
Vries G.de	Kleverparkweg 103	2023 CC	Haarlem	023-250250
Vrolijk J.P.	Stevinstraat 29D	2587 EA	Scheveningen	070-551038

Waenink H.G.	73 Oxenden Cress Etoeicoke M9C		Ontario	Canada
Watering C.C.van de	Brugakker 1106	3704 WC	Zeist	03404-63265
Wever J.	J.v.Campenstraat 27	7606 TX	Almelo	05490-13908
Willemsen W.B.	Rijksweg 195	7011 DW	Gaanderen	08350-30236
Winden N.W.van der	Vlaanderenstraat 43	1827 AB	Alkmaar	072-616199
Zandinga F. (F-batt)	Hoofdweg 56	9945 PM	Wagenborgen	05964-1926
Zee R.van der	Rijnlanderweg 1565	2153 KH	Nieuw Vennepe	02526-75770

## Adressen A-batterij

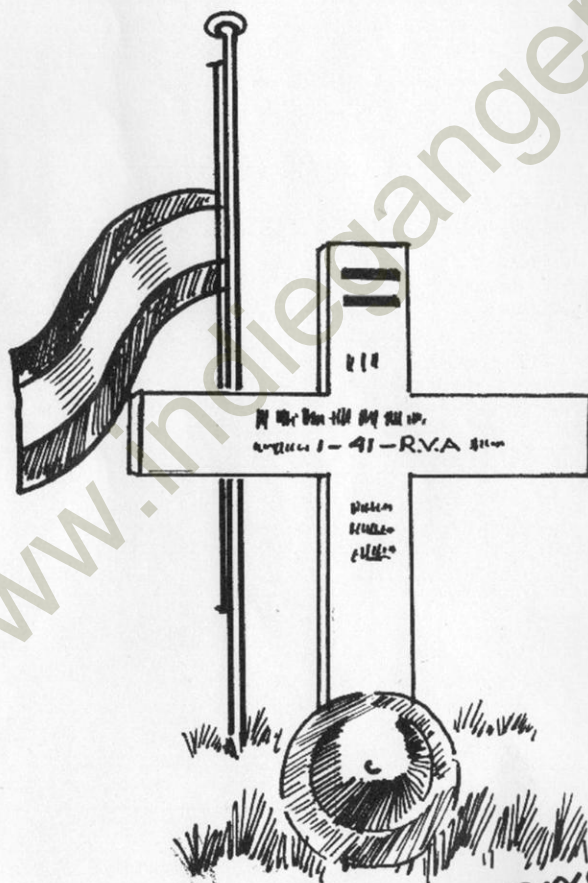
Asselman L.	Lagewaard 58	6825 JJ	Arnhem	085-634772
Batelaan P.	Van Speijklaan 27	3931 AA	Woudenberg	03498-2243
Bierhof C.J.D.	Maas 21	5172 CM	Kaatsheuvel	04167-78544
Blankenstijn A.	Airbornestraat 114	7002 EZ	Doetinchem	08340-41548
Blom H.	Overleden 29 nov. '90			
Boerkamp J.G.	Jan Sinthenstraat 35	7412 EN	Deventer	05700-11753
Booster C.	B.Toussaintlaan 19	1187 CP	Amstelveen	020-412850
Bos H.J.	Wieringermeerstraat 24	7543 XE	Enschede	053-763101
Bosch W.	Klopperstraat 31	1601 CG	Enkhuizen	02280-15790
Braunius D.S.	Van Suchtelenstraat 25	7203 DD	Zutphen	05750-16540
Brouwer A.	T.Thomassenweg 14	6991 ED	Rheden	08309-53417
Bruggemans G.H.	33 Moa Point Road		Wellington	New Sealand
Bijsterbosch G.	534 P. Leasant Beach		Cherkston Ontario	Canada
Dirks H.J.H.M.	Rozemarijnstraat 2	5211 NS	's Hertogenbosch	073-134532
Dorp M.van	Wilgenhof 10	2825 BC	Berkenwoude	01826-2478
Free J.A.	Beukenlaan 1	5553 CG	Valkenswaard	04902-16733
Goris G.H.	Ringovenstraat 3	7531 ZM	Enschede	053-335401
Harten G.van	(overleden)			
Hensing J.H.	Van Ruysdaallaan 32	2264 TL	Leidschendam	070-202926
Heuvel J.v.d.	(overleden)			
Hoevens J.H.G.	Postbus 516	2220 AM	Katwijk	01718-27464
Hollander Th.	Rengersweg 102	9062 EJ	Oenkerk	05103-2800
Hoogervorst H.J.	Nieuwkoopseweg 3	2445 NB	Aarlanderveen	01725-73184
Hopman R.	Overleden 1985			
Horsmans F.	Keizer Ottostraat 31	6226 VX	Maastricht	043-623430
Houkes J.	(overleden)			
Kamstra H.	RRx5 Boumaville	LIC 3K6	Ontario	Canada
Karstens J.H.	Ceramstraat 64	1782 CD	Den Helder	02230-19551
Klein R.	Tesselschadestraat 26	8023 BM	Zwolle	038-533945
Knaapen W.J.H.M.	Hertog Janlaan 2	5062 CM	Oisterwijk	04242-84596
Koning P.A.A.de	Greenash 21 Fair Acres Coblam			
	Surrey KTII 27 U.K.			W 09-44932 865460
Koopman A.B.	Iepensingel 152	8102 XR	Raalte	05720-52443
Koopman H.	Achterberggaarde 95	7414 VJ	Deventer	05700-40676
C. Krijer	Overleden 1969			
Kruisheer G.C.	Nieuwelooierstraat 33	1017 VA	Amsterdam	020-236116
Kruysbergen J.F.	(overleden)			
Laan N.M.	Zomerdijk 26	1715 KJ	Spanbroek	02263-54092
Lange B.C.de	Botreep 298	3192 PG	Hoogvliet	
Leever J.	(overleden)			
Legierse D.	Cereslaan 24	3318 EA	Dordrecht	078-173557
Liere A.van	Overleden 2-4-'89			
Lobbezoo N.J.	Rijnvoorde 70	3085 TK	Rotterdam	010-4806607
Loggen J.C.	Anne Franklaan 33	3721 PL	Bilthoven	030-281056
Lijnsveldt J.	(overleden)			
Meischke J.C.	Prinses Margrietlaan 168	3708 ZL	Zeist	03404-20897
Molenaar P.	RRI Grane Prairi Alberta Canada			09-14035321269
Mulder P.T.M.	Oude Heerweg 10	5863 AE	Blitterswijk	04784-1365
Nagelhout M.	Oosterzijweg 43	1906 AX	Limmen	02205-1608
Ploegstra J.	Flechtreed 6	8567 JV	Oudemirdum	05147-1891
Plug G.A.J.	(overleden)			
Poppen H.	Schermer 29	8244 AK	Lelystad Haven	03200-61287
Putten G.van	Overleden 5-4'90			
Rooden C.S.W.van	(overleden)			
Rutte H.A.	P.Kieftstraat 5	1901 PR	Castricum	02518-50903
Sanders A.J.	88 Andriesstreeet Breach en down	1450	Alberton Zuid Afrika	

Schaap	KL2R6 PL 1ste St.Louth St. Catharinus		Ontario	Canada
Scheffer J.	Overleden 1989			
Smiers C.J.	Berlijnstraat 86	1334 CT	Almere	
Spoelman M.	Spoorstraat 9	9989 BP	Warffum	05950-2302
Stoffelsen H.	Overleden 1989			
Terpstra C.				
Til K.van	Mölenweg 9	9995 PR	Kantens	05955-1657
Veen J.van der	(overleden)			
Vogel P.de	Jasmijnstraat 1	8091 TP	Wezep	05207-1996
Vos G.A.J.	Rubenslaan 1	3764 VD	Soest	02155-11072
Vos J.R.	Jerolimodreef 69	3813 WS	Amersfoort	033-724769
Weyers J.	Piet Heinstraat 1	2992 BM	Barendrecht	01806-12892

## Adressen B-batterij

Aakster R. van de	Valkenstein 6-3	1082 BN	Amsterdam	020-6422112
Backhuys J.	Lange Brinkweg 102	3764 AG	Soest	02155-17572
Berge L. van	Maanstraat 11	1033 VA	Amsterdam	020-310378
Blok R.	Lodewijk van Deyselstraat 20a	2312 BG	Leiden	
Boogaard E.T.H. van de	Der Kinderenstraat 12	3443 CZ	Woerden	03480-13497
Bos W.	Oude Borculoseweg 2	7231 PP	Warnsveld	05751-1749
Derks W.				
Dijk B.P.C. van	Molenstraat 119	2681 BP	Monster	01749-48479
Duyndam J.	Prinses Margrietstraat 51	3708 ZB	Zeist	03404-24247
Eck J.A. van	(overleden)			
Egbars D.J.A.	(geestesziek)			
Enschede M.	Zuidlaan 36	2111 GC	Aerdenhout	023-240208
Euser C.B.	6745 W 32 ND Avenue Leatridge	80033	Colorado	USA
Frederiks W.				
Fluit P.A. van der				
Haalen P.C. van	Suzannaland 604	2951 JZ	's Gravenhage	070-474087
Hafkamp J.B.	(overleden)			
Hermans J.M.A.	Meerkoetlaan 5	2636 ER	Schipluiden	01738-8703
Heuvelmans L.J.H.	(overleden)			
Hilhorst J.H.M.	Joris v.d. Haagenlaan 40	6814 LL	Arnhem	085-451540
Hofman H.B.	Regentesselaan 28	3708 BN	Zeist	03404-20561
Holland H.L.E.	Gilzerbaan 60	5037 KV	Tilburg	013-671474
Horst S. van der	Spiegelgracht 18-20	1017 JR	Amsterdam	020-232680
Jansen F.B.	Papaverstraat 12	7038 BM	Zeddam	08345-1066
Kampen G.A. van	Meester Spigtlaan 19	1616 BT	Hoogkarspel	02286-3003
Kamsma J.P.	Beatrixlaan 5	5664 AM	Geldrop	040-857937
Keesmaat H.K.	Schild 14	3641 LW	Mijdrecht	02979-81980
Kesteren W.A.G. van	Ter Weeweg 29	2341 CM	Oegstgeest	071-175635
Keulers J.B.	(overleden)			
Kok J.A.				
Koenen M.H.	Eykerweg 113	6269 GG	Margraten	04458-1758
Kruij C.H. de	Korteweghof 19 HS	1097 LE	Amsterdam	
Kruij de G.	De Egmondensestraat 204	1024 SH	Amsterdam	020-926299
Lalleman W.	Meidoornhoek 89	3053 BG	Rotterdam	010-4224608
Luyendijk J.	Havenpark 57	4301 JH	Zierikzee	0110-14288
Miedema J.	Bachlaan 35	3741 HP	Baarn	02154-14507
Molenaar S.P.	Middellandsezee 25	1503 BX	Zaandam	075-350825
Nobel H.				
Noordman P.J.M.	Haagweg 1 a/b 'Isola Bella'	2321 AB	Leiden	071-768495
Nooyen H.G.	Noordsingel 18	5801 GK	Venray	04780-89765
Overbeek G.	Stanleylaan 128	3526 TP	Utrecht	030-886667
Passchier D.	Ooievaarsplein 124	3334 VD	Zwijndrecht	078-125593
Poortman H.E.	Valkenlaan 11	6951 JV	Dieren	08330-21859
Prins K.	CSP 605 Ponta Grosse CEP	84100	Parana Brasil	
Ramp G.	Goudserijweg 272	2771 AX	Boskoop	01727-15790
Ridder A.P.J. de	Wilhelminastraat 20	2201 KC	Noordwijk	01719-13762
Riepe H.	Zeeburgerdijk 203	1095 AM	Amsterdam	020-947480
Riewald C.	940 Kingsway Drive Burlington	Ontario	Canada	1231-6340243
Rikhof H.G.	Steenkampsweg 12	7665 RA	Albergen	05494-1540
Ruiten H.W. van	Pastoor J.Beltstraat 5	5455 RS	Wilberoord Mill	08859-78559
Schaik H.A. van	Sportlaan 15	3971 HA	Driebergen	03438-15722

Schouten A.H.M.	Zeeburgdijk 93	1094 AC	Amsterdam	020-926299
Schrijver F.	Iepenstraat 80	8021 XK	Zwolle	
Smit E.	Binnenweg 3	9906 PR	Bierum	05969-2018
Smoolenaars M.	Genestraat 23	6031 VH	Nederweert	04591-32484
Sens J.J.	Pastoor Penderstraat 4	6262 PA	Banholt	04457-1631
Snel J.J.				
Stokhof C.A.	(overleden)			
Stoop P.	Meidoornlaan 3	1723 CP	Noordscharwoude	02260-3071
Strumphler A.C.	Tollenlaan 16	2211 CH	Aerdenhout	023-243611
Stuurman M.	van Beuningenstraat 20B	1051 XG	Amsterdam	020-848682
Tongeren D. van	Marsdijk 1	4033 CC	Lienden	03443-2239
Veenstra M.	Kalfstraat 52	7887 AI	Erica	05914-1646
Verspuy A.	Grooteburgsegrintweg 105	4005 AM	Tiel	03440-19917
Vooren P. van der				
Vroomen A.	Nummer II straat 36	6461 JC	Kerkrade	045-458281
Walle P.J. van der	Hovenierstraat 6	1502 RB	Zaandam	075-171714
Weerdenburg J.B.	Zomerdijk 1	1475 JT	Beets	02294-1556
Weide J. van der	Overleden nov. '91			
Werf B. van der	Azaliastraat 59	8441 DM	Heerenveen	05130-23932
Witkamp C.	Gouverneurslaan 676	2523 CS	's Gravenhage	070-936430
Zwet J.C. van der	(overleden)			



TER  
HERINNERING  
AAN HEN  
DIE  
ACHTERBLEVEN.



DJUGADI (JIMARAK'D JAWA BARAT) PENDUDUK TELAH KEMBALI PULA. KAUM WANITA SEDANG MENUMBUK PADI

SELAMAT MASA RAJA KEDJAD'AN DAN SELAMAT TAHUN BAHARU

VISSER - BATAVIA